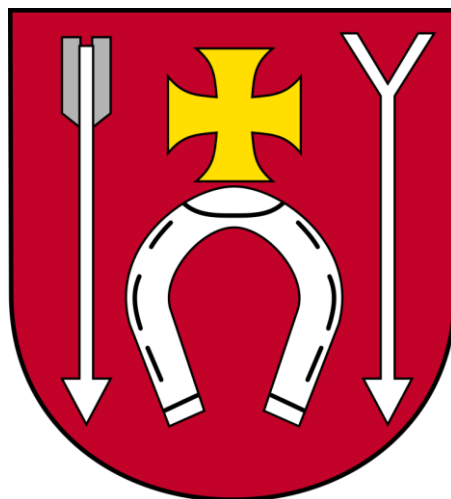

***Prognoza
oddziaływania na środowisko
projektu Strategii Rozwoju Gminy
Czerniewice na lata 2015-2020***

WYKONAWCY:

Adres:

PHIN Inwestycje Sp. z o.o., ul. Częstochowska 63, 93-121 Łódź

Kontakt:

Tel. 42 250 79 91/92

Fax. 42 250 79 94

sekretariat@phin.pl

www.phin.pl

Autor opracowania:

Agnieszka Chylak

Spis treści

1. METODYKA SPORZĄDZENIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	5
2. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU „STRATEGII ROZWOJU GMINY CZERNIEWICE NA LATA 2015-2020” ORAZ POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI	6
2.1. POWIĄZANIE PROJEKTU Z INNYMI DOKUMENTAMI, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	12
2.1.1 Prawodawstwo Unii Europejskiej	13
2.1.2 Dokumenty nadrzędne szczebla krajowego, wojewódzkiego i powiatowego	13
3. ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA	19
3.1. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ PROBLEMÓW W TYM ZAKRESIE	19
3.1.1 Położenie fizycznogeograficzne, geomorfologia	19
3.1.2 Warunki klimatyczne	21
3.1.3 Hydrografia	22
3.1.4 Budowa geologiczna, hydrologia i warunki glebowe	22
3.1.5 Warunki przyrodniczo – krajobrazowe	23
4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ODDZIAŁYWANIEM	28
4.1. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	28
4.2. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	30
4.3. OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA	33
4.4. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI.....	33
4.5. HAŁAS.....	35
4.6. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	35
4.7. PODSUMOWANIE	35
5. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	37
6. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	40
6.1. PODSUMOWANIE PRZEWIDYWANYCH ODDZIAŁYWAŃ NA POSZCZEGÓLNE ASPEKTY	60
6.2. PODSUMOWANIE PRZEWIDYWANYCH ODDZIAŁYWAŃ POSZCZEGÓLNYCH CELÓW	63
7. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ WYNIKIEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	66
8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU, W TYM TAKŻE WSKAZANIE NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKU TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓLczesnej WIEDZY.....	67
9. INFORMACJE O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	68
10. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	70
11. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	71

Spis rysunków

<i>Rysunek 2.1.1 Główny cele zawarte w RSI LORIS 2030</i>	<i>16</i>
<i>Rysunek 3.1.1 Położenie gminy Czerniewice na tle województwa łódzkiego i powiatu tomaszowskiego.....</i>	<i>19</i>
<i>Rysunek 3.1.2 Liczba mieszkańców Gminy Czerniewice</i>	<i>20</i>
<i>Rysunek 3.1.3 Lokalizacja Spalskiego Parku Krajobrazowego względem gminy Czerniewice oraz jego otuliny zlokalizowanej na terenie gminy Czerniewice</i>	<i>24</i>

Rysunek 3.1.4 Lokalizacja gminy Czerniewice względem obszarów objętych siecią Natura 2000 Lasy Spalskie, Łąki Cieblówickie oraz Dolina Dolnej Pilicy	25
Rysunek 3.1.5 Lokalizacja gminy Czerniewice względem obszarów chronionego krajobrazu Górnej Rawki	25
Rysunek 3.1.6 Lokalizacja gminy Czerniewice względem rezerwatów Spała, Konewka oraz Żądłowice	26
Rysunek 4.1.1 Sieć monitoring powietrza na terenie województwa łódzkiego w 2014r.	28
Rysunek 4.1.2 Obszar przekroczeń średniej 24-godzinnej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu PM10 we wschodniej części Strefy łódzkiej w 2014r.	29
Rysunek 3 Ocena potencjału ekologicznego JCW wód województwa łódzkiego w 2014 roku z zaznaczoną lokalizacją gminy Czerniewice.....	31
Rysunek 4.2.2 Lokalizacja punktów pomiarowych JCWPd na terenie województwa łódzkiego i powiatu tomaszowskiego	32
Rysunek 6.1 Lokalizacja planowanych przedsięwzięć zapisanych w ramach celu strategicznego nr 3: „Wysoka jakość życia mieszkańców gminy oparta na rozwiniętym systemie usług publicznych”	48

Spis tabel

Tabela 2.1 Cele strategiczne i operacyjne oraz typy zadań do realizacji w ramach projektu „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020”	8
Tabela 4.2.1 Klasyfikacja stanu/ potencjału ekologicznego i stanu chemicznego wód w 2014 r. w punktach pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych na rzece Rawka w najbliższej odległości gminy Czerniewice	30
Tabela 4.7.1 Ocena stanu środowiska gminy Czerniewice wskazuje następujące problemy występujące w najważniejszych sektorach środowiska	35
Tabela 6.1 Cel strategiczny nr 1: „Silna gospodarka lokalna oparta na kapitale intelektualnym i efektywnym systemie edukacji oraz aktywności zawodowej mieszkańców”- analiza planowanych działań.....	40
Tabela 6.2 Cel strategiczny nr 2: „Silna tożsamość lokalna oraz wykorzystanie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy opartej na dziedzictwie przyrodniczym” - analiza planowanych działań	43
Tabela 6.3 Cel strategiczny nr 3: „Wysoka jakość życia mieszkańców gminy oparta na rozwiniętym systemie usług publicznych” - analiza planowanych działań	45
Tabela 6.4 Cel strategiczny nr 4: „Sprawny i efektywny system zarządzania publicznego oparty na partnerstwie i odpowiednim wykorzystaniu zasobów” - analiza planowanych działań	50
Tabela 6.7 Przewidywane znaczące oddziaływania zagadnienia i aspekty środowiska*	52
Tabela 6.1.1 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii...” <u>na Obszary Natura 2000</u>	61
Tabela 6.1.2 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii...” <u>na różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny</u>	61
Tabela 6.1.3 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii...” <u>na ludzi</u>	61
Tabela 6.1.4 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii...” <u>na powierzchnię ziemi i krajobraz</u>	61
Tabela 6.1.5 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii...” <u>na klimat</u>	62
Tabela 6.1.6 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii...” <u>na zasoby naturalne</u>	62
Tabela 6.1.7 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją projektu „Strategii...” <u>na zabytki</u>	62
Tabela 6.1.8 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii...” <u>na dobra materialne</u>	62
Tabela 6.2.1 Przewidywane znaczące oddziaływania celów strategicznych (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące aspekty środowiska	64
Tabela 9.1 Przykładowy zestaw wskaźników do monitorowanie realizacji „Strategii...”	68
Tabela 11.1 Ocena stanu środowiska gminy wskazuje następujące problemy występujące w poszczególnych sektorach środowiska	73

WSTĘP

Podstawą wykonania niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko projektu „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” (zwanej w dalszej części opracowania „Prognozą...”) są przepisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353). Artykuł ten nakłada na organy administracji opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów. Związane jest to z przeniesieniem do prawodawstwa polskiego postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” została przygotowana na podstawie umowy zawartej z Gminą Czerniewice przez firmę PHIN Inwestycje Sp. z o.o. z Łodzi.

1. METODYKA SPORZĄDZENIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Metodyka opracowania jak również treść Prognozy oddziaływania na środowisko postanowień projektu „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” zostały bezpośrednio podporządkowane zapisom wynikającym z Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353). Zgodnie z art. 51 ust. 2 przywołanego aktu prawnego, prognoza oddziaływania na środowisko (...) powinna:

- zawierać informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- określać, analizować i oceniać istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- określać, analizować i oceniać stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym, znaczącym oddziaływaniem,
- określać, analizować i oceniać istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych,
- określać, analizować i oceniać cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- określać, analizować i oceniać przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko oraz zabytki, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe,
- przedstawiać rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogące być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu,
- przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, w tym także wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy,
- zawierać informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- zawierać informacje o przewidywanych metodach analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- zawierać informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- zawierać streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Treść niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko została także podporządkowana uzgodnieniu Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi nr PWIS.NSOZNS.9022.1.382.2015.SK z dnia 17 grudnia 2015 roku oraz zakresowi i stopniowi szczegółowości prognozy uzgodnionemu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi dokumentem nr WOOŚ-II.411.285.2015.AJ.2 z dnia 12 października 2015 roku.

W celu przeprowadzenia szczegółowej analizy wpływu projektowanego dokumentu na środowisko wykorzystano materiały udostępnione przez Urząd Gminy Czerniewice, Starostwo Powiatowe w Tomaszowie Mazowieckim, Urząd Marszałkowski Łódzkiego oraz dane pozyskane od instytucji i przedsiębiorstw obsługujących Gminę Czerniewice, dane statystyczne umieszczone na stronach internetowych Głównego Urzędu Statystycznego, dane literaturowe oraz opracowania własne. Dokumenty te uzupełniono dokumentacją wcześniej wykorzystaną w trakcie opracowywania projektu „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020”.

2. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU „STRATEGII ROZWOJU GMINY CZERNIEWICE NA LATA 2015-2020” ORAZ POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” jest najważniejszym dokumentem programowym gminy, określa obszary priorytetowe i cele, które umożliwią rozwój społeczno – gospodarczy jej obszaru. Cele, jakie stoją przed gminą zostały określone na podstawie analizy stanu obecnego oraz zestawienia silnych i słabych stron gminy, a także szans, jakie przed nią stoją oraz potencjalnych zagrożeń.

Niniejszy projekt „Strategii...” powstał z inicjatywy władz lokalnych, dostrzegających potrzebę kompleksowego rozwoju gminy. Projekt jest odpowiedzią na nieustannie zmieniające się wewnętrzne i zewnętrzne warunki gospodarowania oraz wzrost konkurencyjności otoczenia. Powstały dokument gwarantuje, że podejmowane działania wpisują się w wizję regionu i są z nią komplementarne, co z kolei ma znaczenie przy aplikowaniu o środki unijne.

Dzięki przeprowadzonym konsultacjom przyjęta polityka rozwoju gminy będzie zgodna z oczekiwaniami społecznymi.

Najważniejszym celem projektu „Strategii...” jest poprawa warunków życia mieszkańców.

Wdrażanie dokumentu pozytywnie wpłynie na planowanie rozwoju gminy, jak również ułatwi codzienną działalność i podejmowanie decyzji przez władze gminy. Strategia stanowi ponadto cenne źródło informacji dla potencjalnych inwestorów o przyjętych i zakładanych przez gminę ścieżkach rozwoju.

Analizowany dokument został opracowany do roku 2020, który to czas pokrywa się z okresem nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej.

W zakresie opracowania można wyszczególnić elementy składowe:

- diagnoza obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej,
- identyfikacja strategicznych obszarów rozwoju wraz z realizacją analizy SWOT dla każdego z nich,
- wskazanie spójności strategii z dokumentami z poziomu regionalnego, krajowego oraz unijnego,
- wskazanie głównych kierunków rozwoju, celów oraz działań niezbędnych do podjęcia.

Przed przystąpieniem do opracowania projektu „Strategii...” przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców zadając pytania dotyczące zadowolenia z warunków panujących w gminie Czerniewice.

Postawionych zostało kilka kluczowych pytań, na których znalezienie odpowiedzi przybliżyłoby obraz uwarunkowań wewnątrz gminy, jakie rzutują na poczucie komfortu życia jej mieszkańców. Wyrażone w ten sposób opinie mogą wnieść wiele do procesu diagnozy sytuacji społeczno – gospodarczej analizowanej gminy. Mieszkańcy gminy Czerniewice są na ogół zadowoleni z tego, że żyją w gminie i czują się z nią związani. Ankietowani w większości doceniają aspekty związane z funkcjonowaniem szeroko rozumianej sfery społecznej gminy (edukacja, kultura, aktywność społeczna). Głosy negatywne pojawiły się w obszarze opieki zdrowotnej, bezrobocia i zatrudnienia, infrastruktury drogowej wraz z ciągami pieszo-rowerowymi oraz edukacji na etapie przedszkolnym. Respondenci uważają, że trudno jest znaleźć dobrą pracę w gminie, brakuje specjalistycznej opieki medycznej, po którą trzeba się zgłosić do większych ośrodków jak np. Tomaszów Mazowiecki. Z wypowiedzi mieszkańców gminy wynika, że są oni zadowoleni z tego, jak w gminie funkcjonuje sfera edukacji publicznej. Zarówno poziom edukacji w szkołach jak i stopień ich wyposażenia zostały ocenione relatywnie wysoko. Zauważono jednak niedobór oferty edukacyjnej na etapie przedszkolnym. Mieszkańcy są w większości zadowoleni z ilości dostępnej oferty kulturalnej. Przeważa jednak brak zadowolenia jeżeli chodzi o ofertę sportową, której zdecydowanie brakuje oraz aspekty kultury spędzania czasu wolnego w gminie. Respondenci doceniają możliwość skorzystania z lekarza pierwszego kontaktu, zaznaczają jednak słabą dostępność do nich ze względu na niewystarczającą ilość przychodni medycznych i zrobienia podstawowych badań w gminie. Mieszkańcy wymieniają także niewystarczający dostęp do lekarzy specjalistów. W ich opinii standardy opieki zdrowotnej wymagają poprawy. W gminie brakuje programów ochrony zdrowia, w tym badań profilaktycznych oraz programów profilaktyki zdrowotnej.

W sferze infrastruktury technicznej, w opiniach respondentów stan dróg w gminie wymaga kompleksowej modernizacji. Mieszkańcy docenili jakość infrastruktury sanitarnej w postaci instalacji wodociągowej, dzięki szeregowi zrealizowanych inwestycji polegających na budowie bądź modernizacji wodociągów natomiast po raz kolejny wyrazili niezadowolenie w odniesieniu do jakości i dostępności instalacji kanalizacji sanitarnej.

Badani mieszkańcy wyrazili zadowolenie z funkcjonowania sfery środowiskowej gminy również estetyki i czystości oraz segregacji odpadów. Jednocześnie spory odsetek respondentów nie dostrzega potencjału turystycznego gminy i zaznacza niewystarczającą ilość atrakcji turystycznych, brak bazy noclegowo-gastronomicznej oraz słabą promocję gminnych atrakcji turystycznych.¹

¹ na podstawie projektu „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” wrzesień 2015, PHIN Inwestycje Sp. z o.o.

Mieszkańcy w większości dostatecznie dobrze wypowiedzieli się o obecnych władzach gminy, zarządzaniu gminą oraz funkcjonowaniu Urzędu Gminy Czerniewice. Zaznaczono przydatność zrealizowanych już inwestycji, jednocześnie zauważono potrzebę realizacji kolejnych, zwiększając wykorzystanie funduszy unijnych i innych możliwości finansowania zewnętrznego. Badani mieszkańcy gminy Czerniewice dość dobrze oceniają swoje zaangażowanie w działalność na rzecz gminy i aktywność społeczną.

Mieszkańcy utożsamiają się z gminą, na terenie której zamieszkują. W większości są dość zadowoleni z faktu zamieszkania na terenie Gminy Czerniewice. Respondenci dostrzegają zmiany na lepsze, oczekując poprawy zauważalnych problemów, które dręczą gminę. Mieszkańcom zależy też na dalszym rozwoju zarówno gminy, jak i miejscowości, które zamieszkują.

Na podstawie przeprowadzonych konsultacji wyspecyfikowano wizję gminy Czerniewice. Określa ona stan docelowy, do którego dążyć będzie cała wspólnota gminy, tj. władze samorządowe oraz ich partnerzy (lokalni oraz ponadlokalni), wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans pojawiających się w otoczeniu. Wizja ukierunkowana jest prognostycznie, określa cel, do jakiego zmierza gmina Czerniewice. Wskazuje ona zasadniczy kierunek podejmowanych działań.

Wizja Gminy Czerniewice:

W 2020 roku Gmina Czerniewice to gmina wychodząca naprzeciw oczekiwaniom społeczności lokalnej oraz zaspokajająca w pełni ich potrzeby.

Korzystając z położenia przy ważnych szlakach komunikacyjnych oraz niewielkiej odległości od dużych centrów regionalnych, podnosi stale jakość i dostępność do oferowanych usług publicznych i atrakcji turystycznych jak i kulturalnych.

Sprawne zarządzanie publiczne, współpraca samorządów, przedstawicieli sektora biznesu i organizacji pozarządowych zapewniają wysoką jakość i dostępność usług publicznych.

Bogate walory przyrodniczo-kulturowe oraz zróżnicowana oferta rekreacyjno-turystyczna Gminy przyciągają turystów. Poprzez wykorzystanie Odnawialnych Źródeł Energii gmina oferuje także mieszkańcom i turystom doskonałej jakości powietrze.

Misja jest nadrzędnym celem rozwoju Gminy Czerniewice. Określa ona również rolę władz samorządowych w procesie rozwoju wspólnoty lokalnej.

Misja rozwoju gminy Czerniewice:

Misją Gminy Czerniewice jest zintegrowana, kompleksowa i partnerska współpraca wszystkich lokalnych i ponadlokalnych partnerów społecznych, gospodarczych i instytucjonalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju gminy. Zapewnienie naszym mieszkańcom wysokiego poziomu bezpieczeństwa, dostępu do wysokiej jakości usług publicznych, możliwości poszerzania wiedzy i satysfakcjonującej pracy, a także atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego staje się priorytetem w procesie rozwoju gminy Czerniewice. Turystom i gościom oferujemy wysoką jakość usług turystycznych i rekreacyjnych, bazujących na bogactwie lokalnego dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego.

Na podstawie wizji i misji gminy Czerniewice wyznaczono Plan operacyjny w ramach którego określono obszary strategiczne:

OBSZAR 1. Edukacja i gospodarka

OBSZAR 2. Kultura, turystyka i rekreacja

OBSZAR 3. Usługi publiczne

OBSZAR 4. Zarządzanie rozwojem gminy

Dla każdego ze strategicznych obszarów rozwoju sformułowany został cel strategiczny (w perspektywie 2020 roku), z którego wynikają cele operacyjne, a także zadania do realizacji w ramach programów operacyjnych. Należy je traktować jako pewną propozycję, otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, określającą ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej całej wspólnoty gminy Czerniewice w perspektywie długofalowej.²

² na podstawie projektu „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” wrzesień 2015, PHIN Inwestycje Sp. z o.o.

Tabela 2.1 Cele strategiczne i operacyjne oraz typy zadań do realizacji w ramach projektu „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020”

EDUKACJA I GOSPODARKA	KULTURA, TURYSTYKA I REKREACJA	USŁUGI PUBLICZNE	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM GMINY
Cel strategiczny I – silna gospodarka lokalna oparta na kapitale intelektualnym i efektywnym systemie edukacji oraz aktywności zawodowej mieszkańców	Cel strategiczny II - Silna tożsamość lokalna oraz wykorzystanie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy opartej na dziedzictwie przyrodniczym	Cel strategiczny III – Wysoka jakość życia mieszkańców gminy oparta na rozwiniętym systemie usług publicznych	Cel strategiczny IV – sprawny i efektywny system zarządzania publicznego oparty na partnerstwie i odpowiednim wykorzystaniu zasobów
<p><i>Cel operacyjny 1.1.</i> <i>Dostosowana infrastruktura edukacyjna do potrzeb mieszkańców</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Poszerzenie infrastruktury edukacyjnej na poziomie przedszkolnym poprzez modernizację istniejącego przedszkola oraz budowę nowego;2. Modernizacja sal dydaktycznych, placów zabaw i pozostałej infrastruktury edukacyjnej;	<p><i>Cel operacyjny 2.1.</i> <i>Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno – sportowej</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Wzrost jakości bazy turystycznej poprzez rozwój szlaków pieszych, rowerowych oraz kulturowych;2. Rozwój, promocja oraz tworzenie nowych produktów turystycznych i kulturowych w oparciu o tradycje gminy i regionu;3. Rozwój szlaków turystycznych (m.in. pieszych, rowerowych, konnych czy kulturowych);4. Skuteczny system promocji walorów turystyczno-rekreacyjnych gminy oraz wsparcie promocyjne produktów turystycznych i wydarzeń kulturalnych i twórczych;5. Organizacja imprez o charakterze ponadlokalnym, bazujących na tradycji i specyfice gminy;6. Rozwój turystyki rekreacyjno – sportowej;7. Rozwój bazy noclegowo – gastronomicznej;	<p><i>Cel operacyjny 3. 1.</i> <i>Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy w wymiarze zdrowotnym, publicznym i społecznym</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Wzrost jakości i dostępności usług ochrony zdrowia;2. Organizowanie i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców gminy;3. Organizowanie i wspieranie akcji informacyjno-uswiadamiających dot. bezpieczeństwa w zakresie zdrowotnym i społecznym;4. Działania dostosowane w ramach polityki społecznej w kontekście starzenia się społeczeństwa (adaptacja działań do zmieniających się potrzeb społecznych, rozszerzenie oferty dla osób starszych);5. Wsparcie i aktywizacja osób niepełnosprawnych, w tym wyrównywanie szans w dostępie do edukacji oraz rynku pracy, a także likwidacja barier architektonicznych;6. Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym wśród dzieci i młodzieży;7. Poszerzenie monitoringu w miejscach publicznych;8. Wspieranie OSP w zakresie modernizacji strażnic oraz wyposażenia w sprzęt;9. Wspieranie policji w zakresie wyposażania sprzętowego;10. Prewencja, edukacja i profilaktyka wśród dzieci i młodzieży – bezpieczeństwo na drodze, unikanie zagrożeń, pierwsza pomoc etc.;	<p><i>Cel operacyjny 4.1.</i> <i>Rozwój aktywności obywatelskiej oraz wzmacnianie kapitału społecznego</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Doskonalenie procedur konsultacji społecznych;2. Upowszechnianie partnerstwa publiczno-społecznego oraz promocja dobrych praktyk;3. Edukacja obywatelska mieszkańców gminy, w szczególności dzieci i młodzieży;4. Inicjowanie współpracy z nowymi partnerami (społecznymi i gospodarczymi) oraz intensyfikacja dotychczasowych procesów współdziałania;5. Zlecenie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym.

EDUKACJA I GOSPODARKA	KULTURA, TURYSTYKA I REKREACJA	USŁUGI PUBLICZNE	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM GMINY
Cel strategiczny I – silna gospodarka lokalna oparta na kapitale intelektualnym i efektywnym systemie edukacji oraz aktywności zawodowej mieszkańców	Cel strategiczny II - Silna tożsamość lokalna oraz wykorzystanie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy opartej na dziedzictwie przyrodniczym	Cel strategiczny III – Wysoka jakość życia mieszkańców gminy oparta na rozwiniętym systemie usług publicznych	Cel strategiczny IV – sprawny i efektywny system zarządzania publicznego oparty na partnerstwie i odpowiednim wykorzystaniu zasobów
		11. Kształtowanie i promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego i aktywnego stylu życia; 12. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.	
<i>Cel operacyjny 1.2.</i> <i>Efektywny system edukacji, wspierający rozwój kapitału intelektualnego i zatrudnienia</i> 1. Doskonalenie kadry pedagogicznej; 2. Tworzenie programów nauczania/poszerzenie oferty/współpraca z uczelniami wyższymi; 3. Rozwój zajęć pozalekcyjnych w placówkach edukacyjnych; 4. Promowanie zawodów technicznych w gimnazjach i szkołach podstawowych/rozwój kompetencji kluczowych; 5. Organizacja kursów i szkoleń pozwalających na zdobycie czy uzupełnienia kwalifikacji zawodowych; 6. Kształtowanie i promocja postaw związanych z uczeniem się przez całe życie; 7. Dopuszczenie bibliotek;	<i>Cel operacyjny 2.2.</i> <i>Wzmocnienie promocji walorów gminy celem zwiększenia ruchu turystycznego</i> 1. Poprawa stanu i sposobu użytkowania zabytków dziedzictwa kulturowego, zachowanie, rewaloryzacja i przeciwdziałanie procesowi ich degradacji oraz udostępnianie (ze szczególnym uwzględnieniem dni weekendowych); 2. Współpraca z sektorem biznesu w zakresie wykorzystania potencjału ekonomicznego dziedzictwa kulturowego gminy (włączanie wartości dziedzictwa w obieg gospodarczy, m.in. współpraca w zakresie organizacji różnorodnych imprez); 3. Odtworzenie wielokulturowego bogactwa oraz tożsamości lokalnej i regionalnej szczególnie poprzez kultywowanie i promocję tradycji lokalnych, wspieranie lokalnych twórców; 4. Inicjowanie i wspieranie działań, mających na celu rozbudzenie i podnoszenie społecznej świadomości i wrażliwości w zakresie dziedzictwa kulturowego, w tym m.in. badanie i dokumentowanie lokalnego i regionalnego dziedzictwa kulturowego.	<i>Cel operacyjny 3.2.</i> <i>Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego poprzez wykorzystanie rozwiązań proekologicznych i OZE</i> 1. Wsparcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (w tym m.in. fotowoltaika i kolektory słoneczne); 2. Optymalizacja kosztów energii poprzez organizowanie grupowych (z innymi samorządami) zakupów energii; 3. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i obiektów zamieszkania zbiorowego; 4. Program Gospodarki Niskoemisyjnej; 5. Edukacja ekologiczna i promocja postaw ekologicznych; 6. Sprawny i efektywny system gospodarki odpadami (w tym utylizacja i recykling).	<i>Cel operacyjny 4.2</i> <i>Sprawny system zarządzania i skuteczna promocja</i> 1. Wysoka sprawność administracyjna, m.in. poprzez system szkoleń pracowników i wdrażanie nowoczesnych instrumentów zarządzania publicznego, a także rozwój usług elektronicznych; 2. Promowanie systemu wartości etycznych wśród pracowników samorządowych, przejrzystość pracy urzędu (w załatwianiu spraw i w dostępie do informacji publicznej); 3. Partnerskie współdziałanie z mediami lokalnymi i regionalnymi; 4. Budowa i promocja marki gminy, ze szczególnym uwzględnieniem promocji walorów turystycznych i produktów lokalnych; 5. Oparcie rozwoju gminy o zasady planowania i zarządzania strategicznego; 6. Rozwój usług elektronicznych e-administracja;

EDUKACJA I GOSPODARKA	KULTURA, TURYSTYKA I REKREACJA	USŁUGI PUBLICZNE	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM GMINY
Cel strategiczny I – silna gospodarka lokalna oparta na kapitale intelektualnym i efektywnym systemie edukacji oraz aktywności zawodowej mieszkańców	Cel strategiczny II - Silna tożsamość lokalna oraz wykorzystanie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy opartej na dziedzictwie przyrodniczym	Cel strategiczny III – Wysoka jakość życia mieszkańców gminy oparta na rozwiniętym systemie usług publicznych	Cel strategiczny IV – sprawny i efektywny system zarządzania publicznego oparty na partnerstwie i odpowiednim wykorzystaniu zasobów
<p><i>Cel operacyjny 1.3.</i> <i>Minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia poprzez rozwój infrastruktury gospodarczej</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego;2. Realizacja „miękkich” szkoleń dla mieszkańców – w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej;3. Rozwój oferty oraz poprawa dostępności instrumentów wspierania mikro i małej przedsiębiorczości;4. Rozwój pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego;5. Współpraca z lokalnym biznesem w kreowaniu warunków do prowadzenia małej przedsiębiorczości;6. Planowanie i tworzenie stref aktywności gospodarczej, w tym m.in. we współpracy z podmiotami komercyjnymi;7. Współpraca w zakresie rozwoju inkubatorów przedsiębiorczości oraz innych form stowarzyszeniowych, w szczególności ukierunkowanych na przedsiębiorców lokalnych;8. Rozwój oferty inwestycyjnej oraz poprawa standardów obsługi inwestorów;9. Wspieranie lokalnych inicjatyw gospodarczych, m.in. poprzez wprowadzenie ulg i zachęt dla przedsiębiorców i osób planujących rozpocząć własną działalność gospodarczą;10. Wsparcie rozwoju nowoczesnych technologii.	<p><i>Cel operacyjny 2.3.</i> <i>Wsparcie dla rozwoju turystyki</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Wsparcie dla rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej na terenie gminy;2. Wsparcie rozwoju branży usługowej, związanej z turystyką i działającą na rzecz turystów i mieszkańców gminy;3. Rozwój informacji turystycznej oraz materiałów i publikacji dotyczących walorów turystycznych gminy Czerniewice;4. Stała współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi w zakresie promocji gminy. Inicjowanie i wspieranie działań, mających na celu rozbudzenie i podnoszenie społecznej.	<p><i>Cel operacyjny 3.3.</i> <i>Poprawa infrastruktury technicznej i komunalnej gminy</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej;2. Rozbudowa sieci wodociągowej;3. Rozbudowa przydomowych oczyszczalni ścieków;4. Budowa sieci gazociągowej;5. Modernizacja kotłowni w zakresie wymiany źródeł grzewczych na nowoczesne i ekologiczne;6. Zmniejszenie „obszarów wykluczonych cyfrowo” w gminie poprzez inicjowanie działań związanych z poprawą dostępności do sieci szerokopasmowej i sieci teleinformatycznej.7. Przebudowa infrastruktury drogowej na terenie gminy;8. Budowa, modernizacja i przebudowa chodników oraz poboczy, w szczególności na obszarach wiejskich;9. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym;10. Przebudowa i rozwój systemu oświetlenia ulicznego.	

EDUKACJA I GOSPODARKA	KULTURA, TURYSTYKA I REKREACJA	USŁUGI PUBLICZNE	ZARZĄDZANIE ROZWOJEM GMINY
Cel strategiczny I – silna gospodarka lokalna oparta na kapitale intelektualnym i efektywnym systemie edukacji oraz aktywności zawodowej mieszkańców	Cel strategiczny II - Silna tożsamość lokalna oraz wykorzystanie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy opartej na dziedzictwie przyrodniczym	Cel strategiczny III – Wysoka jakość życia mieszkańców gminy oparta na rozwiniętym systemie usług publicznych	Cel strategiczny IV – sprawny i efektywny system zarządzania publicznego oparty na partnerstwie i odpowiednim wykorzystaniu zasobów
		<i>Cel Operacyjny 3.4. Wzrost dostępności komunikacyjnej gminy</i> <ol style="list-style-type: none">1. Rozwój i poprawa stanu gminnej infrastruktury drogowej (w tym budowa chodników, poboczy);2. Tworzenie miejsc parkingowych, szczególnie przy obiektach użyteczności publicznej i obiektach turystycznych;3. Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych, w tym m.in. zagospodarowanie terenów wokół budynków użyteczności publicznej – przystosowanie otoczenia, podjazdów do potrzeb niepełnosprawnych;4. Współpraca w zakresie dostosowania rozkładu jazdy komunikacji autobusowej do potrzeb mieszkańców i turystów.	

Źródło: na podstawie projektu „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” wrzesień 2015, PHIN Inwestycje Sp. z o.o.

W ujęciu przestrzennym projekt „Strategii...” dotyczy Gminy Czerniewice w jej granicach administracyjnych. Określone działania są adresowane do wszystkich podmiotów mających realne, prawno-finansowe możliwości ich podejmowania.

Podstawowym źródłem finansowania części działań zaplanowanych w projekcie „Strategii...” są środki pochodzące z budżetu gminy Czerniewice. Jednakże z uwagi na ambitnie wytyczone cele oraz możliwość pozyskania środków z innych źródeł gmina Czerniewice będzie ubiegać się o dofinansowanie realizowanych przedsięwzięć z zewnętrznych środków finansowych.

Projekty planowane do realizacji przez Gminę Czerniewice, oraz podmioty działające na obszarze gminy, a także w niektórych przypadkach przez powiat, przedsiębiorstwa lub mieszkańców. Aby „Strategia Rozwoju Gminy Czerniewice...” osiągnęła zakładane efekty, władze gminy oraz instytucje i organizacje realizujące zakładane cele, powinny:

- aktywnie uczestniczyć w realizacji poszczególnych celów strategicznych
- czuwać nad tym, aby założenia Strategii były sukcesywnie wdrażane,
- na bieżąco monitorować postępy w jego wdrażaniu,
- zgłaszać pomysły, uwagi i propozycje zmian,
- wyszukiwać nowatorskie rozwiązania w otoczeniu,
- wychwytywać w otoczeniu pojawiające się szanse na rozwój gminy,
- identyfikować oraz ograniczać zagrożenia i przeszkody, które mogłyby opóźnić rozwój gminy,
- pobudzać prorozwojowe inicjatywy społeczne, gospodarcze, kulturalne,
- aktywnie uczestniczyć w pozyskiwaniu środków finansowych na realizację założeń Strategii ze źródeł budżetowych, pozabudżetowych krajowych i zagranicznych, w tym z Unii Europejskiej.

Całość strategicznych celów do zrealizowania do 2020 roku zamykają rozdziały dotyczące spójności zapisów projektu „Strategii...” z europejskimi i regionalnymi dokumentami strategicznymi, a także rekomendacjami wdrożeniowymi zawierającymi ogólny zapis działań, jakie należy podjąć w celu realizacji zapisów projektu „Strategii...”, a następnie ich monitoringiem i ewaluacją.

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” charakteryzuje dwudzielna struktura. Rozpoczyna się on diagnozą sytuacji, obserwowanej na terenie Gminy Czerniewice, podsumowaną szczegółową analizą SWOT.

Druga część „Strategii...” ma charakter prognostyczny – składa się na nią opis wizji Gminy Czerniewice oraz cele, dzięki realizacji których wizja ta będzie mogła zostać urzeczywistniona.

Dodatkowo projekt „Strategii...” uzupełniono o założenia dotyczące harmonogramu jej realizacji, procedury monitoringu i uaktualniania oraz finansowe aspekty, związane z wdrożeniem dokumentu.³

2.1. Powiązanie projektu z innymi dokumentami, oraz sposoby, w jakich te cele i problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Analizując cele sformułowane w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” oprócz analizy ich wpływu na środowisko, należy dokonać odniesienia tych celów do kierunków działań określonych w dokumentach nadrzędnych oraz określonych na szczeblu regionu. Od komplementarności i zharmonizowania tych celów w znacznym stopniu zależy możliwość osiągnięcia sukcesu polityki ekologicznej Gminy.

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” został opracowany zgodnie wieloma dokumentami opracowanymi we wcześniejszym czasie na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

Cele i zadania przedstawione w projekcie „Strategii...” wpisują się w cele strategiczne zawarte w poniższych dokumentach:

- Strategia Europa 2020,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2020,
- Strategia wojewódzka w zakresie polityki społecznej na lata 2007-2020,
- Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim,
- Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego – „LORIS 2030”,
- „Zintegrowane inwestycje terytorialne” ,

³ na podstawie projektu „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” wrzesień 2015, PHIN Inwestycje Sp. z o.o.

- Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Tomaszowskiego na lata 2007 – 2015” z poszerzoną prognozą do roku 2020.

2.1.1 Prawodawstwo Unii Europejskiej

Podpisując Traktat Akcesyjny Polska zgodziła się na respektowanie prawa wspólnotowego zgodnie z przyjętymi w Unii Europejskiej zasadami, a więc z pierwszeństwem przed prawem krajowym oraz z uwzględnieniem bezpośredniego obowiązywania wspólnotowych rozporządzeń.

Ze względu na to, iż w odniesieniu do zagadnień dotyczących ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym nie funkcjonuje jeden nadrzędny akt prawny, który regulowałby te kwestie, prognozie oddziaływania na środowisko w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” uwzględniono między innymi przepisy sprecyzowane w następujących dyrektywach:

- a) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa,
- b) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko,
- c) Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,
- d) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy,
- e) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
- f) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku,
- g) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG i 96/61/WE.

2.1.2 Dokumenty nadrzędne szczebla krajowego, wojewódzkiego i powiatowego

Zadania i cele strategiczne zamieszczone w projekcie „Strategii ...” w odniesieniu do poszczególnych celów długoterminowych zapisanych w innych dokumentach zostały tak sformułowane, by w sposób bezpośredni nawiązywać do wymogów i wytycznych zawartych w szeregu dokumentów strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim, obejmujących swoją tematyką szeroko rozumiane kwestie ochrony środowiska m.in. w kontekście planowania gospodarczego, przestrzennego i społecznego.

Wspólną cechą wszystkich scharakteryzowanych poniżej dokumentów (która to cecha w sposób bezpośredni została przeniesiona do projektu „Strategii ...”) jest dążenie do stworzenia warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska oraz wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju.

Zapisy umieszczone w analizowanym projekcie „Strategii...” są zgodne z postanowieniami dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym.

Strategia „Europa 2020”

Strategia „Europa 2020” jest programem rozwoju społeczno-gospodarczego Unii Europejskiej (UE) na lata 2010-2020. Została zatwierdzona przez Radę Europejską 17 czerwca 2010 r.

W opublikowanym 3 marca 2010 r. Komunikacie „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” podkreślona została potrzeba wspólnego działania państw członkowskich na rzecz wychodzenia z kryzysu oraz wdrażania reform umożliwiających stawienie czoła wyzwaniom związanym z globalizacją, starzeniem się społeczeństw czy rosnącą potrzebą racjonalnego wykorzystywania zasobów. W celu osiągnięcia powyższych założeń zaproponowano trzy podstawowe, wzajemnie wzmacniające się priorytety:

- wzrost inteligentny (ang. smart growth), czyli rozwój oparty na wiedzy i innowacjach,
- wzrost zrównoważony (ang. sustainable growth), czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej,
- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu (ang. inclusive growth), czyli wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Głównymi celami i kierunkami rozwoju, które korelują z zapisami projektu „Strategii dla Gminy Czerniewice...” są:

Cel 1 - Rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach (ang. smart growth)

Kierunek rozwoju 1.1- Infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego;

Cel 2 - Promowanie gospodarki zrównoważonej – mniej obciążającej środowisko, efektywniej, wykorzystującej zasoby, a zarazem konkurencyjnej (ang. sustainable growth),

Kierunek rozwoju 2.1 - Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego;

Cel 3 - Wzmacnianie gospodarki charakteryzującej się wysokim zatrudnieniem oraz spójnością ekonomiczną, społeczną i terytorialną (ang. inclusive growth).

Kierunek rozwoju 3.1 - Aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK)

W Krajowej Strategii zawarto cele i działania, które są zbieżne z założeniami zawartymi w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020”, główne z nich zestawiono poniżej:

Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo

Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem,

Cel I.2. Zapewnienie środków na działania rozwojowe,

Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela,

Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka

Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki,

Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki,

Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego,

Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych,

Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko,

Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu,

Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna

Cel III.1. Integracja społeczna,

Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Założenia projektu „Strategii...” obejmują szereg celów długoterminowych dotyczących zaspokojenia potrzeb mieszkańców i trwałego rozwoju Gminy Czerniewice przy wykorzystaniu jej wszystkich potencjałów. Cele wyszczególnione w Krajowej Strategii zbieżne z celami analizowanego dokumentu to głównie:

Cel 1 Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów:

- Cel 1.2. Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi,
- Cel. 1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw,

Cel 2 – Budowa spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych:

- Cel 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe,
- Cel 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,
- Cel 2.5. Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności,

Cel 3 – Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie:

- Cel 3.3. Przebudowa i wzmocnienie koordynacji w systemie wieloszczeblowego zarządzania,
- Cel 3.4. Wspomaganie budowy kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieci współpracy między różnymi sektorami polityki regionalnej.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

Głównym celem Strategii jest poprawa konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy jednoczesnym respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Najważniejsze kierunki rozwoju regionu łódzkiego zidentyfikowano w trzech strategicznych dla województwa sferach:

Sfera społeczna:

Cel główny: Wzrost ogólnego poziomu cywilizacyjnego województwa.

Sfera ekonomiczna:

Cel główny: Poprawa pozycji konkurencyjnej gospodarki województwa.

Sfera funkcjonalno - przestrzenna:

Cel główny: Stworzenie rzeczywistego regionu społeczno – ekonomicznego posiadającego własną podmiotowość kulturową i gospodarczą.

W każdej z tak określonych sfer sprecyzowano obszary priorytetowe, w ramach których określono główne cele strategiczne i cele operacyjne:

Cel strategiczny 1

Region wykorzystujący potencjał endogeniczny do rozwoju inteligentnej gospodarki

Cel operacyjny 1 – Zaawansowana gospodarka wiedzy i innowacji

Cel operacyjny 2 – Nowoczesny kapitał ludzki i rynek pracy

Cel operacyjny 3 – Zintegrowane środowisko przedsiębiorczości dla rozwoju gospodarki

Cel strategiczny 2

Aktywne społeczeństwo obywatelskie z dobrym dostępem do usług publicznych, sprzyjające włączaniu społecznemu grup wykluczonych

Cel operacyjny 4 – Wysoki poziom kapitału społecznego i silne społeczeństwo obywatelskie

Cel operacyjny 5 – Wysoki standard i dostęp do usług publicznych

Cel operacyjny 6 – Reintegracja społeczna grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cel strategiczny 3

Zrównoważony rozwój przestrzenny regionu z silnie powiązaniem systemem osadniczym, z nowoczesną infrastrukturą i racjonalnie wykorzystywanymi zasobami środowiska przyrodniczego

Cel operacyjny 7 – Wysoka jakość i dostępność infrastruktury transportowej i technicznej

Cel operacyjny 8 – Wysoka jakość środowiska przyrodniczego

Cel operacyjny 9 – Zrównoważony system osadniczy

Projekt „Strategii Rozwoju dla Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” wpisuje się w cele niniejszej Strategii dla Województwa Łódzkiego w zakresie celów:

- Zaawansowana gospodarka wiedzy i innowacji,
- Nowoczesny kapitał ludzki i rynek pracy,
- Zintegrowane środowisko przedsiębiorczości dla rozwoju gospodarki,
- Wysoki poziom kapitału społecznego i silne społeczeństwo obywatelskie,
- Wysoki standard i dostęp do usług publicznych,
- Reintegracja społeczna grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Wysoka jakość i dostępność infrastruktury transportowej i technicznej,
- Wysoka jakość środowiska przyrodniczego,
- Zrównoważony system osadniczy.

Strategia wojewódzka w zakresie polityki społecznej na lata 2007-2020

Strategia wojewódzka wskazuje najważniejsze obszary działania, do których należą:

1. wdrażanie aktywnej polityki społecznej,
2. systemową pomoc osobom i rodzinom,
3. tworzenie warunków sprzyjających uczestnictwu w życiu społecznym osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym,
4. zapobieganie i przeciwdziałanie problemom uzależnień,
5. zwiększenie samodzielności funkcjonowania osób niepełnosprawnych,

6. propagowanie aktywnego trybu życia i wsparcie osób w wieku poprodukcyjnym.

Podstawą skutecznego działania w ramach sześciu wyżej wymienionych sfer jest właściwe planowanie czynności zaradczych, uwzględniających złożoność czynników każdego zjawiska. Dlatego też kierunki poczyną Regionalnego centrum Polityki Społecznej wyznaczają bilans potrzeb w zakresie pomocy społecznej oraz programy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Dotyczą one takich jego obszarów, jak: przeciwdziałanie uzależnieniom, wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych, zapobieganie i ograniczanie przemocy w rodzinie czy też rozwijanie polityki prorodzinnej. Określają one szczegółowe cele oraz, za pomocą precyzyjnie zdefiniowanych wskaźników, wskazują drogi ich osiągnięcia.

Główne cele zawarte w Strategii zawierają się także w projekcie analizowanego dokumentu, są to głównie:

- Zwiększenie udziału pomocy środowiskowej,
- Rozbudowa środowiskowych form pomocy półstacjonarnej,
- Tworzenie mieszkań chronionych,
- Zwiększenie nakładów finansowych na rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych,
- Kontynuacja dochodzenia do standardów w DPS
- Stworzenie we wszystkich powiatach Powiatowych Zespołów ds. Orzekania Niepełnosprawności,
- Tworzenie Ośrodków Interwencji Kryzysowej,
- Tworzenie punktów konsultacyjno-informacyjnej dla zagrożonych grup społecznych,
- Współpraca instytucji trzeciego sektora.

Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego – „LORIS 2030”

Głównym celem RSI LORIS 2030 jest analiza potencjału innowacyjnego województwa łódzkiego oraz wskazanie strategicznych kierunków rozwoju regionu, a tym samym wytyczenie ścieżki, która pozwoli osiągnąć, w założonym horyzoncie czasu, tj. do roku 2030, silną pozycję województwa łódzkiego w zakresie tworzenia innowacyjności i rozwoju przedsiębiorczości (w tym przede wszystkim małych i średnich przedsiębiorstw).

Rysunek 2.1.1. Główne cele zawarte w RSI LORIS 2030

OBSZAR PROCESU	ŚWIADOMOŚĆ	WIEDZA	KOMUNIKACJA	WSPÓŁPRACA	FINANSOWANIE
CELE STRATEGICZNE	Cele operacyjne				
PRIORYTET 1. SPECJALIZACJA REGIONALNA	Cel: Zbudowanie przewag konkurencyjnych – lokomotywy rozwoju gospodarczego, które będą wyróżnikiem regionu				
	1.1. Budowa świadomości w zakresie specjalizacji regionalnej	1.2. Budowa potencjału intelektualnego w zakresie specjalizacji regionalnej	1.3. Poprawa komunikacji w obszarze specjalizacji regionalnej	1.4. Wsparcie projektów współpracy w ramach klastrów i obszarów specjalizacji	1.5. Zapewnienie systemu finansowania projektów mających na celu specjalizację regionu
PRIORYTET 2. ROZWÓJ POTENCJAŁU INNOWACYJNEGO REGIONU	Cel: Wykorzystanie wewnętrznych potencjałów regionu dla poprawy innowacyjności gospodarki				
	2.1. Podnoszenie świadomości o korzyściach z innowacji	2.2. Promocja wiedzy o innowacyjności i przedsiębiorczości	2.3. Platformy wymiany doświadczeń i komunikacji	2.4. Promocja współpracy i kooperacji podmiotów gospodarczych	2.5. Zapewnienie systemu finansowania rozwoju potencjału innowacyjnego regionu
PRIORYTET 3. ZARZĄDZANIE INNOWACJAMI W REGIONIE	Cel: Poprawa zarządzania innowacjami w regionie				
	3.1. Budowa świadomości w środowisku wspierającym wdrażanie innowacji	3.2. Budowa systemu zarządzania innowacjami	3.3. Stworzenie systemu komunikacji oraz doradztwa	3.4. Budowa ram systemu pobudzenia współpracy i przedsiębiorczości	3.5. Zapewnienie zintegrowanego systemu finansowania innowacji w regionie

Źródło: Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego – „LORIS 2030”

W projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” wykorzystano cele takie jak:

- Specjalizacja regionalna,
- Rozwój potencjału innowacyjnego regionu,
- Zarządzanie innowacjami w regionie.

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

„Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest nową długookresową strategią rozwoju unii europejskiej na lata 2010-2020. Została zatwierdzona przez radę europejską 17 czerwca 2010 r., zastępując w ten sposób realizowaną w latach 2000-2010 strategię lizbońską.

Do oceny postępów w realizacji strategii „Europa 2020” określono pięć wymiernych celów rozwojowych do osiągnięcia w roku 2020 na poziomie unijnym:

CEL 1: Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75%,

wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20–64 lat, w tym poprzez zwiększenie zatrudnienia młodzieży, osób starszych i pracowników nisko wykwalifikowanych oraz skuteczniejszą integrację legalnych imigrantów.

CEL 2: Poprawa warunków prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej,

w szczególności z myślą o tym, aby łączny poziom inwestycji publicznych i prywatnych w tym sektorze osiągnął 3% PKB; ponadto Komisja Europejska opracuje wskaźnik odzwierciedlający efektywność działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej.

CEL 3: Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20%,

w porównaniu z poziomami z 1990 r.; zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii; dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej o 20%. Unia Europejska zdecydowana jest podjąć decyzję o osiągnięciu do 2020 r. 30-procentowej redukcji emisji w porównaniu z poziomami z 1990 r., o ile inne kraje rozwinięte zobowiążą się do porównywalnych redukcji emisji, a kraje rozwijające się wniosą wkład na miarę swoich zobowiązań i możliwości.

CEL 4: Podniesienie poziomu wykształcenia,

zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40% odsetka osób w wieku 30–34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne.

CEL 5: Wspieranie włączenia społecznego,

zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.

Cele, które zostały zaczerpnięte z niniejszej strategii i wykorzystane w analizowanym projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” to:

- Inteligentny rozwój poprzez innowacje, edukacje i społeczeństwo cyfrowe,
- Zrównoważony rozwój poprzez poprawę klimatu, stanu gospodarki energetycznej, mobilności oraz podniesienie konkurencyjności,
- Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu.

Program Rozwoju „Strategia Rozwoju Powiatu Tomaszowskiego na lata 2015-2020”

Rozwój Powiatu Tomaszowskiego w perspektywie 2020 roku programowany jest w ramach czterech głównych obszarów strategicznego rozwoju (domeny strategiczne) tj.:

Domena 1: Dobre warunki dla edukacji i rozwoju mieszkańców;

Domena 2: Budowanie wizerunku turystycznego i gospodarczego powiatu tomaszowskiego;

Domena 3: Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego, zdrowotnego, integrująca polityka społeczna oraz dbałość o ochronę środowiska;

Domena 4: Funkcjonalny system powiązań transportowych, komunikacyjnych i informatycznych.

Wyznaczają one zasadnicze priorytety rozwoju powiatu oraz wskazują najważniejsze kierunki, w jakich powinny koncentrować się podejmowane przez władze powiatu, we współpracy z sektorem biznesu, organizacjami społecznymi czy mieszkańcami, działania strategiczne. W dalszej części rozdziału zaprezentowane zostaną uzgodnione podczas prac warsztatowych i konsultacji społecznych opisy pożądanego stanu docelowego (poziom wizji) dla każdego ze wskazanych obszarów strategicznego rozwoju powiatu.

Z niniejszego dokumentu do projektu „Strategii Rozwoju dla Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” zostały zaczerpnięte poniższe cele:

- Poprawa stanu infrastruktury drogowej,
- Budowa obwodnicy miasta Tomaszów Mazowiecki,
- Rozwój infrastruktury sanitarno - ściekowej,
- Wprowadzenie edukacji ekologicznej do szkół,
- Rozwój infrastruktury wiejskiej,
- Promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- Zwiększenie nakładów na oświatę, opiekę zdrowotną, kulturę i sport,
- Poprawa stanu infrastruktury społecznej oraz jej wyposażenia,
- Edukacja zdrowotna dzieci i młodzieży,
- Poprawa organizacji ruchu drogowego zapewniającego bezpieczeństwo użytkowników,
- Budowa i rozbudowa monitoringu na terenie powiatu,
- Rozwój usług turystycznych,
- Szersze wykorzystanie walorów turystycznych powiatu,
- Rozwój agroturystyki.

3. ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA

3.1. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz problemów w tym zakresie

Analiza stanu środowiska gminy Czerniewice dokonana została w szeregu obowiązujących dokumentów dotyczących rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzennego gminy, m.in. w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Czerniewice” oraz „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czerniewice”.

W związku z tym niniejsza „Prognoza...” omawia wybrane zagadnienia dotyczące środowiska przyrodniczego mające ewidentny wpływ na cele i zadania zapisane w harmonogramie zamieszczonym w projekcie „Strategii...”.

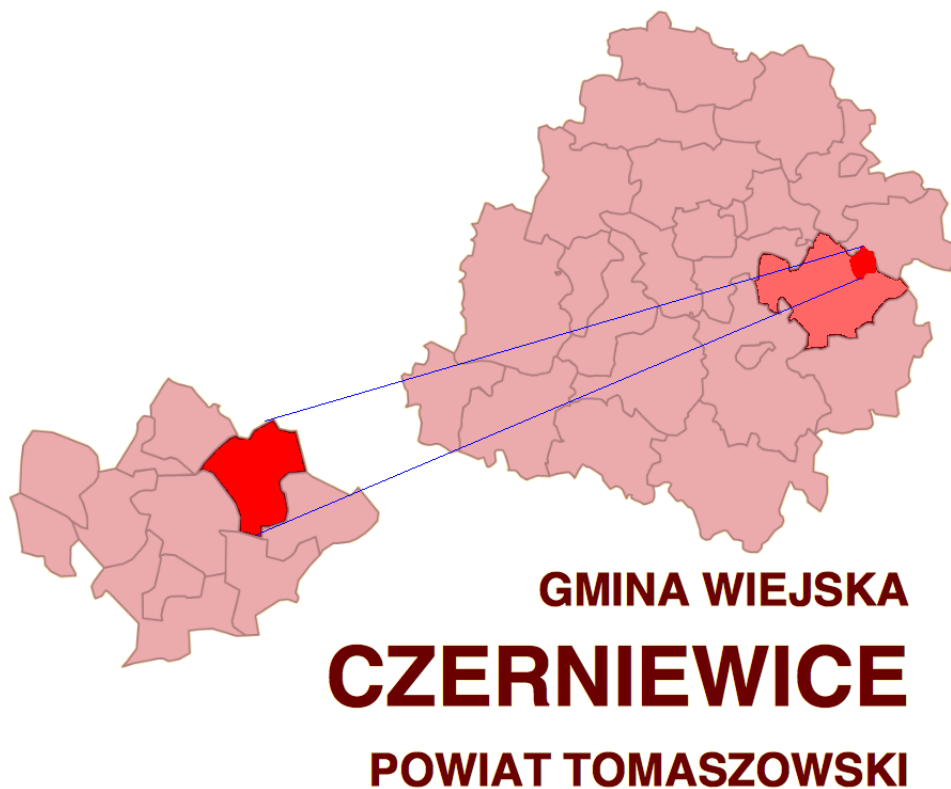
Duży nacisk położono w szczególności na problemy i zagrożenia środowiska przyrodniczego, kulturowego i zdrowia ludzi. Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane dane zamieszczone w projekcie „Strategii...”, przekazane przez Gminę Czerniewice oraz zgromadzone samodzielnie przez Wykonawcę, w tym również przygotowane w ostatnich latach opracowania, raporty i analizy.

3.1.1 Położenie fizycznogeograficzne, geomorfologia

Gmina Czerniewice położona jest w powiecie tomaszowskim, w północno-wschodniej części województwa łódzkiego.

Gmina Czerniewice graniczy z następującymi jednostkami administracyjnymi:

- od północy z gminą Rawa Mazowiecka należąca do powiatu rawskiego,
- od wschodu z gminami Cielądz należąca do powiatu rawskiego i gminą Rzeczyca należąca do powiatu Tomaszowskiego,
- od południa z gminą Inowłódz i Lubochnia należącymi do powiatu Tomaszowskiego,
- od zachodu z gminą Żelechinek należąca do powiatu Tomaszowskiego.

Rysunek 3.1.1 Położenie gminy Czerniewice na tle województwa łódzkiego i powiatu tomaszowskiego

Źródło: www.stat.gov.pl, 2015

W skład gminy wchodzi 35 miejscowości skupionych w 28 sołectwach: Annapol Duży, Annów, Chociw, Chociwek, Czerniewice, Dąbrówka, Mała Wola, Gaj, Stanisławów Studziński, Krzemienica, Lechów, Lipie,

Nowa Strzemeszna, Nowe Studzianki, Teodozjów, Podkonice Duże, Podkońska Wola, Podkonice Miejskie, Stanisławów Lipski, Strzemeszna, Strzemeszna I, Studzianki, Turobów, Wale, Wielka Wola, Wólka Jagielczyńska, Zubki Duże, Zubki Małe.

Łagodnie pofalowany teren porastają niewielkie lasy i zagajniki: większe obszary leśne znajdują się na południu gminy. Przez gminę przepływa w malowniczej dolinie rzeka Krzemionka, zasilając po drodze liczne stawy, by znaleźć ujście w Rawce. W okolicach Wielkiej Woli ma źródła mniejszy strumień - Luboczanka płynący przez południową część gminy i wpadający do Pilicy. W Pilicy kończy również swój bieg strumień o nazwie Gać.⁴

Gmina ma korzystne położenie komunikacyjne. Przez obszar gminy z północnego-wschodu na południowy-zachód przebiega droga krajowa szybkiego ruchu S8 relacji Warszawa-Wrocław. Przez teren gminy przebiega także droga wojewódzka Nr 726 relacji Rawa Mazowiecka-Opoczno. Pozostałą część układu sieci drogowej na terenie gminy Czerniewice tworzą drogi powiatowe o łącznej długości 33,36 km i drogi gminne o łącznej długości 57 km.

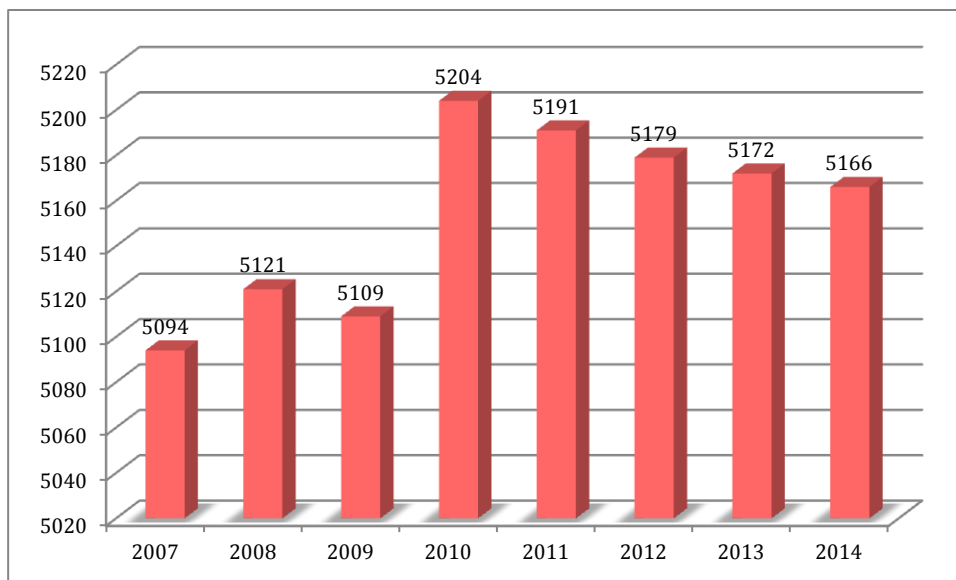
Gmina Czerniewice zlokalizowana jest w niedalekiej odległości od wielkomiejskich ośrodków przemysłowych i regionalnych:

- 64 km od Łodzi,
- 18 km od Tomaszowa Mazowieckiego,
- 14 km od Rawy Mazowieckiej.
- 90 km. od Warszawy.

Gmina Czerniewice ma charakter typowo rolniczy z udziałem niewielkich zakładów usługowo-przemysłowych. Istnienie zabytków architektury i budownictwa, dobry stan środowiska przyrodniczego, niezdegradowanego przez przemysł, stawiają nowe możliwości rozwoju typowo rolniczej gminy na różnorodnych formach działalności gospodarczo-usługowej, agroturystyce i szeroko rozumianej rekreacji.⁵

Obszar gminy Czerniewice leży w południowej części Niziny śródkowopolskiej w obrębie trzech mezoregionów: część południowa należy do Równiny Piotrkowskiej, część północno-wschodnia do Wysoczyzny Rawskiej zaś północno-zachodnia do Wzniesień Łódzkich.

Powierzchnia gminy Czerniewice wynosi 127,73 km² (12.773 ha), co stanowi 0,7% powierzchni województwa łódzkiego (18219 km²), na koniec roku 2014 gmina Czerniewice liczyła 5166 mieszkańców, na 1 km przypada 40 osób. Liczba mieszkańców na przestrzeni ostatnich lat wrosła w 2010 roku do 5204, a następnie do końca 2014 utrzymywała się na podobnym poziomie z niewielką tendencją malejącą.

Rysunek 3.1.2 Liczba mieszkańców Gminy Czerniewice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wiek społeczeństwa gminy Czerniewice to 19,7% mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, 62,9% w wieku produkcyjnym oraz 17,4% mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

⁴ <http://czerniewice.pl>

⁵ Program ochrony środowiska dla Gminy Czerniewice, 2006

W gminie Czerniewice największą ilość mieszkańców posiada wykształcenie podstawowe i zawodowe. Stanowią oni 59,6% ogółu mieszkańców. Osoby z wyższym wykształceniem stanowią 2,7 % ogółu mieszkańców, a osoby z nieukończonym podstawowym i bez wykształcenia stanowią: 6,9 % ogółu mieszkańców.

Działalność gospodarcza wytwórcza i usługowa na terenie gminy jest rozwinięta w średnim stopniu. Na obszarze gminy według danych za 2014 rok zarejestrowanych jest 306 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 243 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Największym przedsiębiorstwem jest „CELDOM” Sp. z o.o. Firma buduje domy na rynku niemieckim i polskim. Buduje także obiekty użyteczności publicznej. Plany rozwojowe przewidują rozbudowę zakładu.

Do innych większych firm produkcji rolniczej i zakładów usługowych funkcjonujących na terenie gminy należy zaliczyć :

- 2 młyny,
- 2 gorzelnie,
- 3 piekarnie,
- zabytkowa olejarnia w miejscowości Teodozjów,
- 1 gospodarstwo rybackie,
- 9 ferm drobiu,
- 1 ubojnia drobiu,
- 3 cegielnie,
- 1 tartak,
- 4 stacje paliwowe.

W gminie Czerniewice nie występuje baza noclegowa, ani nie funkcjonują żadne gospodarstwa agroturystyczne. Jednak na tym terenie prowadzi swoją działalność 6 punktów gastronomicznych:

- 4 przy stacjach paliw Lechów, Lipie, Nowe Studzianki, Wólka Jagielczyńska,
- 2 samodzielne w Lipiu.

Przez teren gminy przebiega szlak konny, który jest inwestycją Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi – w Strzemesznie przy OSP znajduje się miejsce postojowe dla podróżujących tym szlakiem. Oprócz szlaku konnego na obszarze gminy przebiega szlak rowerowy. Został on otworzony z inicjatywy Lokalnej Grupy Działania „Tradycja Kultura Rozwój”.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest kilka cennych zabytków, są to między innymi:

- kościół p.w. św. Małgorzaty z drugiej poł. XIXw. , drewniany, z wyposażeniem liturgicznym oraz obrazami z XVII i XVIIIw., obok dzwonnica drewniana konstrukcji słupowej z II poł XVIII w.,
- zespół późno klasycystycznych murowanych budynków dworskich z ok. 1843r. we wsi Studzianki.
- kościół gotycko - renesansowy z 1598r. we wsi Krzemienica,
- park i klasycystyczny dwór drewniany z przełomu XVIIIw.i XIXw. we wsi Chociw,
- kapliczka przydrożna z 1635r. przy drodze z Lipia do Krzemienicy
- kapliczka przydrożna z pocz. XiXw. z figurą św. Jana Nepomucena w Podkonicach,
- zbiorową mogiłę powstańców z 1863r. na cmentarzu parafialnym w Czerniewicach.⁶

3.1.2 Warunki klimatyczne

Obszar gminy Czerniewice zaliczany jest do regionu klimatycznego łódzko – wieluńskiego. Średnia roczna temperatura powietrza na tym obszarze wynosi 7,7 °C.

W miesiącu styczniu temperatura ta kształtuje się na wysokości – 3,0 °C, z kolei dla miesiąca lipca wartość ta wynosi 18,2 °C. Średnia roczna suma opadów atmosferycznych kształtuje się na poziomie 585 mm. Natomiast średnie zachmurzenie wynosi 5 (skala od 0 do 8).

Na terenie gminy dominują wiatry z kierunku zachodniego, północno i południowo – zachodniego.

Okres wegetacyjny roślin trwa ok. 210 dni.

Niskie opady atmosferyczne skutkują występowaniem deficytu wody w okresie wegetacji roślin. Biorąc pod uwagę względy mikroklimatyczne, obszar gminy cechuje się zróżnicowaniem (w zależności od rzeźby terenu, zalesienia, układu dolin i zabudowy). Bardzo korzystne warunki panują w obrębie kompleksów leśnych, a najmniej korzystne w dolinach cieków wodnych.⁷

⁶ <http://czerniewice.pl>

3.1.3 Hydrografia

Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym obszar gminy położony jest w dorzeczu Wisły, w obrębie zlewni II rzędu rzek Bzury i Pilicy, dwóch lewobrzeżnych dopływów Wisły. Przeważająca część gminy położona jest w zlewni rzeki Krzemionki - największego dopływu rzeki Rawki, która jest prawobrzeżnym dopływem rzeki Bzury.

Południowa część gminy położona jest w zlewni rzeki Luboczy i rzeki Ga - dopływów rzeki Pilicy.

Na terenie gminy Czerniewice występują również małe zbiorniki wodne. Istniejące zbiorniki wodne mają bardzo małe powierzchnie. Są to zbiorniki wodne po wyrobiskach gliny, stawy hodowlane w Chociwku, Chociwku (nieeksploatowane) i Studziankach oraz zbiorniki p.poż. w Wielkiej Woli i Strzemesznej.

Sieć rzeczną uzupełniają rowy melioracyjne. Powierzchnia zmeliorowana użytków rolnych w gminie obejmuje łącznie teren 116 ha, w tym 7 ha gruntów ornych i 109 ha użytków zielonych. Łączna długość rowów melioracyjnych wynosi 13,4 km.

Działaniem zmniejszającym deficyt wód oraz zmniejszającym zagrożenia powodziowe jest retencja wód. Pozwala bowiem regulować obieg wody w środowisku prowadząc do zwiększenia zasobów wodnych poprzez okresowe zmagazynowanie wód nadmiarowych i powodziowych oraz ich sukcesywne przekazywanie do systemu hydrologicznego w okresach niedoboru wód na skutek zmniejszającego zasilania (przez opady atmosferyczne i roztopy śniegu).⁸

Wody powierzchniowe ujmowane są w Chociwku, gdzie prowadzone są stawy rybne. W programie małej retencji przewiduje się budowę zbiornika Czerniewice (Zagóry). Wybudowanie nowych zbiorników winno doprowadzić do zwiększenia retencji wód powierzchniowych i zmniejszenia deficytu wód na omawianym terenie. Dopływem rzeki Pilicy jest Luboczanka.

3.1.4 Budowa geologiczna, hydrologia i warunki glebowe

Teren gminy Czerniewice znajduje się na obszarze wyżyny lodowcowej. W morfologii terenu wyraźnie zaznaczają się liczne wzgórza morenowe, które tworzą wyraźny ciąg na zachodzie – wzgórza Żelechlińskie moren czołowych. Większa część obszaru gminy to płaskie i duże pola piaszczyste. W dolinach rzek występują utwory organiczne: torfy i namuły. Tarasy rzeczne zbudowane są z piasków i żwirów rzecznych.

Zróznicowanie hipsometryczne powierzchni terenu waha się w granicach 160 m. n.p.m. w dolinie rzeki Krzemionki, do 190 m. n.p.m. w pasie wzgórz morenowych wzdłuż zachodniej granicy gminy.

Opisywany obszar leży w obrębie antyklinorium kujawskiego, zbudowane jest ono z utworów należących do jury i kredy. Głównym elementem budowy geologicznej terenu gminy są utwory czwartorzędu, do których należą gliny zwałowe, piaski, żwiry i głązy wodnolodowcowe pochodzące z topniejącego lądolodu oraz paski i żwiry rzeczne. Osady zlodowaceń środkowopolskich odgrywają główną rolę w kształtowaniu powierzchni omawianego terenu, stanowią zwartą pokrywę osadów o dużej miąższości. Utwory wodnolodowcowe tworzą rozległe płyty centralnej i południowej części gminy. W zamkniętych obniżeniach terenu, na całym obszarze, powstały namuły i torfy, zaś na zboczach rozwinęły się procesy denudacyjne.

Na obszarze gminy Czerniewice podstawową rolę w zaopatrzeniu w wody podziemne spełniają poziomy pochodzące z osadów czwartorzędowych i jurajskich.

W granicach gminy Czerniewice występuje kilkanaście udokumentowanych złóż kopalin pospolitych o zasobach bilansowych. Jednym z nich jest złożo „Wale”, które należy do złóż kruszywa naturalnego. Pozostałe złoża są złożami surowców ilastych ceramiki budowlanej.

Złożo „Wale” jest udokumentowane w osadach pochodzenia wodnolodowcowego. Występują w nim piaski ze żwirem. Nakład złoża to gleby oraz piaski zaglinione o średniej grubości 0,63 m. Kopalina to może być wykorzystywana w budownictwie, czy drogownictwie. Aktualnie eksploatacja tego złoża została zaniechana. Kolejnym złożem jest „Zubki Duże”, które jest eksploatowane. Jego zasoby geologiczne bilansowe to 326 tys. t, a zasoby przemysłowe wynoszą 334 tys. t.

Wody podziemne w utworach czwartorzędowych

Ujęcia czwartorzędowe eksploatują wody z:

- pierwszego poziomu wodonośnego – studnie kopane;
- drugiego lub trzeciego poziomu wodonośnego – studnie wiercone.

Poziomy te związane są z piaszczysto-żwirowymi osadami wodnolodowcowymi, spoczywającymi pod gliną zwałową, jak również z śródglinowymi soczewkami utworów dobrze przepuszczalnych. W związku z tym warunki hydrogeologiczne są zmienne. Miąższość tych utworów wynosi od 2,0 m do 60,0 m. Udział warstw wodonośnych w profilu pionowym jest różny, waha się od 0 do około 15%. Miąższość utworów wodonośnych w

⁷ na podstawie informacji zamieszczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Czerniewice, 2006

⁸ na podstawie informacji zamieszczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Czerniewice, 2006

czwartorzędzie dochodzi do 15m. Wody nawiercono na różnych głębokościach. Wydajność eksploatacyjna tych ujęć jest dość zróżnicowana i dochodzi nawet do 70,0 m³/h.

Wody podziemne w utworach jurajskich

W jurze górnej, wapiennej i marglistej, miejscami piaskowcowej, występują wody szczelinowe, rzadziej porowoszczelinowe, lokalnie krasowe. Obszar gminy Czerniewice leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – 404 – Koluszki-Tomaszów (jura górna). Na terenie gminy, w jej północno-zachodniej części, występuje strefa wysokiej ochrony (OWO). Ochrona wód podziemnych wynika z istniejących i obowiązujących przepisów.

Na terenie gminy Czerniewice wody gruntowe występują na różnej głębokości. Zależy ona od przepuszczalności skał powierzchniowych i głębiej zalegających oraz od położenia danego punktu w rzeźbie terenu. Najpłycej woda występuje na terenie den dolinnych około 1m p.p.p. Następne poziomy występują na głębokości od 2,0 m do 4,0 m od powierzchni terenu.

Gleby wykształcone są na utworach plejstocenijskich i holocenijskich, czyli na glinach, piaskach i mułach. Największą przydatnością rolniczą charakteryzują się gleby brunatne, wytworzone na glinach i piaskach. Gleby brunatne charakteryzują się dobrymi właściwościami chemicznymi i fizycznymi. Stanowią one III klasę bonitacyjną i występują w okolicach wsi Czerniewice, Wielka Wola, Lechów, Dąbrówka, Chociw. Ponadto dużą przydatnością dla rolnictwa charakteryzują się gleby IV klasy bonitacyjnej, do których należą gleby bielcowe i pseudobielcowe. Występują one na znacznym obszarze gminy. Z kolei mady rzeczne stanowią niewielki procent gleb gminy, występują one jedynie w dolinach rzek.

Gleby klas bonitacyjnych III – IV występują w pasie od miejscowości Chociszew do Krzemienicy. Najbardziej wartościowe gleby występują w rejonie Czerniewic, Wielkiej Woli, Lechowa, Dąbrówki i Chociwia. Gleby należące do klas niższych tj. V, VI i VIz stanowią prawie 70 % powierzchni ogólnej użytków ornyczych. Łąki na gruntach organicznych występują w dolinie rzeki Krzemionki i innych mniejszych cieków.

3.1.5 Warunki przyrodniczo – krajobrazowe

Środowisko przyrodnicze na analizowanym obszarze nie zostało znacząco przekształcone, ponieważ brak tu przemysłu i uciążliwych usług. Gmina posiada typowo rolniczy charakter, w krajobrazie dominują pola uprawne, którym towarzyszą zbiorowiska chwastów takich jak: ostrożeń polny, perz właściwy, skrzyp polny, mięta polna, kąkol, ostróżeczka polna, groszek bulwiasty, jaskier polny, mak polny, krwawnik i inne. W miejscach przekształconych przez człowieka rozwija się roślinność ruderalna z dużym udziałem gatunków obcych na danym terenie (antropofitów).

Prawie 1/3 powierzchni gminy zajmuje zwarty obszar lasów i gruntów leśnych (29% - w tym: lasów państwowych - ok. 22% i prywatnych – ok. 7%). Ich uzupełnienie stanowią liczne zadrzewienia śródpolne (nie będące lasami) oraz zadrzewienia towarzyszące dolinom rzeczonym. Dopełnieniem tej struktury jest zieleń ogrodów przydomowych oraz zieleń urządzona parków, cmentarzy, ogrodów działkowych.

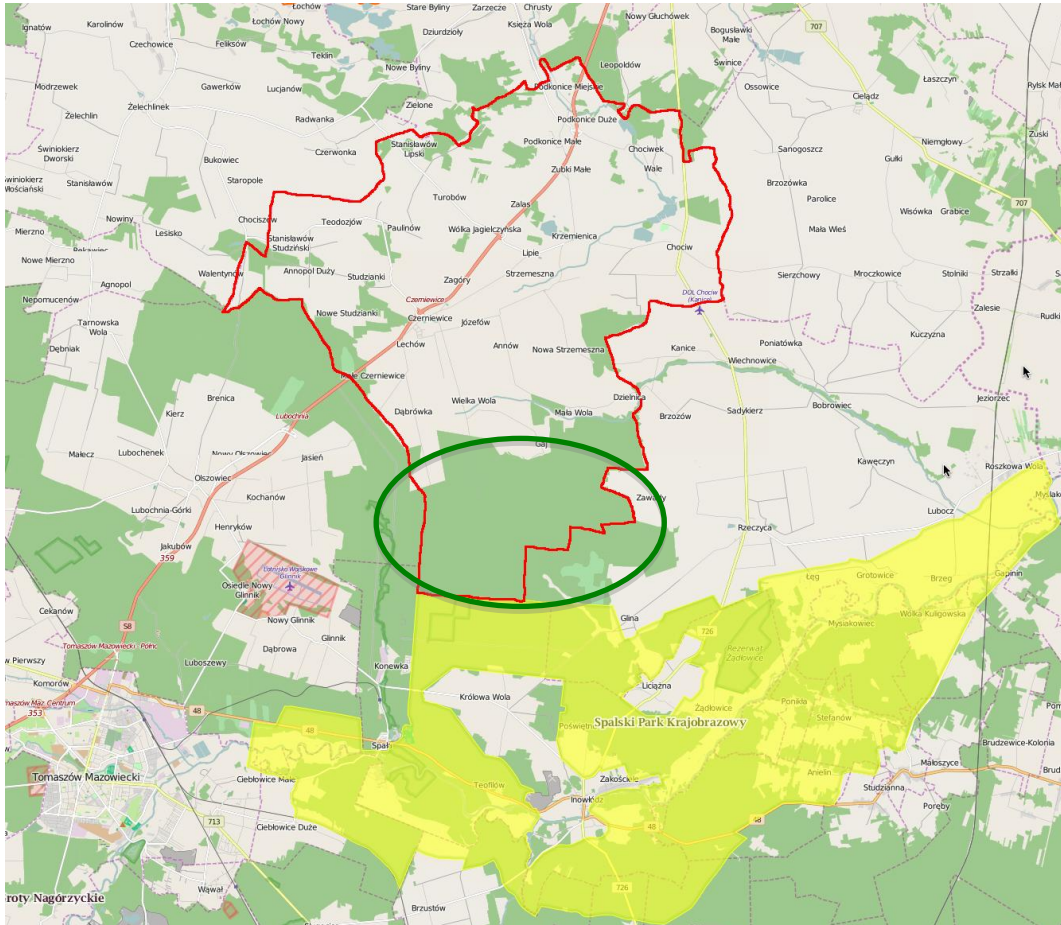
Najbardziej naturalnymi skupiskami flory w Gminie są: zwarty kompleks leśny w południowej części gminy oraz siedlisko łąkowe w dolinie rzeki Krzemionki.

Lasy w południowej części gminy w całości leżą w otulinie Spalskiego Parku Krajobrazowego. Został on utworzony w celu ochrony szczególnych wartości przyrodniczych, krajobrazowych i historyczno - kulturowych środkowego odcinka Pilicy na podstawie Rozporządzenia Nr 4/95 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 05.10.1995 roku (Dz. Urz. Woj. Piotrkowskiego Nr 15 z dnia 13.10.1995 roku). Obszar parku zajmuje powierzchnię 12 875,5 ha, zaś otulina 23 192,5 ha.

Otulina Spalskiego Parku Krajobrazowego w granicach gminy chroni obszar ścisły parku przed działaniem szkodliwych czynników z zewnątrz. Jest to obszar w 90% porośnięty lasami. Główną wartością przyrodniczą i krajobrazową otuliny jest zwartość tutejszych kompleksów leśnych, zapewniająca bytowanie dla wielu chronionych gatunków roślin i zwierząt. Dominują lasy sosnowe w średnich klasach wieku rosnące na siedliskach borów suchych, świeżych i mieszanych. Nad górną Luboczanką spotyka się rzadkie płaty borów bagiennych chronionych w ramach Dyrektywy Siedliskowej. Zlokalizowane są tutaj także fragmenty nadrzecznych łągów, bagiennych olsów oraz borów świerkowych. Niewielką powierzchnię zajmują lasy liściaste – głównie kwaśne dąbrowy. Na terenie otuliny parku występuje bogata awifauna, licząca około 90 gatunków lęgowych. Spośród nich najrzadsze - to: bocian czarny, dzięcioł średni, samotnik, żuraw, cietrzew, lelek, dzięcioł czarny. Występuje tu także ważne zgrupowanie ssaków takich jak sarna, dzik, jeleń, lis, kuna leśna oraz nietoperze: mopek i borowiec wielki. Występujące tu rośliny chronione to: paprotka zwyczajna, konwalia majowa, kalina koralowa, naparstnica zwyczajna, kruszyna pospolita,

Wschodni fragment ww. kompleksu leśnego zajmuje „Ptasia Góra” – teren chroniący naturalny układ śródładowych wydmy. Duże znaczenie ma tu rozległość terenu zajmowanego przez wydmy oraz ich niezmienny przez eksploatację charakter. Teren porośnięty jest lasem sosnowym w wieku około 50-60 lat na siedlisku boru świeżego. Gniazduje tutaj lelek oraz dzięcioł czarny – gatunki o znaczeniu wspólnotowym z Dyrektywy Ptasiej.

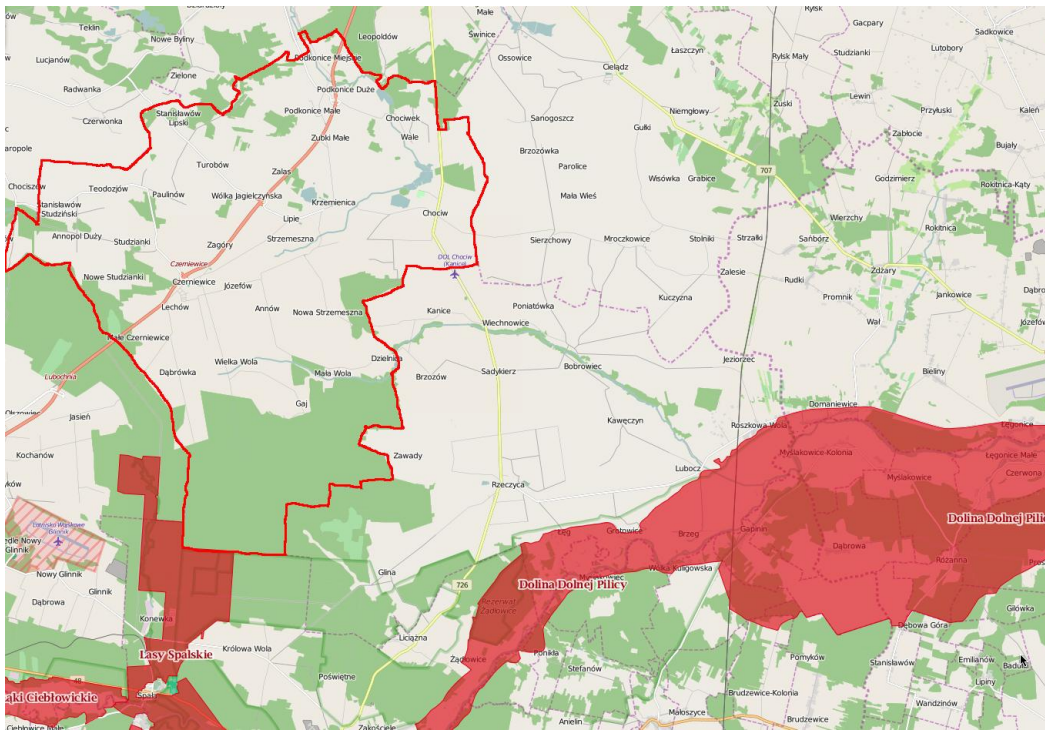
W dolinie rzeki Krzemionki – na obszarze, który może zostać zalany przez projektowany zbiornik małej retencji „Zagóry” – znajdują się siedliska *priorytetowe - nadrzeczne łągi – szczególnie chronione w ramach Dyrektywy Habitatowej. Siedliska łągów, generalnie związane z warunkami powolnego przepływu wód, wykazują silne zróżnicowanie, uwarunkowane przede wszystkim zmiennością lokalnych warunków wodnych. W dolinie Krzemionki dominuje łąg olszowo-jesionowy z drzewostanem zdominowanym przez olszę czarną *Alnus glutinosa*, której towarzyszy domieszka jesionu. W warstwie krzewów występuje porzeczka czarna, leszczyna pospolita, trzmielina zwyczajna, bez czarna i inne. Warstwa runa jest bujna i zwarta; tworzą ją gatunki: pokrzywa, podagrycznik pospolity, gajowiec żółty, kostrzewa olbrzymia, czyściec leśny, gwiazdnica gajowa, przytulia czarna, kuklik pospolity.

Rysunek 3.1.3 Lokalizacja Spalskiego Parku Krajobrazowego względem gminy Czerniewice oraz jego otuliny zlokalizowanej na terenie gminy Czerniewice

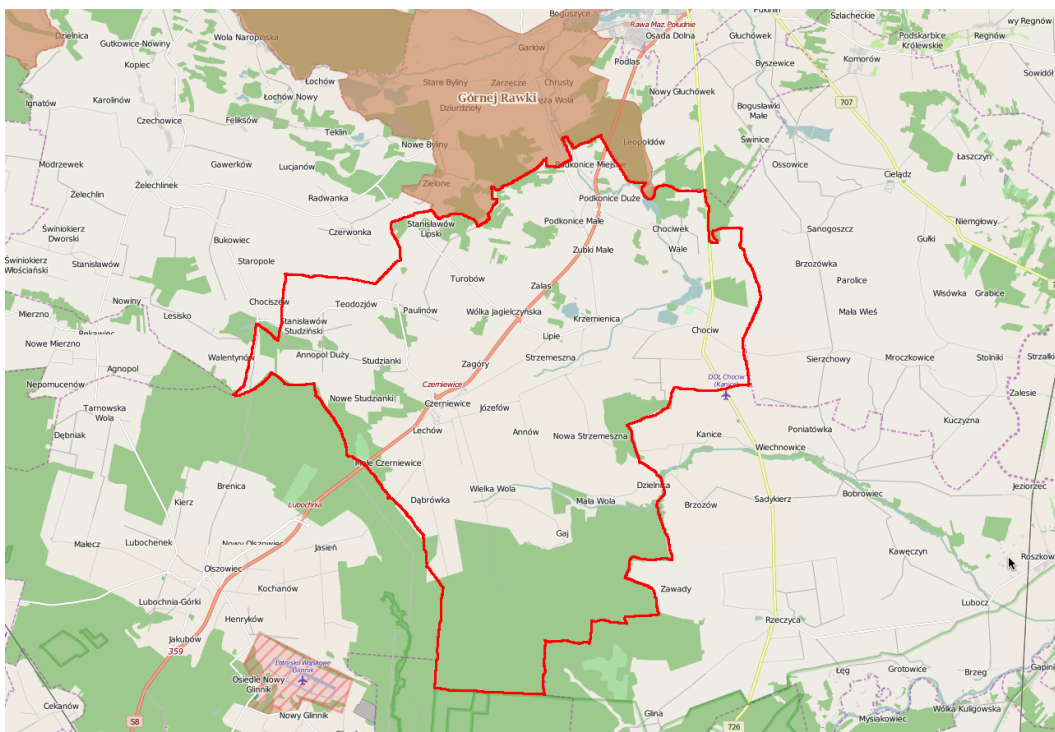
Źródło: opracowanie na podstawie <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Uwzględniając koncepcję Krajowej Sieci Ekologicznej (EKONET - Polska) teren gminy Czerniewice wchodzący w skład otuliny Spalskiego Parku Krajobrazowego stanowi obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym (biocentra i strefy buforowe). Obszary węzłowe odznacza duża różnorodność gatunkowa oraz różnorodność form krajobrazowych i siedliskowych, są one także ważnymi ostojami dla gatunków rodzimych i wędrownych, w tym zwłaszcza rzadkich i zagrożonych wyginięciem. W obrębie obszarów węzłowych wyróżniono biocentra, które stanowią obszary nagromadzenia największych walorów przyrodniczych. Otoczone są strefami buforowymi, które mają wyróżniające się walory, ale nie tak wysokie jak walory biocentrow. Strefy buforowe określają także zasięg przestrzennych powiązań funkcjonalnych, biotycznych i abiotycznych, w całym obszarze węzłowym. W przyszłości strefy buforowe stanowią będą teren działań ochronnych i optymalizacji form gospodarowania w celu zachowania istniejących i przywrócenia utraconych wartości przyrodniczych. Przestrzeń Spalskiego Parku Krajobrazowego, z racji pełnionych funkcji i posiadania wielu walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych wymaga zabezpieczenia przed skutkami cywilizacyjnej działalności człowieka.

Rysunek 3.1.4 Lokalizacja gminy Czerniewice względem obszarów objętych siecią Natura 2000 Lasy Spalskie, Łąki Ciebłowieckie oraz Dolina Dolnej Pilicy

Źródło: opracowanie na podstawie <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Rysunek 3.1.5 Lokalizacja gminy Czerniewice względem obszarów chronionego krajobrazu Górnej Rawki

Źródło: opracowanie na podstawie <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

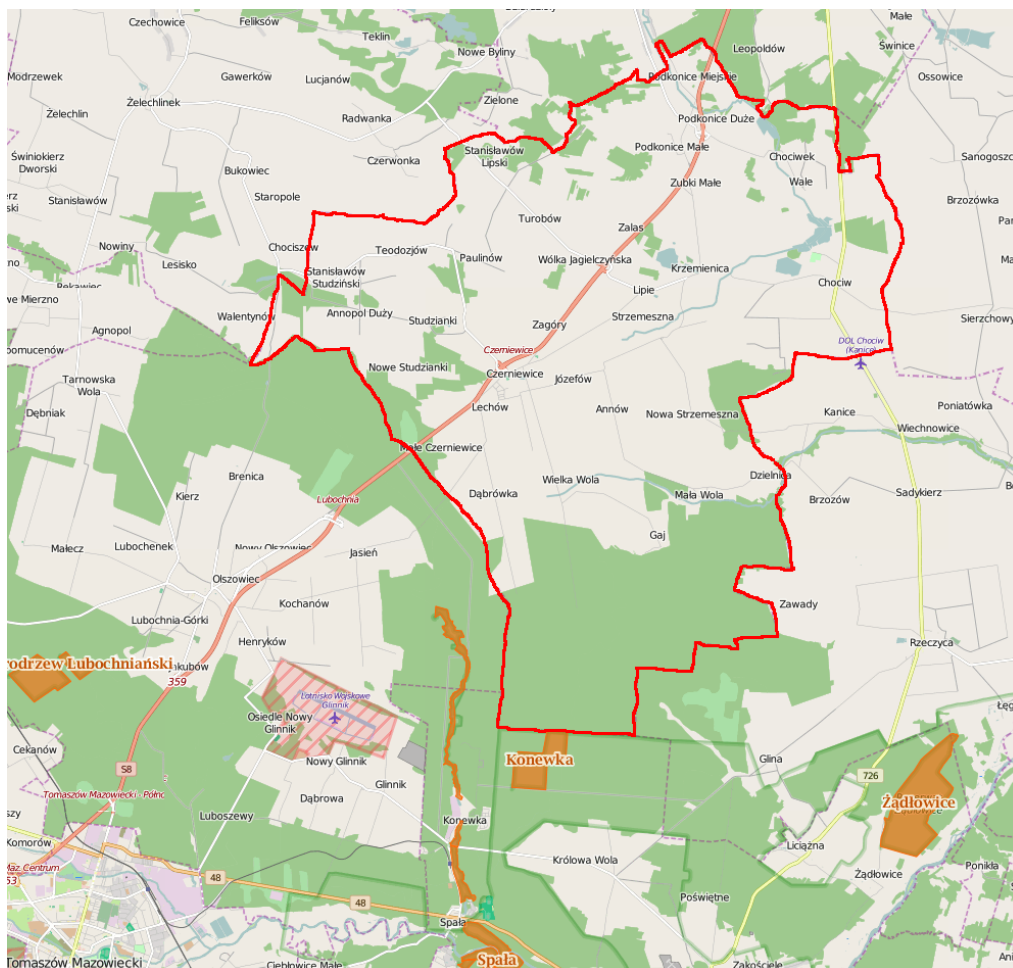
Obszar Chronionego Krajobrazu Górnej Rawki – obszar chronionego krajobrazu ustanowiony Uchwałą nr XIV/93/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Skierniewicach wraz ze zmianą dokonaną Rozporządzeniem Nr 36 Wojewody Skierniewickiego z dnia 28.07.1997 Dz. Urz. Nr 18, poz.113.

Obszar położony jest w północno-wschodniej części województwa łódzkiego i obejmuje koryto rzeki Rawki (od jej rejonu źródłiskowego) wraz z przyległymi terenami, ciągnąc się przez grunty 4 gmin: Koluszki (powiat łódzki wschodni), Jeżów (powiat brzeziński), Głuchów (powiat skierniewicki), Rawa Mazowiecka (powiat rawski).

Obszar posiada urozmaiconą rzeźbę terenu, a w budowie geologicznej przeważają utwory morenowe: żwiry i piaski. Obok koryta rzecznego w skład wchodzi łąki, pola uprawne i tereny leśne, w tym jeden większy kompleks w gminie Głuchów. Walory krajobrazowe uzupełnia tradycyjna architektura wiejska (drewno i kamień).

W pobliżu granicy gminy Czerniewice położone są :

- **Rezerwat przyrody Konewka** – florystyczny i leśny rezerwat przyrody w gminie Inowłódz. Zajmuje powierzchnię 99,91 ha. Został powołany Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z 11 października 1978 roku (M.P. z 1978 r. Nr 33, poz. 126, § 8). Według aktu powołującego, celem ochrony jest zachowanie fragmentu lasu o charakterze naturalnym, należącego do zespołu świetlistej dąbrowy.
- **Rezerwat przyrody Spala** – florystyczny i leśny rezerwat przyrody w gminie Inowłódz. Zajmuje powierzchnię 102,7 ha. Został powołany Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z 30 września 1958 roku (M.P. z 1958 r. Nr 81, poz. 467). Rezerwat utworzono w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych położonego nad Pilicą fragmentu lasu mieszanego o charakterze naturalnym z udziałem jodły, występującej w pobliżu granicy zasięgu. Las ten jest przykładem naturalnych zespołów roślinnych jakie występowały w dawnej Puszczy Pilickiej (zwanej też Lasami Spalskimi). Rośnie tu wielopiętrowy drzewostan złożony z dębu szypułkowego, sosny, klonu jawora, grabu, jodły i świerka.
- **Rezerwat przyrody Żądłowice** – florystyczny i leśny rezerwat przyrody w gminach Inowłódz i Rzeczyca. Zajmuje powierzchnię 241,19 ha. Został powołany Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z 5 października 1968 roku (M.P. z 1968 r. Nr 43, poz. 300). Rezerwat utworzono w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych nie spotykanego w lasach polskich układu siedlisk, występujących w związku z zaistniałym układem warunków hydrologicznych oraz związanych z nimi typów lasu.

Rysunek 3.1.6 Lokalizacja gminy Czerniewice względem rezerwatów Spala, Konewka oraz Żądłowice

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Czerniewice za pomniki przyrody uznano:

- Wiąz polny – Zarządzenie Nr 45/87 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 15 grudnia 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. U. Woj. Piotrkowskiego Nr 17, poz. 177),
- Grupa drzew: 15 Dębów szypułkowych, 6 Lip drobnolistnych, 2 Sosny wejmutki, 2 Topole białe, kasztanowiec biały, Klon pospolity - Rozporządzenie Nr 4/96 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 4 listopada 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. U. Woj. Piotrkowskiego Nr 21, poz. 177),
- 81 Lip drobnolistnych, 2 Wiązy polne, Świerk pospolity - Rozporządzenie Nr 4/96 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 4 listopada 1996 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. U. Woj. Piotrkowskiego Nr 21, poz. 75),
- 3 Lipy drobnolistne „Dąbrówka” - Rozporządzenie Nr 5/2008 Wojewody Łódzkiego z dnia 25 marca 2008 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. U. Woj. Łódzkiego Nr 103, poz. 1009),
- Dąb szypułkowy „Michał” - Rozporządzenie Nr 5/2008 Wojewody Łódzkiego z dnia 25 marca 2008 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. U. Woj. Łódzkiego Nr 103, poz. 1009).

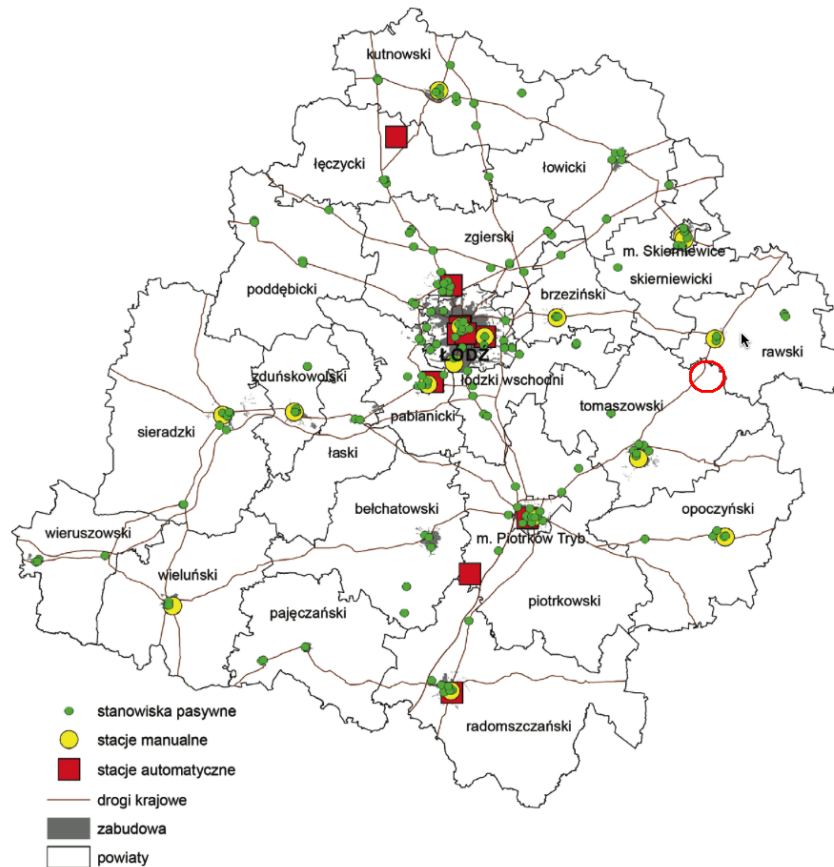
Obiekty wpisane do rejestru zabytków, chronione są zatem na podstawie ustawy z dnia 17.09.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami art. 6, ust. 1 (Dz. U. Nr 162, poz. 1568) oraz na podstawie ustawy o ochronie przyrody jako starodrzewia i parki wiejskie. Sześć parków podworskich wpisanych jest do rejestru zabytków:

- Park zabytkowy w Chociwiu,
- Park zabytkowy w Chociwku,
- Park zabytkowy w Czerniewicach,
- Park zabytkowy w Lipiu,
- Park zabytkowy w Studziankach,
- Park zabytkowy w Wielkiej Woli.

4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ODDZIAŁYWANIEM

4.1. Powietrze atmosferyczne

Gmina Czerniewice położona jest w strefie łódzkiej. Na obszarze gminy Czerniewice nie ma punktów pomiarowych w związku z tym stan powietrza na obszarze gminy zostanie przedstawiony na podstawie danych ze strefy łódzkiej.

Rysunek 4.1.1 Sieć monitoring powietrza na terenie województwa łódzkiego w 2014r.

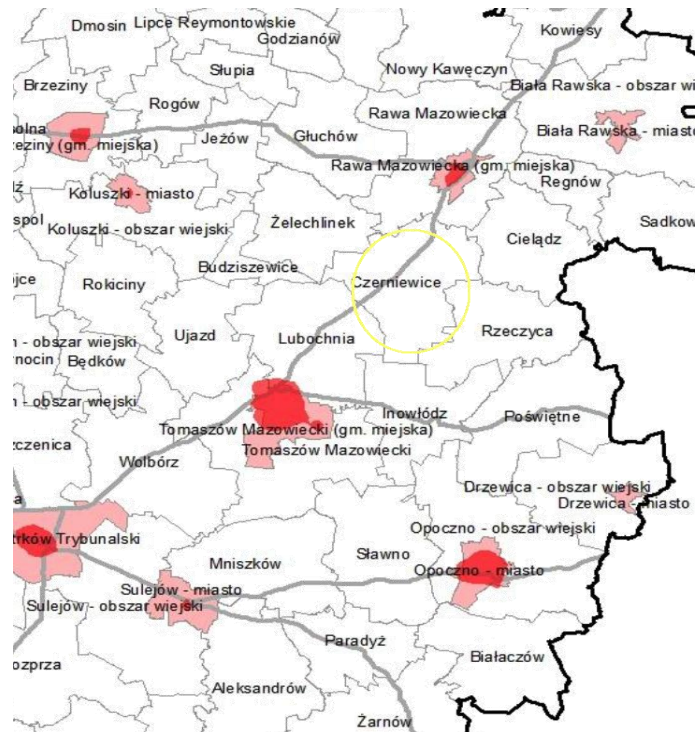
Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim w 2014 roku, WIOS Łódź

Rolniczy charakter gminy Czerniewice wraz z brakiem przemysłu są powodem, że na opisywanym obszarze nie występują zanieczyszczenia technologiczne. Zatem głównym rodzajem zanieczyszczeń w zakresie powietrza atmosferycznego są zanieczyszczenia energetyczne, pochodzące z systemu ogrzewania mieszkań. Drugim źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w gminie są pojazdy mechaniczne. Stan czystości powietrza atmosferycznego gminy Czerniewice należy uznać za stosunkowo dobry. Jednak biorąc pod uwagę zwiększoną emisję głównie w okresie jesienno – zimowym (sezon grzewczy) mogą wystąpić lokalne uciążliwości.

Dla wszystkich substancji podlegających ocenie, strefy zaliczono do jednej z poniższych klas:

- **klasa A** - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych,
- **klasa B** - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczały poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji,
- **klasa C** - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalny lub docelowe powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy ten margines jest określony,
- **klasa D1** - jeżeli stężenia ozonu w powietrzu na jej terenie nie przekraczały poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** - jeżeli stężenia ozonu na jej terenie przekraczały poziom celu długoterminowego.

Roczna ocena jakości powietrza atmosferycznego za rok 2014 wykonana została w oparciu o ustawę - Prawo ochrony środowiska, wprowadzoną w życie w 2001 r. (Dz.U. z 2008 r., Nr 25, poz.150) oraz rozporządzenia Ministra Środowiska do tej ustawy.

Rysunek 4.1.2 Obszar przekroczeń średniej 24-godzinnej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu PM10 we wschodniej części Strefy łódzkiej w 2014r.

Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim w 2014 roku, WIOS Łódź

Według wyników danych zamieszczonych w „Rocznej ocena jakości powietrza w województwie łódzkim w 2014 roku” gmina Czerniewice znajduje się w niekorzystnej strefie C ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych: pyłu zawieszonego PM10, benzo(a)pirenu i ozonu, nie mniej jednak na terenie gminy nie stwierdzono przekroczeń średniej 24 godzinnej wartości dopuszczalnego stężenia pyłu PM10.

Ze względu na przekroczenie 24 godzinnej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM10 konieczne jest przeprowadzenie działań naprawczych w obszarach przekroczeń rozmieszczonych w 31 miastach w obu strefach oceny w województwie łódzkim wraz z obszarami ościennymi gmin wiejskich i wiejskich części gmin miejsko - wiejskich.

Ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM10 konieczne jest przeprowadzenie działań naprawczych na dużym obszarze województwa łódzkiego. Często obszary przekroczeń obejmowały oprócz miast także liczne gminy wiejskie oraz wiejskie obszary gmin miejsko- wiejskich (znajdujących się pod wpływem napływu zapylnych mas powietrza z dużą zawartością benzo(a)pirenu z obszarów zurbanizowanych) z wyłączeniem gminy Czerniewice. W porównaniu z rokiem poprzednim powierzchnia obszarów przekroczeń zmniejszyła się.

W 2014r. podobnie jak w roku poprzednim nie wystąpiły przekroczenia poziomu docelowego ozonu ze względu na ochronę zdrowia. W związku z powyższym w niniejszej ocenie rocznej, w ramach klasyfikacja jakości powietrza dla ozonu wg kryteriów dla ochrony zdrowia ponownie nadano klasę A.

Natomiast podobnie jak w roku ubiegłym stwierdzono przekroczenie poziomu celu długoterminowego stężenia ozonu, w wyniku czego nadano obu strefom oceny klasę D2. Przekroczenia występowały na obszarze prawie całego województwa. W wyniku uśrednienia wyników z ostatnich 5 lat obszar strefy łódzkiej zaklasyfikowano do klasy A. Dla pozostałych substancji w powietrzu (SO₂ oraz NO_x) ze względu na kryteria ochrony roślin podobnie jak w latach ubiegłych także nie stwierdzono potrzeby wykonania programu ochrony powietrza w strefie łódzkiej.

Przekroczenia rocznej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu PM10 w powietrzu występowały w 2014r. na terenie obu stref województwa łódzkiego oceny jakości powietrza.

W Strefie łódzkiej przekroczenia poziomu dopuszczalnego wystąpiły w Brzezinach, Tomaszowie Mazowieckim, Opocznie, Piotrkowie Trybunalskim, Radomsku, Zduńska Wola, Rawie Mazowieckiej.

Podobnie jak w roku poprzednim przekroczenie dobowej wartości poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 zanotowano na prawie wszystkich stanowiskach pomiarowych w województwie.

W 2014r. ponownie udokumentowano pomiarowo wystąpienie znacznych przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM10.

Zidentyfikowane obszary przekroczenia poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji pyłu drobnego PM2,5 występowały w strefie Aglomeracja Łódzka (w 3 miastach) oraz w strefie łódzkiej (w 6 miastach).⁹

Do opracowania programów ochrony powietrza (POP) zostały zakwalifikowane wszystkie strefy województwa łódzkiego - dla kryterium ochrony zdrowia.

4.2. Wody powierzchniowe i podziemne

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych powodują przede wszystkim następujące punktowe i obszarowe źródła zanieczyszczeń:

- zrzuty ścieków z jednostek wiejskich, gdzie budowa wodociągów wyprzedziła budowę sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków – stopień zwodociągowania gminy jest wysoki, brak natomiast wystarczającej ilości sieci kanalizacyjnych i obiektów oczyszczania ścieków;
- ścieki deszczowe spływające z terenów komunikacyjnych, placów utwardzonych i stacji paliw;
- spływy z terenów rolniczych (stosowane w nadmiarze nawozy sztuczne, środki ochrony roślin, nawozy naturalne – obornik, gnojowica);
- nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na nieczystości płynne, nielegalne wykorzystywanie nieeksploatowanych studni jako szamb powodujące bezpośrednie zanieczyszczenie całych poziomów wodonośnych.¹⁰

Podstawowym dokumentem określającym zasady racjonalnej polityki wodnej oraz wynikający z niej sposób gospodarowania wodami jest Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, zwana Ramową Dyrektywą Wodną (RDW). Ustalenia Dyrektywy zostały zaimplementowane do prawodawstwa polskiego głównie poprzez ustawę Prawo wodne (Dz. U. Nr 145, poz. 951 z późn. zm.) oraz związane z nią akty wykonawcze. Art. 155a ustawy Prawo wodne określa obowiązek badań i oceny jakości wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Podstawę prawną do wykonania oceny stanu wód powierzchniowych za rok 2014 stanowi rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r., w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji powierzchniowych [Dz. U. z 2014r. nr 0, poz. 1482]. Rozporządzenie określa sposób dokonywania oceny stanu jednolitych części wód poprzez dokonywanie oceny stanu ekologicznego (jcw naturalne) lub potencjału ekologicznego (jcw sztuczne i silnie zmienione), stanu chemicznego oraz spełnienie dodatkowych wymogów obszarów chronionych, a także sposób interpretacji wyników badań wskaźników jakości, sposób prezentacji wyników klasyfikacji oraz częstotliwość dokonywania klasyfikacji. Wynikiem oceny jest określenie stanu jcw jako: dobry lub zły.

Ocena stanu jednolitych części wód wykonywana jest w oparciu o zweryfikowane serie danych z punktów reprezentatywnych i dodatkowych punktów monitoringu obszarów chronionych.

W roku 2014 na terenie województwa Łódzkiego przebadano i oceniono łącznie 85 jednolitych części wód powierzchniowych. Monitoring wód powierzchniowych prowadzono w 85 reprezentatywnych i dodatkowo w 3 celowych punktach pomiarowo-kontrolnych. 85 ppk zlokalizowanych było na rzekach i 3 na zbiornikach zaporowych. Analizę oparto na danych pochodzących z punktów pomiarowych zlokalizowanych na rzece Rawka najbliższej gminy Czerniewice.

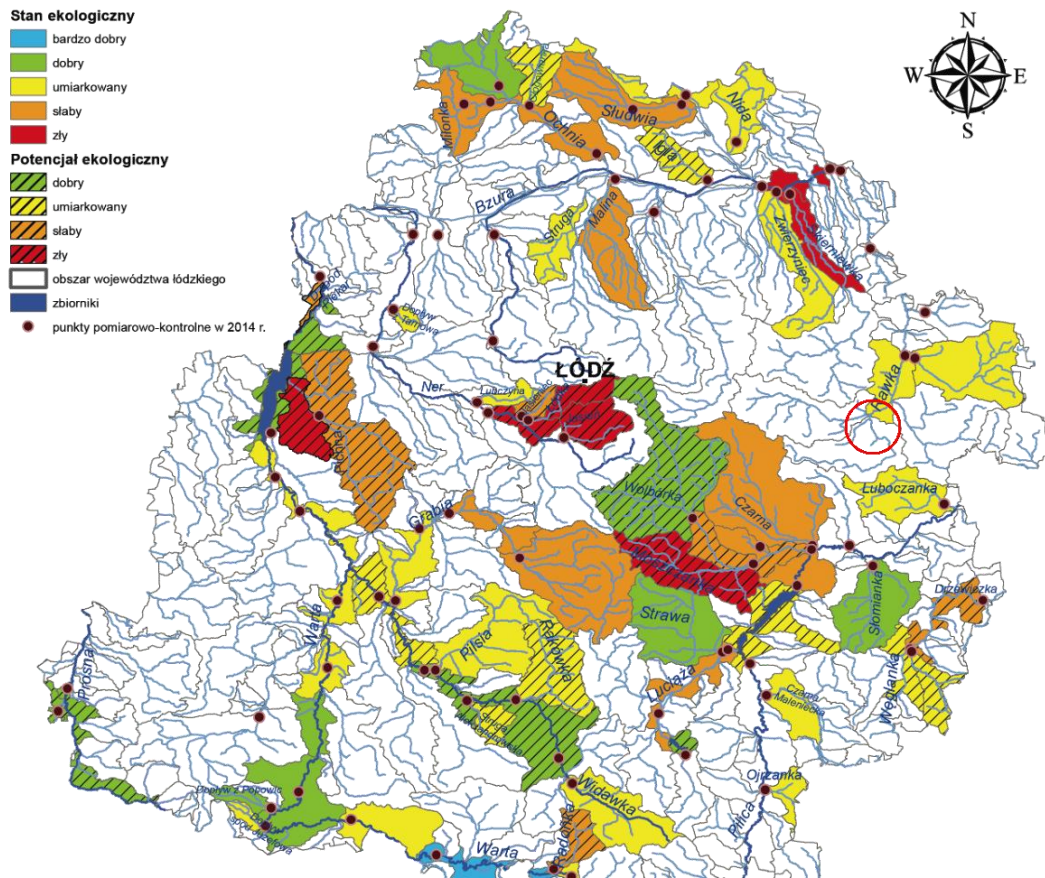
Tabela 4.2.1 Klasyfikacja stanu/ potencjału ekologicznego i stanu chemicznego wód w 2014 r. w punktach pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych na rzece Rawka w najbliższej odległości gminy Czerniewice

L.p.	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan
1	Rawka od Krzemionki do Białki	UMIARKOWANY	poniżej stanu dobrego przekroczone stężenia średnioroczne	ZŁY
2	Rawka od Białki do Korabiewki bez Korabiewki	SŁABY	poniżej stanu dobrego przekroczone stężenia średnioroczne	ZŁY
3	Rawka od Korabiewki do ujścia	SŁABY	poniżej stanu dobrego przekroczone stężenia średnioroczne	ZŁY

Źródło: na podstawie „Komunikatu o stanie jakości wód powierzchniowych województwa łódzkiego badanych w 2014 roku, Łódź 2015

⁹ na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie łódzkim w 2014 roku”, Łódź 2015

¹⁰ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czerniewice, 2005

Rysunek 3 Ocena potencjału ekologicznego JCW wód województwa łódzkiego w 2014 roku z zaznaczoną lokalizacją gminy Czerniewice

Źródło: WIOŚ Łódź, 2015

Przy ustalaniu celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych brano pod uwagę aktualny stan JCWP w związku z wymaganym zgodnie z RDW warunkiem nie pogarszania ich stanu. Dla jednolitych części wód, będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu/potencjału. Ponadto, ustalając cele uwzględniano także różnicę pomiędzy naturalnymi, a silnie zmienionymi oraz sztucznymi częściami wód. Dla naturalnych części wód – celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto, w obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.¹¹

Gmina Pabianice położona jest na terenie jednolitych części wód podziemnych nr 96. Na terenie województwa łódzkiego w 2015 r. przeprowadzono:

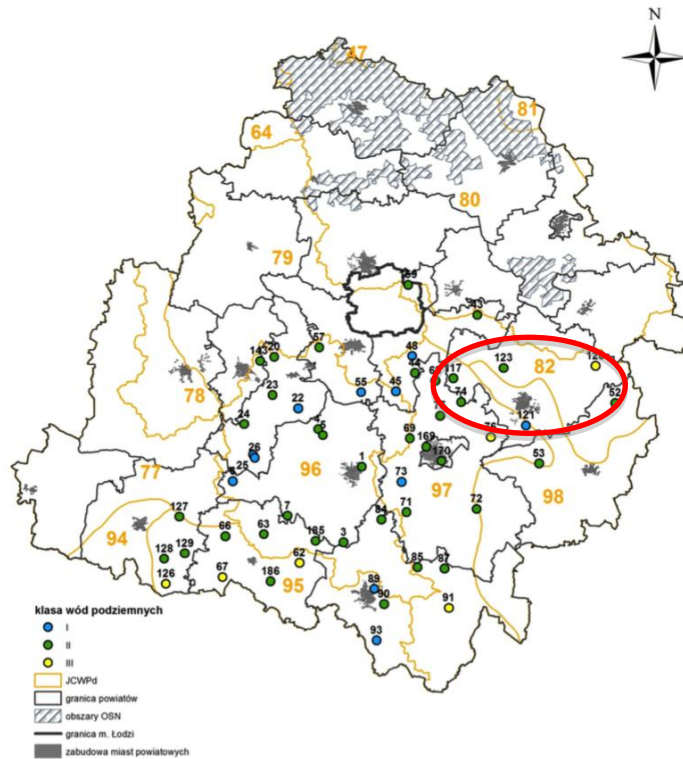
- monitoring diagnostyczny w 54 punktach pomiarowych z częstotliwością raz w roku,
- monitoring na obszarach OSN w 13 punktach pomiarowych z częstotliwością dwa razy w roku.

Wyniki badań wód podziemnych otrzymane w wyniku realizacji monitoringu diagnostycznego na terenie woj. łódzkiego poddano ocenie zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2016 poz. 85).

W 2015 roku na terenie powiatu tomaszowskiego badane punkty zlokalizowane były w miejscowościach:

- Będków (gmina Będków, pkt. nr 117),
- Sadykierz (gmina Rzeszyca, pkt. nr 120),
- Smardzewice (gmina Tomaszów Mazowiecki, pkt. nr 121),
- Niewiadów (gmina Ujazd, pkt. nr 123).

¹¹ Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (M.P. 2011 r. Nr 49 poz. 549)

Rysunek 4.2.4 Lokalizacja punktów pomiarowych JCWPd na terenie województwa łódzkiego i powiatu tomaszowskiego

Źródło: http://www.wios.lodz.pl/files/docs/sprawozdanie_z_monitoring16.pdf

W pierwszym punkcie wody podziemne zakwalifikowano do II klasy czyli jako podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych. Wskaźniki jakości wody nie przekraczają wartości dopuszczalnych jakości wody, przeznaczonych do spożycia przez ludzi.

W drugim punkcie wody zakwalifikowano do III klasy czyli wody zadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka.

W trzecim punkcie wody zakwalifikowano I klasy czyli jako wody bardzo dobrej jakości, w której wartości elementów fizykochemicznych są kształtowane wyłącznie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i mieszczą się w zakresie wartości stężeń charakterystycznych dla badanych wód podziemnych.

W czwartym punkcie wody zakwalifikowano do II klasy czyli wskaźniki są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych. Wskaźniki jakości wody nie przekraczają wartości dopuszczalnych jakości wody, przeznaczonych do spożycia przez ludzi.¹²

Zgodnie z definicją umieszczoną w Ramowej Dyrektywie Wodnej dobry stan wód podziemnych oznacza stan osiągnięty przez część wód podziemnych, jeżeli zarówno jej stan ilościowy, jak i chemiczny jest określony, jako co najmniej „dobry”.

RDW weszła w życie dnia 22 grudnia 2000 r. Najważniejszym przesłaniem RDW jest ochrona zasobów wodnych dla przyszłych pokoleń. Wprowadza ona zintegrowaną politykę wodną mającą na celu zapewnienie ludziom dostępu do czystej wody pitnej po rozsądnej cenie, która umożliwi rozwój gospodarczy i społeczny przy równoczesnym poszanowaniu potrzeb środowiska. Głównym celem RDW jest osiągnięcie dobrego stanu wszystkich części wód, poprzez określenie i wdrożenie koniecznych działań w ramach zintegrowanych programów działań w państwach członkowskich do 2015 roku.

Zgodnie z definicją umieszczoną w RDW dobry stan wód podziemnych oznacza stan osiągnięty przez część wód podziemnych, jeżeli zarówno jej stan ilościowy, jak i chemiczny jest określony, jako co najmniej „dobry”.

RDW w art. 4 przewiduje dla wód podziemnych następujące główne cele środowiskowe:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW),
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,

¹² na podstawie „Sprawozdanie z monitoringu regionalnego zwykłych wód podziemnych na terenie województwa łódzkiego w 2013 roku, WIOŚ Łódź, marzec 2014, „Ocena jakości wód podziemnych w punktach badawczych monitoringu diagnostycznego w 2014 roku“, WIOŚ Łódź, 2015

- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Dla spełnienia wymogu nie pogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu.¹³

Realizacja postanowień projektu „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” wpłynie zdecydowanie korzystnie na wyznaczone cele środowiskowe dla JCWP oraz ogólny stan wód powierzchniowych i podziemnych zlokalizowanych na obszarze gminy Czerniewice.

Realizacja postanowień projektu „Strategii...” nie spowoduje nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” zatwierdzonym na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 22 lutego 2011 roku przez Prezesa Rady Ministrów. (M.P. 2011 nr 49 poz. 549).

Według stanu na koniec 2014 r. (dane z UG w Czerniewice) długość czynnej sieci rozdzielczej w gminie wyniosła 130,3 km. Ilość wody dostarczonej gospodarstwom domowym była równa 148,2 tys. dam³. W 2013 roku 3 892 osób korzystało z sieci wodociągowej, a przeciętne zużycie w gospodarstwach domowych wyniosło 28,9 m³ na 1 mieszkańca. Sieć wodociągowa wykonana jest w większości z rur PVC.

W 2003 r. oddano do eksploatacji pierwszą w gminie Czerniewice mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków BIO-PAK typu KBA-100-700, która zlokalizowana jest w miejscowości Zagóry. Przepustowość tej oczyszczalni wynosi $Q_{sr/d} = 140 \text{ m}^3/\text{d}$. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do rzeki Krzemionki. Stężenia ścieków nie przekraczają warunków dopuszczalnych, które należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

W 2013 r. oddano do eksploatacji kolejną w gminie Czerniewice mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków. Oczyszczalnia zlokalizowana jest w miejscowości Podkonice Duże. Przepustowość tej oczyszczalni wynosi $Q_{sr/d} = 69,65 \text{ m}^3/\text{d}$. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do ziemi za pomocą rowu, który zlokalizowany jest na terenie oczyszczalni ścieków.

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Czerniewice na koniec 2014 r. długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Czerniewice wyniosła 27,3 km. Dzięki niej odprowadzono 35,2 tys. m³ ścieków. W 2014 roku do sieci kanalizacyjnej podłączonych było 458 nieruchomości z czego 422 to gospodarstwa domowe. Ścieki do kanalizacji sanitarnej trafiają z następujących miejscowości: Czerniewice, Zagóry, Lechów, Dąbrówka, Wielka Wola, Studzianki, Nowe Studzianki, Lipie, Podkonice Duże.

Na terenach nieskanalizowanych ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych – szambach. Na zlecenie właścicieli nieruchomości ścieki z w/w zbiorników dowożone są gminnym beczkowozem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków w Zagórach. Pozostałe ścieki gospodarcze z indywidualnych gospodarstw domowych zagospodarowane są na własnych gruntach i nie stanowią zagrożenia dla środowiska.

Wg stanu na dzień 31.12.2014 r. wybudowano 46 szt. oczyszczalni przydomowych w miejscowościach: Nowa Strzemeszna, Mała Wola, Zagóry, Annapol Duży, Annapol Mały, Paulinów, Studzianki, Nowe Studzianki, Wólka Jagielczyńska, Lipie, Chociw, Wielka Wola oraz Dzielnica.¹⁴

4.3. Ochrona przeciwpowodziowa

Występowanie powodzi jest uwarunkowane okresowym, ale bardzo silnym, zwiększeniem zasilania rzek opadami atmosferycznymi lub wodą roztopową.

Zagrożenie powodzią zależy także od hipsometrii zlewni i stopnia jej zalesienia oraz od możliwości retencjonowania wody w dużych i małych zbiornikach wodnych, polderach, starorzeczach, kanałach i rowach.

Zgodnie z Art. 82 ust. 2 ustawy Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001r (Dz. U. Nr 115 poz. 1229) dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej sporządza dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi studium określające w szczególności granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią. Działaniem zmniejszającym deficyt wód oraz zmniejszającym zagrożenia powodziowe jest retencja wód. Pozwala bowiem regulować obieg wody w środowisku prowadząc do zwiększenia zasobów wodnych poprzez okresowe zmagazynowanie wód nadmiarowych i powodziowych oraz ich sukcesywne przekazywanie do systemu hydrologicznego w okresach niedoboru wód na skutek zmniejszającego zasilania (przez opady atmosferyczne i roztopy śniegu). Na terenie gminy Czerniewice aktualnie nie ma zbiorników retencyjnych.¹⁵

4.4. Ochrona powierzchni ziemi

Na terenie gminy Czerniewice gleby wykształcone są na utworach plejstoceniowych i holoceniowych, czyli na glinach, piaskach i mułach. Największą przydatnością rolniczą charakteryzują się gleby brunatne, wytworzone na glinach i piaskach. Gleby brunatne charakteryzują się dobrymi właściwościami chemicznymi i fizycznymi.

¹³ Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (M.P. 2011 r. Nr 49 poz. 549)

¹⁴ na podstawie projektu Strategii rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020, PHIN Inwestycje Sp. z o.o. 2015

¹⁵ na podstawie projektu Strategii rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020, PHIN Inwestycje Sp. z o.o. 2015

Stanowią one III klasę bonitacyjną i występują w okolicach wsi Czerniewice, Wielka Wola, Lechów, Dąbrówka, Chociw. Ponadto dużą przydatnością dla rolnictwa charakteryzują się gleby IV klasy bonitacyjnej, do których należą gleby biellicowe i pseudobiellicowe. Występują one na znacznym obszarze gminy. Z kolei Mady rzeczne stanowią niewielki procent gleb gminy, występują one jedynie w dolinach rzek.

Gleby klas bonitacyjnych III – IV występują w pasie od miejscowości Chociszew do Krzemienicy. Najbardziej wartościowe gleby występują w rejonie Czerniewic, Wielkiej Woli, Lechowa, Dąbrówki i Chociwia. Gleby należące do klas niższych tj. V, VI i VIz stanowią prawie 70 % powierzchni ogólnej użytków ornycych. Łąki na gruntach organicznych występują w dolinie rzeki Krzemionki i innych mniejszych cieków.

Na terenie gminy Czerniewice użytkowanych rolniczo jest 8347 ha ziemi, z czego użytki rolne w dobrej kulturze stanowią 6739 ha stanowiące 80% powierzchni użytkowanej rolniczo oraz grunty pod zasiewami 5746 ha tj. 68% powierzchni użytkowanej rolniczo. Duży odsetek stanowią także łąki 558 ha i lasy 770 ha stanowiące odpowiednio 6% i 9% całej powierzchni użytkowanej rolniczo.

W rolnictwie dominują gospodarstwa indywidualne, według danych ze Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2010 roku wynika, iż grunty w gospodarstwach to 8347 ha. Na terenie gminy funkcjonuje 1111 gospodarstw, wynika z tego, iż średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi około 7,5 ha.

Grunty pod zasiewami występują w 928 gospodarstwach o łącznej powierzchni 5746 ha.

W 1033 gospodarstwach są użytki rolne w dobrej kulturze, 55 gospodarstwach są grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi, w 171 prowadzi się uprawy trwałe, w 168 gospodarstwach prowadzone są uprawy sadownicze, w 193 gospodarstwach prowadzi się uprawę ogrodów przydomowych, w 650 występują łąki, a w 189 pastwiska.

Powierzchnia zasiewów wynosi 5746 ha, z czego 5044 ha obsiewa się zbożami, w tym:

- pszenica ozima – 177 ha,
- pszenica jara - 40 ha,
- żyto - 743 ha,
- jęczmień ozimy - 53 ha,
- jęczmień jary - 378 ha,
- owies - 370 ha,
- pszenżyto ozime - 1579 ha,
- pszenżyto jare - 125 ha,
- mieszanki zbożowe ozime - 101 ha,
- mieszanki zbożowe jare - 1433 ha,
- kukurydza na ziarno – 26 ha,

na 232 ha sadi się ziemniaki, na 16 ha uprawy przemysłowe, a na 16 ha warzywa gruntowe.¹⁶

Według Spisu Rolnego na terenie gminy Czerniewice w 660 gospodarstwach hoduje się zwierzęta gospodarskie, w sumie 5781 SD, są to głównie:

- bydło – w 415 gospodarstwach 2074 sztuki,
- trzoda chlewna – w 344 gospodarstwach 13573 sztuki,
- konie w 49 gospodarstwach 125 sztuk,
- drób w 528 gospodarstwach 192337 sztuk.¹⁷

W 644 gospodarstwach rolnicy pracują z pomocą ciągników, w sumie podczas Spisu Rolnego zewidencjonowano ich 924 sztuki.

Dotychczasowe użytkowanie terenu gminy związanego z rolnictwem jest zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi. Rozwój gospodarczy opiera się głównie na wykorzystaniu zasobów lokalnych. Rolniczy charakter gminy sprzyja kształtowaniu się najbardziej odpowiedniego dla zachowania walorów środowiska przyrodniczego kierunku zagospodarowania powierzchni.

Obowiązek prowadzenia monitoringu, obserwacji zmian i oceny jakości gleby oraz ziemi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika z zapisów art. 26 ustawy – Prawo ochrony środowiska. Kryteria oceny określone są na podstawie delegacji w art. 105 cytowanej ustawy, w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. z 2002 r. Nr 165, poz. 1359). Zakres badań „Monitoring chemizmu gleb ornycych Polski” określają trzyletnie Programy Państwowego Monitoringu Środowiska.

Badania gleb na obszarze powiatu prowadzone są w oparciu o „Monitoring chemizmu gleb ornycych Polski”, który

¹⁶ Spis Rolny 2010

¹⁷ Spis Rolny 2010

stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi.

Na terenie powiatu tomaszowskiego w ramach monitoringu przebadano 1 próbkę gleb z terenów użytkowanych rolniczo próbka została pobrana w miejscowości Luboszewy na terenie gminy Lubochnia.

Wyniki badań nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczenia metalami ciężkimi i związkami wielopierścieniowymi.

4.5. Hałas

Na terenie gminy Czerniewice w latach 2011-2014 nie przeprowadzana badań hałasu.

Najbliżej położonym punktem pomiaru hałasu było miasto Tomaszów Mazowiecki, nie mniej jednak trudno kusić się o porównanie tych dwóch terenów. Rosnąca liczba samochodów na drogach województwa łódzkiego w tym powiatu tomaszowskiego, bez wątpienia powoduje pogorszenie klimatu akustycznego wzdłuż istotnych szlaków komunikacyjnych.

Problem zagrożenia emisją hałasu powinien być istotnym elementem planowania przestrzennego w opracowywaniu lub wprowadzaniu zmian do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

4.6. Promieniowanie elektromagnetyczne

Liczba stanowisk pomiarowych, rodzaj terenów na jakich prowadzi się pomiary oraz ich częstotliwość określona została w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. nr 221 poz. 1645). W rozporządzeniu tym wyznaczono 3 podstawowe kategorie terenów, na których prowadzi się monitoring PEM:

- centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys.
- pozostałe miasta
- tereny wiejskie

Na każdej z ww. kategorii terenów wybranych jest 45 punktów pomiarowych - w sumie 135 punktów. Pomiary w wybranych punktach są powtarzane po każdym pełnym, trwającym 3 lata cyklu pomiarowym. W ciągu jednego roku pomiary wykonywane są w 45 punktach (po 15 na każdą kategorię terenów). Zakres prowadzenia badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku obejmie pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości co najmniej od 3MHz do 3000MHz. Pomiary w każdym punkcie wykonywane są 1 raz w ciągu roku.

Z przeprowadzonych pomiarów w latach 2008-2014 wynika, iż nie zanotowano przekroczeń dopuszczalnych norm promieniowania elektromagnetycznego na terenie województwa łódzkiego.

Na terenie gminy Czerniewice w latach 2008-2014 nie było prowadzonych badań poziomów promieniowania elektromagnetycznego, nie mniej jednak, można wysnuć wniosek, że jeśli na terenie województwa łódzkiego pomiary (nawet w dużych miastach) nie wykazały przekroczenia dopuszczalnych poziomów promieniowania niejonizującego to na terenie niewielkiej gminy Czerniewice prawdopodobnie też nie są przekroczone dopuszczalne poziomy promieniowania.

4.7. Podsumowanie

Po analizie istniejącego stanu środowiska możliwe jest wskazanie problemów środowiskowych występujących w poszczególnych sektorach. Zidentyfikowane problemy zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 4.7.1 Ocena stanu środowiska gminy Czerniewice wskazuje następujące problemy występujące w najważniejszych sektorach środowiska

Powietrze atmosferyczne	Inne problemy	Wody powierzchniowe i podziemne
<p>na stan powietrza atmosferycznego na obszarze gminy Czerniewice niewątpliwie ma wpływ lokalna emisja pyłów i gazów z indywidualnych kotłowni lokalnych działalności gospodarczych,</p> <p>mieszkańcy z powodu braku środków finansowych nie modernizują budynków i kotłowni,</p> <p>w okresie letnim występuje emisja wtórna</p>	<p>źródłem emisji hałasu są także środki transportu, emisja taka koncentruje się w sąsiedztwie trasy szybkiego ruchu A1,</p> <p>zaniedbane tereny zielone typu parki, skwery,</p> <p>niewystarczające oświetlenie uliczne – co powoduje zwiększające się niebezpieczeństwa na drogach,</p>	<p>sąsiedztwo autostrady A1 jest także źródłem zanieczyszczenia wód i gleb,</p> <p>degradację wód powierzchniowych i gruntowych powodują niekontrolowane zrzuty ścieków i nieszczelne szamba (co spowodowane jest brakami w kanalizacji na terenie gminy),</p> <p>niski stopień oczyszczania ścieków,</p>

<p><i>zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych,</i></p> <p><i>gmina Czerniewice nie posiada lokalnego Programu Ograniczenia Niskiej Emisji obszarowej,</i></p> <p><i>oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków,</i></p> <p><i>niskie parametry techniczne niektórych dróg zwiększają emisje zanieczyszczeń,</i></p> <p><i>niewystarczająca ilość ciągników pieszo – rowerowych,</i></p> <p><i>niski udział energii odnawialnej w ogólnym bilansie energetycznym.</i></p>	<p><i>słaba jakość gleb.</i></p>	<p><i>niekontrolowanych zrzutów ścieków bytowych do rowów i cieków,</i></p> <p><i>brak uporządkowanej gospodarki wodami opadowymi,</i></p> <p><i>zagrożenia powodziowe.</i></p>
--	----------------------------------	---

Źródło: opracowanie własne

5. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Przewiduje się, że brak realizacji postanowień projektu „Strategii...” spowodowałby następujące skutki:

- pozytywne dla środowiska i mieszkańców:
 - zmniejszenie zagrożenia spowodowanego intensyfikacją wykorzystania walorów przyrodniczych polegającego na zagospodarowywaniu oraz penetracji terenów cennych przyrodniczo,
 - niepodjęcie działań na rzecz rozwoju infrastruktury oraz aktywizacji gospodarczej miałyby pozytywne konsekwencje w postaci nie zwiększania emisji zanieczyszczeń powietrza oraz zanieczyszczeń wód.
- negatywne dla środowiska i mieszkańców:
 - brak sprawnie działającej infrastruktury edukacyjnej,
 - brak promocji gminy i brak poszerzenia turystycznej oferty w tym szlaków rowerowych, pieszych i kulturowych, a poprzez to niska zamożność mieszkańców z powodu braku turystów,
 - brak poprawy bezpieczeństwa mieszkańców gminy w tym powodziowego, p/pożarowego, wyposażenia policji oraz monitoringu na terenie gminy,
 - brak rozwoju efektywnego systemu edukacji takiego, który wspiera rozwój kapitału intelektualnego i późniejszego zatrudnienia,
 - brak zabezpieczenia i ochrony środowiska na terenie gminy w tym brak wykorzystania OZE, brak doskonalenia gospodarki odpadami, brak termomodernizacji budynków,
 - brak sprawnych narzędzi do zarządzania gminą w tym brak szkoleń pracowników gminy, brak współdziałania partnerskiego z sąsiednimi gminami
 - brak minimalizacji skutków bezrobocia na terenie gminy w tym brak pośrednictwa pracy, brak szkoleń i kursów zawodowych,
 - brak poprawy infrastruktury komunalnej na terenie gminy w tym wodociągów, kanalizacji, sieci gazowej,
 - brak wzrostu dostępności gminy Czerniewice dla mieszkańców, turystów oraz osób niepełnosprawnych w tym brak modernizacji dróg gminnych, brak nowych miejsc parkingowych, brak dostosowania komunikacji gminnej do potrzeb podróżujących brak likwidacji barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych.

Analiza powyższych skutków braku realizacji projektu „Strategii...” prowadzi do wniosku, iż niezrealizowanie dokumentu wywołać może zarówno skutki pozytywne jak i negatywne.

Niemniej na jedenaście głównych i ogólnie sformułowanych skutków wymienionych powyżej, tylko dwa są pozytywne.

Brak realizacji celów zapisanych z projekcie analizowanego dokumentu pozytywnie wpłynie na walory środowiskowe głównie w trakcie realizacji inwestycji. Niemniej jednak należy rozpatrywać temat w szerszym spektrum działań, ze względu na to iż jeśli gmina Czerniewice zaniecha realizacji inwestycji takich jak termomodernizacja czy kanalizacja nie będzie w trakcie budowy niekorzystnych oddziaływań, ale po roku okaże się iż ilość spalanych paliw do ogrzania budynku corocznie się zwiększa zanieczyszczając przy tym powietrze oraz mieszkańcy produkując ścieki, które poprzez brak sieci kanalizacji sanitarnej przedostają się do wód powierzchniowych i gleb powodując wiele większe szkody niż w trakcie realizacji inwestycji.

Należy podkreślić, iż najważniejsze i najgłębsze skutki mogą wystąpić w sferze społecznej.

Brak realizacji zaproponowanych działań odnoszących się bezpośrednio do społeczności gminy Czerniewice (zapobieganie wykluczeniu społecznemu, przeciwdziałaniu bezrobociu, prowadzenie działań wspierających niepełnosprawnych) może doprowadzić do ogólnego pogorszenia się stanu środowiska przyrodniczego. Wynika to z faktu, iż wśród społeczeństw uboższych, gorzej wykształconych powszechnie akceptowane są postawy antyeekologiczne (dewastacja zasobów przyrody, grabieże), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania.

Również brak realizacji wyznaczonych w projekcie „Strategii...” działań dotyczących budowy infrastruktury technicznej może spowodować negatywne skutki dla środowiska objawiające się wzrostem zanieczyszczenia wód (brak sieci wodociągowej, sieci kanalizacji sanitarnej) i powietrza (niski stopień wykorzystania energii odnawialnej, wysoki wskaźnik zużycia energii, brak działań termomodernizacyjnych, zły stan dróg, niemodernizowana infrastruktura drogowa), a także zagrożenie mieszkańców wynikające z braku wyposażenia w sprzęt straży pożarnej, policji czy brakiem monitoringu na terenie gminy czy oświetlenia dróg i placów.

Można przypuszczać, iż zaniechanie realizacji działań związanych z:

- poprawą jakości infrastruktury drogowej gminy Czerniewice,
- uzupełnieniem sieci wodociągowej,
- uzupełnieniem sieci kanalizacyjnej,
- brakiem działań termomodernizacyjnych,
- brakiem możliwości rozwoju przedsiębiorczości,
- rozwojem turystyki i możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu

przyczyni się do zmniejszenia atrakcyjności gminy Czerniewice zarówno dla mieszkańców, przedsiębiorców jak i dla turystów - amatorów pieszych, i rowerowych wycieczek i wypoczynku na łonie przyrody w ciszy i spokoju z dala od zgiełku miast.

Działania negatywne występować będą w pierwszym etapie w czasie realizacji inwestycji (wodociągi, kanalizacja inwestycje drogowe), będą to oddziaływania krótkookresowe i nie długofalowe. Po zrealizowaniu inwestycji oddziaływania będą pozytywne w postaci zmniejszenia zrztu nieoczyszczonych ścieków do rowów i potoków, zmniejszenia zanieczyszczeń emitowanych do powietrza w skutek płynniejszego ruchu pojazdów samochodowych.

W zakresie inwestycji planowanych zapisami projektu „Strategii...” są działania związane z podniesieniem atrakcyjności turystycznej gminy Czerniewice, działania te polegają na rozwoju szlaków turystycznych pieszych, rowerowych, konnych i kulturowych, rozwoju turystyki rekreacyjno-sportowej, rozwoju bazy noclegowej i gastronomicznej, tworzenie produktów turystycznych i kulturowych w oparciu o tradycje gminy i regionu oraz rozbudowy i unowocześnienia i dostosowania do aktualnych potrzeb i oczekiwań istniejącej infrastruktury turystycznej. Działania te polegać będą na:

- wsparcia dla rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej na terenie gminy,
- wsparcia rozwoju branży usługowej związanej z turystyką i działającą na rzecz turystów i mieszkańców gminy,
- rozwoju informacji turystycznej oraz materiałów promocyjnych i publikacji.

Działania te zlokalizowane będą w miejscu już istniejącej infrastruktury jako jej uzupełnienie i unowocześnienie.

Rozwój przedsiębiorczości oraz minimalizacja skutków bezrobocia polegać będzie na wspieraniu mikro i małej przedsiębiorczości, planowaniu i tworzeniu stref aktywności gospodarczej współpracy w zakresie inkubatorów przedsiębiorczości, a także wprowadzeniu zachęt dla przedsiębiorców i osób planujących rozpocząć własną działalność gospodarczą. Wszystkie te działania przyczynią się do zwiększenia aktywności gospodarczej mieszkańców, a poprzez to także gminy. Spowoduje, iż oddziaływanie gminy na środowisko będzie mniejsze (pomijając poza przyrodnicze korzyści prestiżowe i marketingowe, wynikające z kreowania pozytywnego wizerunku gminy Czerniewice jako wsparcia przedsiębiorczości).

Brak realizacji postanowień projektu „Strategii...” w zakresie rozwoju potencjału ludzkiego, zmniejszenia bezrobocia i stworzenia korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej przyczyni się do „odpływu” młodych ludzi w poszukiwaniu ciekawych kierunków kształcenia zawodowego, co związane jest z późniejszym osiedlaniem się młodych ludzi poza terenem gminy Czerniewice.

Brak dbałości o potrzeby osób niepełnosprawnych oraz osób w trudnej sytuacji życiowej będzie przyczyniał się do ich dezintegracji zawodowej i pogłębianiu się ich poczucia bezradności i braku samodzielności.

Niskiej jakości oferta kulturalna dla mieszkańców i nieatrakcyjna infrastruktura turystyczna i rekreacyjna nie przyciągnie zainteresowania mieszkańców gminy Czerniewice, ani turystów, co w konsekwencji będzie powodowało ubożenie kulturalne, sportowe i turystyczne terenu.

Reasumując, należy stwierdzić, iż korzystnym z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi jest wariant doprowadzenia do realizacji celów strategicznych zapisanych w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020”.

Istotnym elementem jest również presja społeczna na zagospodarowywanie coraz to nowych terenów oraz ogólna sytuacja społeczno-gospodarcza panująca w Polsce, która nie pozwoli na uniknięcie konfliktowych aspektów rozwoju poszczególnych sfer życia.

Należy zatem (zgodnie z jednym celem operacyjnym) wcześniej opracować Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czerniewice, w którym zawarte zostaną ustalenia o przeznaczenia terenów pod poszczególne rodzaje działalności rolniczą, produkcyjną, mieszkaniową czy przemysłową. Opracowane plany działań w kwestii uzbrajania nowych terenów inwestycyjnych, budowy sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, czy rozwoju infrastruktury turystycznej, umożliwią rozwój gospodarczy gminy Czerniewice przy jednoczesnym zachowaniu równowagi ekologicznej.

Istotnym elementem jest wyznaczenie dogodnych lokalizacji planowanych inwestycji, zarówno pod względem środowiskowym, przyrodniczym i społecznym, ma to ogromne znaczenie przede wszystkim dla inwestycji w zakresie rozwoju infrastruktury turystycznej na terenach o cennych walorach przyrodniczych i kulturowych.

Wśród aspektów niosących realne zagrożenia wystąpienia sytuacji niekorzystnych z punktu widzenia oddziaływań na środowisko, należy podkreślić spodziewane, bardzo wysokie korzyści poza przyrodnicze - społeczne i gospodarcze.

Brak realizacji zaproponowanych działań odnoszących się bezpośrednio do walorów ekologicznych gminy, takich jak budowa sieci kanalizacji, uzupełnienie sieci wodociągowej, termomodernizacje budynków, modernizacji dróg może doprowadzić do ogólnego pogorszenia się stanu środowiska przyrodniczego i obniżenia komfortu i jakości życia i zdrowia mieszkańców gminy.

Oddziaływania te ochronią walory przyrodnicze, nie mniej jednak przyczynią się do zubożenia gminy jako odwiedzanej przez turystów, czy zasiedlanej przez nowych mieszkańców. Brak sieci kanalizacji, czy sieci wodociągowej przyczynią się do zmniejszenia atrakcyjności terenu turystycznego i mieszkaniowego.

Poprawie jakości wód powierzchniowych i podziemnych służyć będą inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej (rozbudowa zbiorczego systemu kanalizacji sanitarnej gminnej, usprawnienie gospodarki odpadami czy budowa przydomowych oczyszczalni ścieków). Pozytywny wpływ na zasoby wód powierzchniowych i podziemnych oraz stan ekologiczny wód będą miały także działania nastawione na racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, ochronę zbiorników wód podziemnych.

Działania przyczyniające się do rozwoju turystyki i wypoczynku mogą wpływać w sposób pośredni i bezpośredni na stan ekologiczny wód oraz powierzchni ziemi, a także stan obszarów ekologicznych i przyrodniczych.

Istotne są postawy społeczne i realizowana w całym okresie programowania szeroko pojęta edukacja ekologiczna mająca na celu stałe podnoszenie świadomości zarówno dzieci i dorosłych. Wynika to z faktu, iż wśród społeczeństw gorzej wykształconych powszechnie akceptowane są postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody, brak oszczędzania wody, segregacji odpadów), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania.

Działania negatywne występować będą głównie w czasie realizacji inwestycji, będą to oddziaływania krótkookresowe i nie długofalowe, nie pozostawiające po sobie długotrwałych efektów. Po zrealizowaniu inwestycji oddziaływanie będą pozytywne w postaci braku zrzutu nieoczyszczonych ścieków do rowów i potoków, zmniejszeniem zanieczyszczeń emitowanych do powietrza w skutek płynniejszego ruchu pojazdów samochodowych, a także zmniejszeniem zagrożenia powodziowego. Z drugiej strony istotnym jest poprawa dostępności komunikacyjnej regionu oraz ochrony środowiska, co będzie warunkować rozwój gospodarczy.

Reasumując, należy stwierdzić, iż korzystnym z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi jest wariant doprowadzenia do realizacji celów zapisanych w projekcie „Strategii...”.

W wyniku realizacji zdecydowanej większości zadań zaproponowanych z projekcie „Strategii...” podkreśla się realne bardzo wysokie korzyści przede wszystkim ekologiczne, a także poza-przyrodnicze - społeczne i gospodarcze.

6. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania inwestycyjne, jak i nieinwestycyjne ujęte do realizacji w ramach poszczególnych celów strategicznych operacyjnych w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020”.

Realizacja niektórych przedsięwzięć inwestycyjnych może powodować oddziaływania obszary cenne przyrodniczo, na środowisko, a w szczególności na: ludzi, różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat i zasoby naturalne, a także zabytki i dobra materialne.

Stopień i zakres oddziaływania zależą przede wszystkim od lokalizacji danego przedsięwzięcia, czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, obszarach użytkowanych rolniczo lub cennych przyrodniczo, gdzie negatywny zakres oddziaływania może być największy.

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w projekcie „Strategii...” przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne.

Biorąc pod uwagę, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach projektu „Strategii...” wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.) w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych.

W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny i pozytywny wpływ na dany element środowiska.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe będzie określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto ocenę tę dokona się przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Jak wynika z przeprowadzonej w rozdziale 5 niniejszej prognozy analizy i oceny potencjalnych zmian w przypadku braku realizacji postanowień projektu „Strategii...”, a także z analizy wariantowej zawartej w rozdziale 7 (wariant podstawowy oraz wariant 0), odstępianie od realizacji zawartych w dokumencie rozwiązań w efekcie końcowym byłoby znacznie gorsze, szczególnie pod względem społecznymi i gospodarczym, niż wystąpienie ewentualnych znaczących oddziaływań środowiskowych.

Mając powyższe na uwadze, w odniesieniu do zadań (sformułowanych w zakresie poszczególnych celów strategicznych) wymienionych w projekcie „Strategii...”, scharakteryzowano typowe oddziaływania i ich ewentualne skutki dla środowiska związane z realizacją zadań mogących mieć wpływ na środowisko zadań.

Poniżej przeprowadzono analizę pod kątem przyrodniczym wszystkich zadań zapisanych w projekcie „Strategii...” wraz z podaniem ich prawdopodobnej lokalizacji.

Tabela 6.1 Cel strategiczny nr 1: „Silna gospodarka lokalna oparta na kapitale intelektualnym i efektywnym systemie edukacji oraz aktywności zawodowej mieszkańców”- analiza planowanych działań

L.p.	Zadanie	Planowany termin realizacji	Opis planowanego zadania
<i>Cel operacyjny I.1 Dostosowana infrastruktura edukacyjna do potrzeb mieszkańców</i>			
1	<i>Poszerzenie infrastruktury edukacyjnej na poziomie przedszkolnym poprzez modernizację istniejącego przedszkola oraz budowę nowego</i>	2015-2020	Zadanie inwestycyjne <i>zadanie polegało będzie na remoncie i modernizacji istniejącego budynku przedszkola w centrum Czerniewic przy wyjeździe na drogę S8 oraz budowie nowego budynku przedszkola, które zlokalizowane będzie w miejscowości Czerniewice przy Zespole Szkół.</i>
2	<i>Modernizacja sal dydaktycznych, placów zabaw i pozostałej infrastruktury edukacyjnej</i>	2015-2020	Zadanie inwestycyjne <i>planowane zadanie polegało będzie na modernizacji sal dydaktycznych w szkołach i przedszkolach celem zwiększenia komfortu pracy, zabawy i nauki, a także poprawy warunków edukacyjnych, głównie w miejscowościach Czerniewice, Podkonice Duże i Lipie. Jednocześnie w ramach zadania zostaną zmodernizowane lub zbudowane nowe place zabaw i zmodernizowana</i>

			pozostała infrastruktura edukacyjna szczególnie w miejscowościach Podkonice Duże, Lipie, Czerniewice.
Cel operacyjny 1.2. Efektywny system edukacji, wspierający rozwój kapitału intelektualnego i zatrudnienia			
1	Doskonalenie kadry pedagogicznej	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne Zadanie polegało będzie na organizacji dla nauczycieli kursów doszkalających i akcji edukacyjnych w celu podniesienia kwalifikacji i lepszego poziomu nauczania.
2	Tworzenie programów nauczania/poszerzenie oferty/współpraca z uczelniami wyższymi	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne Planowane zadanie polegało będzie na stworzeniu oferty współpracy z uczelniami wyższymi w celu podniesienia standardów nauczania w szkołach na terenie gminy Czerniewice i możliwości zapewnienie młodzieży lepszemu startu do dalszej edukacji.
3	Rozwój zajęć pozalekcyjnych w placówkach edukacyjnych	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne W ramach zadania planowane jest poszerzenie oferty pozalekcyjnych zajęć dla dzieci i młodzieży szkolnej w celu poszerzenia horyzontów oraz zwiększenia zainteresowań otaczającym światem.
4	Promowanie zawodów technicznych w gimnazjach i szkołach podstawowych/rozwoj kompetencji kluczowych	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne Planowane działania będą miały na celu zatrzymanie młodych mieszkańców gminy Czerniewice posiadających zawody techniczne i zniechęcenie przed wyjazdami w celach poszukiwania innych zajęć zarobkowych poza terenem gminy.
5	Organizacja kursów i szkoleń pozwalających na zdobycie czy uzupełnienia kwalifikacji zawodowych	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne W ramach zadania planowana jest we współpracy z urzędami pracy organizowanie kursów zawodowych lub doszkalających dla osób chcących podnieść kwalifikacje zawodowe lub dla osób poszukujących pracy w danym zawodzie.
6	Kształtowanie i promocja postaw związanych z uczeniem się przez całe życie	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne Zadanie polegało będzie na kształtowaniu szczególnie w dzieciach i młodzieży prawidłowych nawyków związanych z uczeniem się. Działania te będą realizowane szczególnie w trakcie lekcji wychowawczych i zajęć dodatkowych.
7	Doposażenie bibliotek	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne Zadanie będzie miało na celu doposażenie przyszkolnych placówek bibliotecznych na terenie gminy w nowe pozycje księgarskie oraz ciekawe pozycje zarówno dla dzieci i młodzieży.
Cel operacyjny 1.3. Minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia poprzez rozwój infrastruktury gospodarczej			
1	Opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne Plan zagospodarowania przestrzennego to bardzo ważny element zagospodarowania gminy Czerniewice, dzięki niemu wyodrębnione zostaną tereny przeznaczone pod mieszkalnictwo, pod usługi, produkcje rolniczą oraz tereny przyrodniczo cenne nie do zainwestowania.
2	Realizacja „miękkich” szkoleń dla mieszkańców – w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne Działania takie realizowane będą wspólnie z Urzędem Pracy, będą miały na celu zachęcenie mieszkańców do otwierania własnych działalności gospodarczych.
3	Rozwój oferty oraz poprawa dostępności instrumentów wspierania mikro i małej przedsiębiorczości	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne Działania takie realizowane będą wspólnie z Urzędem Pracy, będą miały na celu poprawę dostępności usług dla małych i mikro przedsiębiorstw w tym osób prowadzących lub pragnących założyć własną działalność gospodarczą.
4	Rozwój pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne Działania takie realizowane będą wspólnie z Urzędem Pracy i przyczynia się do zmniejszenia liczby osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Na stronach internetowych i w siedzibie Urzędu Pracy wywieszane będą na bieżąco ogłoszenia od pracodawców poszukujących pracowników okresowych oraz na stałe.
5	Współpraca z lokalnym biznesem w kreowaniu warunków do prowadzenia małej przedsiębiorczości	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne Zadania takie będą miały na celu wspomaganie małych przedsiębiorstw i osób zaczynających własną działalność poprzez nawiązanie współpracy z większymi firmami, które już osiągnęły sukces.
6	Planowanie i tworzenie stref aktywności gospodarczej, w tym m.in. we współpracy z podmiotami komercyjnymi	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne W wyniku realizacji tego zadania małe działalności, osoby prowadzące lub zakładające działalność gospodarczą będą miały możliwość współpracy z większymi podmiotami komercyjnymi.
7	Współpraca w zakresie rozwoju inkubatorów	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne Współpraca lokalnych przedsiębiorców z Urzędem Pracy będzie miała na celu

	<i>przedsiębiorczości oraz innych form stowarzyszeniowych, w szczególności ukierunkowanych na przedsiębiorców lokalnych</i>		<i>stworzenie inkubatorów przedsiębiorczości oraz innych form rozwoju przedsiębiorczości.</i>
8	<i>Rozwój oferty inwestycyjnej oraz poprawa standardów obsługi inwestorów</i>	2015-2020	<i>Zadanie nieinwestycyjne Zadanie to prowadziło będzie do stworzenia lepszych warunków do inwestowania na obszarze gminy Czerniewice, a także do poprawy obsługi przedsiębiorców działających na terenie gminy.</i>
9	<i>Wspieranie lokalnych inicjatyw gospodarczych, m.in. poprzez wprowadzenie ulg i zachęt dla przedsiębiorców i osób planujących rozpocząć własną działalność gospodarczą</i>	2015-2020	<i>Zadanie nieinwestycyjne Planowane zadanie będzie realizowane we współpracy z Urzędem Pracy, polegało będzie na stworzeniu zachęt i ulg dla mieszkańców planujących otworzyć własną działalność gospodarczą lub osób prowadzących działalność gospodarczą.</i>
10	<i>Wsparcie rozwoju nowoczesnych technologii</i>	2015-2020	<i>Zadanie nieinwestycyjne Zadanie także będzie realizowane przez Urząd Pracy we współpracy z Gminą Czerniewice, będzie miało na celu wsparcie rozwoju nowoczesnych technologii poprzez udzielanie dofinansowania na rozwój działalności z wykorzystaniem nowych innowacyjnych rozwiązań produkcyjnych lub usługowych.</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych w projekcie „Strategii...” oraz danych Gminy Czerniewice

Realizacja celu strategicznego nr 1: „**Silna gospodarka lokalna oparta na kapitale intelektualnym i efektywnym systemie edukacji oraz aktywności zawodowej mieszkańców**” to cel w ramach którego realizowane będą działania w zakresie rozwoju gospodarczego gminy Czerniewice, w celu zachęcenia mieszkańców do podejmowania pracy na terenie gminy lub otwierania własnej być może innowacyjnej działalności gospodarczej.

Cel operacyjny 1.1 Dostosowana infrastruktura edukacyjna do potrzeb mieszkańców będzie przyczyniała się do rozwoju nowej i modernizacji istniejącej infrastruktury edukacyjnej dla dzieci i młodzieży.

Zadania te w postaci budowy nowego przedszkola, modernizacji istniejącego przedszkola oraz modernizacji sal dydaktycznych i placów zabaw zlokalizowane będą w centrach miejscowości przy szkołach, i przedszkolach, na terenach już zainwestowanych. Realizacja tych zadań nie wpłynie w negatywny sposób na środowisko, i obszary cenne przyrodniczo. Realizacja tych zadań wpłynie w sposób znacząco pozytywny na ludzi i ich komfort pracy, nauki i zabawy.

Cel operacyjny 1.2. Efektywny system edukacji, wspierający rozwój kapitału intelektualnego i zatrudnienia i zadania, które w ramach tego celu będą realizowane nie będą miały charakteru inwestycyjnego. W ramach tego celu nie będzie powstawała nowa infrastruktura czy budynki. Zadania będą miały charakter szkoleniowy, doszkalający, podnoszący kwalifikacje a także poszerzający możliwości edukacyjne nauczycieli i kadry przedszkolnej. Zadanie zaplanowane w ramach tego celu strategicznego nie będą miały charakteru inwestycyjnego, będą to szkolenia odbywające się albo w istniejących placówkach na terenie gminy lub w ośrodkach edukacyjnych poza terenem gminy. W trakcie realizacji planowanych działań nie będzie miało miejsce negatywne oddziaływanie na środowisko ani jego komponenty. Pozytywne oddziaływanie w tym wypadku będzie dotyczyło mieszkańców gminy w tym kadry nauczycielskiej oraz dzieci i młodzieży, która otrzyma należyte wychowanie i wykształcenie szkolne i przedszkolne.

Cel operacyjny 1.3. Minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia poprzez rozwój infrastruktury gospodarczej i zadania realizowane w ramach tego celu będą dotyczyły przede wszystkim opracowania Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czerniewice. Dzięki temu możliwe będzie planowanie lokalizacji terenów inwestycyjnych na obszarach gdzie działalność nie przyczyni się do pogorszenia komfortu mieszkania i życia okolicznych ludzi, a także do degradacji środowiska przyrodniczego i leśnego.

Po spełnieniu tego warunku każda nowa działalność gospodarcza, usługowa czy produkcyjna będzie lokowana na terenie gminy zgodnie z ustaleniami Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego.

Pozostałe planowane działania będą miały charakter projektów miękkich polegających na akcjach informacyjno-szkoleniowych dla osób chcących założyć lub rozwijać działalność gospodarczą. Zadania te realizowane będą we współpracy z Urzędem Pracy polegały będą na współdziałaniu w zakresie poszukiwania pracy dla osób pozostających bez pracy, a także prowadzenie szkoleń podnoszących kwalifikacje oraz kursów zawodowych w celu znalezienia odpowiednich pracowników do firm i przedsiębiorstw działających na terenie gminy Czerniewice lub w jej okolicy. Zadanie te spowodują większe zadowolenie mieszkańców w wyniku zwiększenia kwalifikacji i znalezienia zatrudnienia lub założenia na korzystnych warunkach działalności gospodarczej, być może przyczynią się do zwiększenia zamożności mieszkańców gminy. Nie przyczynią się do negatywnego oddziaływania na środowiska przyrodnicze i leśne.

Tabela 6.2 Cel strategiczny nr 2: „Silna tożsamość lokalna oraz wykorzystanie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy opartej na dziedzictwie przyrodniczym” - analiza planowanych działań

Lp.	Zadanie	Planowany termin realizacji	Opis planowanego zadania
Cel operacyjny 2.1. Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno – sportowej			
2	<p>Wzrost jakości bazy turystycznej poprzez rozwój szlaków pieszych, rowerowych oraz kulturowych</p> <p>Rozwój szlaków turystycznych (m.in. pieszych, rowerowych, konnych czy kulturowych)</p> <p>Rozwój turystyki rekreacyjno – sportowej</p>	2015-2020	<p>Zadanie inwestycyjne</p> <p>Zadanie to będzie miało na celu poprawę jakości istniejących szlaków pieszych, rowerowych oraz kulturowych. Realizacja zadania polegała na remoncie i utwardzeniu istniejących szlaków pieszych i rowerowych oraz dostosowaniu ich do bieżących aktualnych potrzeb mieszkańców i turystów.</p> <p>Zadanie inwenstycyjne</p> <p>Zadanie polegało będzie na rozbudowie i wydłużeniu szlaków pieszych, rowerowych i konnych oraz kulturowych. Aktualnie na terenie gminy Czerniewice biegnie szlak zielony zwany traktem przez Puszcę Pilicką o długości 40 km. Szlak wiedzie z Czerniewic do Poświętnego. Biegnie przez unikatowe ostepy dawnej Puszczy Pilickiej, krystaliczne strumienie i stare leśniczówki.</p> <p>Na terenie powiatu tomaszowskiego planowane jest wytyczenie szlaku rowerowego długości ponad 120 km, wiodącego przez gminy Drzewicę, Poświętne, Żelechlinek, Czerniewice i Rzeczycę to najnowszy projekt, który wspólnie realizowany będzie przez wymienione gminy.</p>
3	<p>Rozwój, promocja oraz tworzenie nowych produktów turystycznych i kulturowych w oparciu o tradycje gminy i regionu</p> <p>Skuteczny system promocji walorów turystyczno-rekreacyjnych gminy oraz wsparcie promocyjne produktów turystycznych i wydarzeń kulturalnych i twórczych</p>	2015-2020	<p>Zadanie nieinwestycyjne</p> <p>Planowane działania polegały będą szczególnie na promowaniu gminy Czerniewice w tym istniejących szlaków pieszych i rowerowych oraz konnych w celu przyciągnięcia zainteresowania turystów atrakcjami zlokalizowanymi na obszarze gminy Czerniewice.</p> <p>Jednocześnie dzięki organizacji imprez i wydarzeń kulturalnych opartych na lokalnych tradycjach i kulturze spowoduje zwiększenie zainteresowania turystycznego gminą i okolicznymi terenami powiatu tomaszowskiego.</p>
4	Organizacja imprez o charakterze ponadlokalnym, bazujących na tradycji i specyfice gminy	2015-2020	<p>Zadanie nieinwestycyjne</p> <p>Zadanie polegało będzie na organizacji festynów dożynkowych, spotkań i imprez związanych z lokalnymi obyczajami i kulturą. W wyniku czego zwiększy się zainteresowanie turystyczne lokalnymi produktami regionalnymi, co spowoduje zwiększenie atrakcyjności gminy oraz zamożności mieszkańców udzielających noclegów oraz sprzedających lokalne produkty rękodziela.</p>
6	Rozwój bazy noclegowo – gastronomicznej	2015-2020	<p>Zadanie inwestycyjne</p> <p>Planowane zadanie realizowane będzie przez mieszkańców gminy oraz przedsiębiorców prowadzących działalność hotelarsko-gastronomiczną.</p> <p>Dzięki realizacji celu strategicznego nr 1 zwiększy się ilość osób prowadzących działalność gospodarczą być może także w kierunku agroturystyki i działalności okołoturystycznej.</p>
Cel operacyjny 2.2. Wzmocnienie promocji walorów gminy celem zwiększenia ruchu turystycznego			
10	Poprawa stanu i sposobu użytkowania zabytków dziedzictwa kulturowego, zachowanie, rewaloryzacja i przeciwdziałanie procesowi ich degradacji oraz udostępnianie (ze szczególnym uwzględnieniem dni weekendowych)	2015-2020	<p>Zadanie inwestycyjne</p> <p>Zaplanowane zadanie polegało będzie na poprawie stanu zabytków zlokalizowanych na terenie gminy Czerniewice, szczególnie chodzi o przydrożne kapliczki, drewniany kościół w XV wieku zlokalizowany w Czerniewicach, rewaloryzację parku w Lipiu oraz kościoła zabytkowego w Krzemienicy.</p> <p>Obiekty dziedzictwa kulturowego i tradycji zostaną poddane modernizacji i przystosowaniu do potrzeb turystycznego zagospodarowania i zwiedzania. Celem jest udostępnienie dla turystów walorów gminy oraz zainteresowanie terenami gminy oraz zwiększenie zamożności i ożywienia gospodarcze okolicznych obszarów.</p>
11	Współpraca z sektorem biznesu w zakresie wykorzystania potencjału ekonomicznego dziedzictwa kulturowego gminy (włączanie wartości dziedzictwa w obieg gospodarczy, m.in. współpraca w zakresie organizacji różnorodnych imprez)	2015-2020	<p>Zadanie nieinwestycyjne</p> <p>Planowane działania polegały będą na organizacji imprez i festynów z zaprezentowaniem i wykorzystaniem lokalnych walorów kulturowych i folklorystycznych. W wyniku takich działań zwiększy się zainteresowanie turystyczne gminą, a to przyczyni się do większego napływu turystów w okresie letnim, w czasie urlopowym.</p>

12	<i>Odtworzenie wielokulturowego bogactwa oraz tożsamości lokalnej i regionalnej szczególnie poprzez kultywowanie i promocję tradycji lokalnych, wspieranie lokalnych twórców</i> <i>Inicjowanie i wspieranie działań, mających na celu rozbudzenie i podnoszenie społecznej świadomości i wrażliwości w zakresie dziedzictwa kulturowego, w tym m.in. badanie i dokumentowanie lokalnego i regionalnego dziedzictwa kulturowego</i>	2015-2020	<i>Zadanie nieinwestycyjne</i> <i>Zadanie będzie miało na celu pokazanie turystom i przyjeźdnym z okolicznych terenów tożsamości o lokalnych tradycjach mieszkańców gminy Czerniewice.</i> <i>W wyniku czego lokali twórcy rękodzieła malarstwa i rzeźby a także lokalnych produktów kulinarnych będą mogli nie tylko kultywować tradycje pokoleniowe, a także przyciągnąć turystów oraz prowadzić działalność gospodarczą.</i> <i>Realizacja tego założenia spowoduje zwiększenie atrakcyjności gminy oraz zamożności mieszkańców udzielających noclegów oraz sprzedających lokalne produkty rękodzieła.</i> <i>W ramach tego zadania planowana jest także analiza i dokumentowanie regionalizmów i dziedzictwa kulturowego gminy Czerniewice.</i>
Cel operacyjny 2.3. Wsparcie dla rozwoju turystyki			
1	<i>Wsparcie dla rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej i okoloturystycznej na terenie gminy</i>	2015-2020	<i>Zadanie inwestycyjne</i> <i>Zadanie polegało będzie na modernizacji istniejącej infrastruktury w tym ścieżek i chodników w parku</i> <i>oraz rozwoju nowej infrastruktury turystycznej i okoloturystycznej opartej na planach zakupu starych stawów w Czerniewicach i budowy na ich bazie przystani wraz z infrastrukturą rekreacyjną taką jak oświetlony deptak oraz park z placem zabaw.</i>
2	<i>Wsparcie rozwoju branży usługowej, związanej z turystyką i działającą na rzecz turystów i mieszkańców gminy</i>	2015-2020	<i>Zadanie nieinwestycyjne</i> <i>Zadanie polegało będzie na wsparciu organizacyjnym rozwoju branży turystycznej i okoloturystycznej. Związane jest to z stworzeniem bazy noclegowej i gastronomicznej dla rozwoju turystyki. Dzięki temu rozwinię się także działalność gospodarcza na terenie gminy.</i>
3	<i>Rozwój informacji turystycznej oraz materiałów i publikacji dotyczących walorów turystycznych gminy Czerniewice</i>	2015-2020	<i>Zadanie nieinwestycyjne</i> <i>Planowane działania polegać będą na opracowaniu, składzie i wydaniu informatora oraz materiałów promocyjnych o terenie gminy Czerniewice oraz o walorach rekreacyjnych, turystycznych i przyrodniczych. Dzięki temu zwiększy się identyfikowalność gminy.</i>
4	<i>Stąła współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi w zakresie promocji gminy.</i> <i>Inicjowanie i wspieranie działań, mających na celu rozbudzenie i podnoszenie świadomości społecznej</i>	2015-2020	<i>Zadanie nieinwestycyjne</i> <i>W ramach realizacji zadania planowane jest nawiązanie i szerzenie współpracy z mediami działającymi na terenie województwa łódzkiego w tym powiatu tomaszowskiego i gminy Czerniewice w celu pokazania atrakcyjności i walorów przyrodniczych, rekreacyjnych i leśnych gminy. W wyniku tych działań zwiększy się rozpoznawalność gminy oraz zainteresowanie w celu spędzania urlopu na łonie przyrody i natury z dala od zgiełku i hałasu miast.</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych w projekcie „Strategii...” oraz danych Gminy Czerniewice

Realizacja celu strategicznego nr 2: „Silna tożsamość lokalna oraz wykorzystanie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy opartej na dziedzictwie przyrodniczym” przyczyni się do promocji gminy, zwiększenia zainteresowania turystycznego gminą oraz poprzez to zwiększenia zamożności mieszkańców tworzących bazę noclegowo – gastronomiczną i sprzedających lokalne tradycyjne produkty rękodzielnicze.

Cel operacyjny 2.1. Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno – sportowej przyczyni się do modernizacji istniejącej infrastruktury, a także rozbudowy i budowy nowej infrastruktury rekreacyjno-sportowej na terenie gminy. Szczególnie chodzi o stare stawy w miejscowości Czerniewice.

Nowa infrastruktura zostanie ulokowana zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego na terenie, który jest przeznaczony do uprawiania turystyki, rekreacji i sportu. W trakcie prac budowlanych z pewnością wystąpią lokalne uciążliwości w postaci zwiększonej emisji hałasu, wzmożonego ruchu pojazdów ciężarowych, czy pylenia które mogą czasowo w negatywny sposób wpływać na środowisko. W trakcie prac mogą zostać zniszczone siedliska roślin oraz spłoszone zwierzęta. Niemniej jednak będą to uciążliwości czasowe i po zakończeniu realizacji prac budowlanych w trakcie funkcjonowania obiektów nie przewiduje się ich negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze, leśne i wodne.

Część zadań w ramach celu operacyjnego 2.1 to projekty miękkie promocyjne i informacyjne w postaci spotkań, imprez i festynów, działania takie nie przyczyniają się bezpośrednio do negatywnych oddziaływań na środowisko.

Odrębnym aspektem jest skutek - wynik promocji gminy i stworzenie warunków do uprawiania sportów i turystyki, jaki w kolejnych latach będzie się nasilał. W wyniku prawidłowo przeprowadzonych planowanych działań zwiększy się ilość przyjeżdżających turystów na teren gminy, zwiększy się ilość samochodów na lokalnych drogach, zwiększy się ilość zużywanej wody oraz produkowanych ścieków i odpadów przez turystów w miejscach

noclegowych, w rowach i zagajnikach oraz na szlakach turystycznych zwiększy się ilość podrzucanych odpadów. Nie mniej jednak zwiększy się zainteresowanie gminą oraz zamożność mieszkańców. W związku z tym, ważnym elementem dbałości władz gminy o minimalizację tychże skutków niezbędnym jest edukacja ekologiczna, która przyczyni się do oszczędzania wody oraz lokowania odpadów w koszach, powinno być to między innymi tablice informacyjne i edukacyjne dla turystów. W tym zakresie także ważnym jest dostosowanie niezbędnej infrastruktury drogowej do potrzeb zwiększonej liczby pojazdów.

Cel operacyjny 2.2. Wzmocnienie promocji walorów gminy celem zwiększenia ruchu turystycznego jest to ce, który tak jak poprzedni będzie przyczyniał się do przygotowania terenu gminy do zwiększonej liczby turystów. W ramach tego zadania zmodernizowane i udostępnione zostaną niektóre obiekty cenne zabytkowe na obszarze gminy. W budynkach starych, w których planowane są działania modernizacyjne należy pamiętać o możliwości gniazdowania tam ptaków chronionych lub występowania siedlisk nietoperzy mieszczące się pod dachami, w zagłębieniach krokwi i na poddaszach.

Przy pracach związanych z remontami należy również uwzględnić przepisy Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity w Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późniejszymi zmianami) oraz rozporządzenia wykonawcze do w/w Ustawy (w tym m.in. rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28.09.2004 r w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną).

Przed przystąpieniem do prac przeprowadzić oględziny (najlepiej z udziałem ornitologa), w celu potwierdzenia zasiedlenia obiektów objętych planowanymi pracami przez gatunki podlegające ochronie. Jeśli w obiekcie nie znajdują się siedliska gatunków chronionych, ornitolog znający problematykę zasiedlania budynków przez ptaki, ustali w czasie pierwszych oględzin terenowych, co rozwiąże powyższy problem. W przypadku stwierdzenia obecności gatunków chronionych (siedlisk tych gatunków) w obiektach, w których planowane jest przeprowadzenie robót mających na celu usunięcie wyrobów zawierających azbest, przed przystąpieniem do wykonywania robót należy wystąpić do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o wydanie zezwolenia w trybie art. 56 ust. 2 pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody na odstępstwo od zakazu, o którym mowa w art. 52 ust. 1 pkt 4, tj. o zezwolenie na zniszczenie siedlisk i ostoi ptaków. Opinię/ekspertyzę z przeprowadzonych oględzin, o których mowa była w powyższym akapicie, należy dołączyć do zgłoszenia do RDOŚ.

Ekspertyza ornitologiczna powinna objąć dwie części. Pierwszą jest wykonanie inwentaryzacji obiektu pod kątem występowania potencjalnych siedlisk i miejsc niebezpiecznych dla ptaków, a także stwierdzenie miejsc zajętych przez ptaki, określenie gatunków i ich liczebności. Drugą częścią jest zaproponowanie możliwych rozwiązań pod kątem zachowania siedlisk, kompensacji oraz terminarza wykonania tych prac w powiązaniu z harmonogramem i technikami wykonania prac. Końcowym etapem jest wystąpienie do RDOŚ z wnioskiem o wydanie zezwolenie na zniszczenie siedlisk i ostoi ptaków w związku z planowanymi pracami remontowymi.

Pozostałe planowane działania w zakresie celu operacyjnego 2.2 to działania miękkie które w żaden sposób nie przyczynią się do negatywnych oddziaływań na środowisko.

Cel operacyjny 2.3. Wsparcie dla rozwoju turystyki to przede wszystkim działania miękkie polegające na promocji miejsc turystycznych i rekreacyjnych a także infrastruktury sportowe zlokalizowanej na terenie gminy, działania te będą polegać na opracowaniu, wydaniu i dystrybucji materiałów promocyjnych, folderów, informatora turystycznego. Materiały te będą rozdawane w trakcie spotkań z mieszkańcami, a także w trakcie okazjonalnych imprez lokalnych o charakterze folklorystycznym w tym dożynek, czy dni gminy Czerniewice na które przyjeżdża wiele osób spoza gminy. W ramach planowanego do realizacji celu planowana jest współpraca z mediami w tym lokalną rozgłośnią radiowa i telewizyjną w celu promowanie walorów gminy. Żadne z tych działań bezpośrednio nie przyczyni się do negatywnych oddziaływań na środowisko, nie mniej jednak należy wziąć pod uwagę fakt czy duża ilość turystów nie przyczyni się do zubożenia atrakcyjności walorów gminy.

Tabela 6.3 Cel strategiczny nr 3: „Wysoka jakość życia mieszkańców gminy oparta na rozwiniętym systemie usług publicznych” - analiza planowanych działań

L.p.	Zadanie	Planowany termin realizacji	Opis planowanego zadania
<i>Cel operacyjny 3. 1. Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy w wymiarze zdrowotnym, publicznym i społecznym</i>			
1	<i>Wzrost jakości i dostępności usług ochrony zdrowia</i>	2015-2020	<i>Zadanie nieinwestycyjne W ramach tego zadanie planuje się poprawę oferty Ośrodka Zdrowia w Czerniewicach w celu zwiększenia ilości lekarzy i specjalności w taki sposób żeby dostosować zarówno specjalistów jak i godziny przyjęć lekarzy do potrzeb mieszkańców gminy Czerniewice.</i>
2	<i>Organizowanie i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców gminy</i>	2015-2020	<i>Zadanie nieinwestycyjne Zadanie będzie miało na celu zwiększenie ilości akcji profilaktyki zdrowotnej wśród mieszkańców gminy Czerniewice. W wyniku takich działań poprawi się wykrywalność chorób co zwiększa szansę na wyleczenie.</i>

3	Organizowanie i wspieranie akcji informacyjno-uświadamiających dot. bezpieczeństwa w zakresie zdrowotnym i społecznym Kształtowanie i promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego i aktywnego stylu życia	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne planowane zadanie będzie miało w zamiarze edukację mieszkańców między innymi w kierunku profilaktycznych szczepień dzieci, co w późniejszym czasie zapobieganie rozwojowi chorób zakaźnych. Ważne są także działania edukacyjne rodziców w celu zdrowego stylu życia w tym prawidłowego żywienia i eliminacji jedzenia śmieciowego z jadłospisów dzieci i młodzieży.
4	Działania dostosowawcze w ramach polityki społecznej w kontekście starzenia się społeczeństwa (adaptacja działań do zmieniających się potrzeb społecznych, rozszerzenie oferty dla osób starszych)	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne W ramach planowanego zadania w świetlicach środowiskowych oraz w Gminnym Ośrodku Kultury czy Gminnej Bibliotece w Czerniewicach planuje się organizację zajęć także dla osób starszych podobnych do Uniwersytetów Trzeciego Wieku w połączeniu z Kołami Gospodyń Wiejskich. Zajęcia te mogą obejmować tematykę rękodzieła ludowego, lokalnych tradycji kulinarnych, majsterkowania, oraz nauki obsługi komputera czy ciekawych pozycji książkowych.
5	Wsparcie i aktywizacja osób niepełnosprawnych, w tym wyrównywanie szans w dostępie do edukacji oraz rynku pracy, a także likwidacja barier architektonicznych	2015-2020	Zadanie inwestycyjne i nieinwestycyjne Część zadania która nie ma charakteru inwestycyjnego polegała będzie na aktywizacji osób dorosłych z problemami niepełnosprawności w celu przywrócenia ich do życia w społeczeństwie oraz po szkoleniach lub kursach zawodowych do podjęcia pracy zarobkowej. Część inwestycyjna zadania polegała będzie na likwidacji barier architektonicznych w budynkach szkół, przedszkoli, oraz obiektach użyteczności publicznej jak biblioteka czy Urząd Gminy.
6	Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym wśród dzieci i młodzieży	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne Planowane działanie polegało będzie na organizacji pogadanek w szkołach i przedszkolach z rodzicami, dziećmi i młodzieżą wraz z zaproszonymi gośćmi z poradni leczenia uzależnień.
7	Poszerzenie monitoringu w miejscach publicznych	2015-2020	Zadanie inwestycyjne Planowane zadanie polegało będzie na montażu monitoringu w newralgicznych miejscach na terenie gminy gdzie wielu mieszkańców spotyka się i w celu zachowania ich bezpieczeństwa tereny te zostaną oświetlone. Szczególnie dotyczy to miejsc przy zrewaloryzowanym parku gminnym w Lipiu, lasku w centrum Czerniewic oraz terenów zielonych przy ścieżce Czerniewice Smug.
8	Wspieranie OSP w zakresie modernizacji strażnic oraz doposażenia w sprzęt	2015-2020	Zadanie inwestycyjne W ramach zadania realizowane będą remonty i modernizacje budynków Ochotniczych Straży Pożarnych w Czerniewicach, Strzemesznej i Chociwiu oraz doposażenie jednostek w specjalistyczny sprzęt do ochrony ludzi i mienia.
9	Wspieranie policji w zakresie doposażenia sprzętowego	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne W ramach zadania planowane jest doposażenie jednostki Policji w Czerniewicach w niezbędny sprzęt.
10	Prewencja, edukacja i profilaktyka wśród dzieci i młodzieży – bezpieczeństwo na drodze, unikanie zagrożeń, pierwsza pomoc etc.	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne Zadanie będzie miało na celu wyrobienie zachowań w dzieciach i młodzieży, które przyczynią się do prawidłowego zachowania na drodze, lub poboczu drogi a także umiejętności udzielenia pierwszej pomocy i zawiadomienia odpowiednich służb w razie niebezpieczeństwa.
11	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne Planowane działania polegały będą na pogadankach w szkołach i przedszkolach z dziećmi i młodzieżą w celu identyfikacji przemocy domowej, a także kontrolach pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej rodzin patologicznych w celu zmniejszenia lub eliminacji zjawiska przemocy domowej
Cel operacyjny 3.2. Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego poprzez wykorzystanie rozwiązań proekologicznych i OZE			
1	Wsparcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (w tym m.in. fotowoltaika i kolektory słoneczne)	2015-2020	Zadanie inwestycyjne Zadanie planowane do realizacji polegało będzie na montażu instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii. W obecnej chwili instalacje fotowoltaiczne planowane są na budynkach Zespołu Szkół i Przedszkola w Czerniewicach, Ośrodka Zdrowia, Urzędu Gminy w Czerniewicach, wszystkich hydroforni oraz Gminnego Ośrodka Kultury.
2	Optymalizacja kosztów energii poprzez organizowanie grupowych (z innymi samorządami) zakupów energii	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne planowane działania polegały będą na analizie kosztów energii elektrycznej i próbie organizacji zakupów grupowych, działania te polegać będą negocjacjach jak najlepszych warunków cenowych dla Gminy Czerniewice.
3	Termomodernizacja budynków użyteczności	2015-2020	Zadanie inwestycyjne W ramach planowanej inwestycji przeprowadzona zostanie termomodernizacja

	publicznej i obiektów zamieszkania zbiorowego		budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Czerniewice. W chwili obecnej planowane są działania w Zespole Szkół w Czerniewicach, kolejne budynki będą wytypowane do przeprowadzenia działań termomodernizacyjnych w razie potrzeb.
4	Program Gospodarki Niskoemisyjnej	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne Zadanie polegać będzie na opracowaniu Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Czerniewice, który określi planowane działania w zakresie ograniczenia niskiej emisji komunalnej i komunikacyjnej.
5	Edukacja ekologiczna i promocja postaw ekologicznych	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne Zadanie polegało będzie na kształtowaniu prawidłowych nawyków ekologicznych wśród dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach. Działania takie będą realizowane na zasadzie lekcji ekologii w klasach i w terenie oraz konkursów ekologicznych, pogadanek i festynów.
6	Sprawny i efektywny system gospodarki odpadami (w tym utylizacja i recykling)	2015-2020	Zadanie nieinwestycyjne Realizacja tego zadania polegała będzie przede wszystkim na usprawnieniu istniejącego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na obszarze gminy.
Cel operacyjny 3.3. Poprawa infrastruktury technicznej i komunalnej gminy			
1	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej	2015-2020	Zadanie inwestycyjne Zadanie polegało będzie na rozbudowie istniejącego systemu kanalizacji sanitarnej, aktualne plany dotyczą przede wszystkim miejscowości Studzianki, Krzemienica oraz Wielka Wola. Kolejne miejscowości będą planowane w miarę opracowywania dokumentacji projektowych.
2	Rozbudowa sieci wodociągowej	2015-2020	Zadanie inwestycyjne Aktualnie gmina Czerniewice jest w większości zwodociągowana, w związku z tym planowane zadanie będzie miało na celu uzupełnienie brakujących krótkich odcinków oraz naprawa ewentualnych awarii.
3	Rozbudowa przydomowych oczyszczalni ścieków	2015-2020	Zadanie inwestycyjne W poprzednich latach Gmina Czerniewice udzielała mieszkańcom dofinansowania na realizację zadań związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach gdzie nie jest planowana sieć kanalizacyjna. Aktualnie planowane jest wznowienie tego rodzaju dofinansowania dla mieszkańców.
4	Budowa sieci gazociągowej	2015-2020	Zadanie inwestycyjne Zadanie polegało będzie na budowie nowej sieci gazowej na terenie gminy.
5	Modernizacja kotłowni w zakresie wymiany źródeł grzewczych na nowoczesne i ekologiczne	2015-2020	Zadanie inwestycyjne W ramach planowanego zadania przewiduje się modernizację kotłowni wraz z wymianą źródła ciepła na nowocześniejsze i bardziej przyjazne środowisku. Wymiana źródła ciepła dotyczyć będzie w pierwszej kolejności budynków Zespołu Szkół oraz przedszkola w Czerniewicach, ośrodka zdrowia w Czerniewicach oraz Urzędu Gminy w Czerniewicach.
6	Zmniejszenie „obszarów wykluczonych cyfrowo” w gminie poprzez inicjowanie działań związanych z poprawą dostępności do sieci szerokopasmowej i sieci teleinformatycznej	2015-2020	Zadanie inwestycyjne W ramach zadania planowane jest zwiększenie dostępu do sieci Internet wszystkich miejscowości położonych na terenie gminy.
7	Przebudowa infrastruktury drogowej na terenie gminy Budowa, modernizacja i przebudowa chodników oraz poboczy, w szczególności na obszarach wiejskich Przebudowa i rozwój systemu oświetlenia ulicznego Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym	2015-2020	Zadanie inwestycyjne Planowane działania przyczynią się do poprawy dostępności gminy Czerniewice oraz poprawy funkcjonalności istniejących dróg gminnych w celu zwiększenia komfortu życia i przemieszczania się mieszkańców oraz w celu usprawnienia możliwości dotarcia do gminy potencjalnym turystom, których ilość według szacunków powinna się zwiększyć w najbliższych latach. Remonty o modernizację dróg obejmą większą część dróg na obszarze gminy, szczególnie chodzi o drogi Czerniewice - Lipie, Podkonice Duże - Chociwek, Lechów - Dąbrówka, Stanisławów Studziński – Annapol. W trakcie modernizacji dróg gminnych drogi zostaną wyposażone w chodniki lub szerokie pobocza dla bezpiecznego ruchu pieszych. W ramach modernizacji drogi zostaną zaopatrzone w czytelne pionowe i poziome oznakowanie co przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa kierujących i pieszych poruszających się chodnikami i poboczami. Drogi, szczególnie w centrach miejscowości zostaną oświetlone, częściowo nowymi punktami oświetleniowymi a częściowo istniejące oświetlenie zostanie zastąpione oprawami ledowymi.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych w projekcie „Strategii...” oraz danych Gminy Czerniewice

Na mapie poglądowej Gminy Czerniewice zaznaczono orientacyjne punkty lokalizacyjne planowanych inwestycji.

Rysunek 6.1 Lokalizacja planowanych przedsięwzięć zapisanych w ramach celu strategicznego nr 3: „Wysoka jakość życia mieszkańców gminy oparta na rozwiniętym systemie usług publicznych”

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy udostępnionej na stronie internetowej www.czerniewice.pl

Realizacja celu strategicznego nr 3: „Wysoka jakość życia mieszkańców gminy oparta na rozwiniętym systemie usług publicznych” przyczyni się do poprawy warunków i jakości oraz komfortu życia mieszkańców na terenie uporządkowanej gminy z dostępem do estetycznych budynków użyteczności publicznej, sieci kanalizacji z bezpiecznym dojazdem do pracy i droga dzieci do szkoły.

Cel operacyjny 3. 1. Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy w wymiarze zdrowotnym, publicznym i społecznym przyczyni się do poprawy dostępu do lekarzy w Ośrodku Zdrowia. Starsi mieszkańcy gminy będą mieli możliwość skorzystania z zajęć w Ośrodku Kultury, a także Świetlicach Środowiskowych. Osoby niepełnosprawne zostaną przywrócone społeczeństwu w wyniku likwidacji barier architektonicznych dla tych osób oraz prowadzenia zajęć terapeutycznych za pośrednictwem Ośrodków Pomocy Społecznej. Ośrodek ten także prowadzi będzie także monitoring uczniów w szkołach i przedszkolach w celu wykrycia i likwidacji przemocy domowej wśród mieszkańców gminy Czerniewice. W ramach dofinansowanie wyposażone zostaną jednostki Straży Pożarnej oraz Policji. Wszystkie te działania przyczynią się do poprawy funkcjonowania gminy oraz zwiększenia integracji mieszkańców i poprawy ich bezpieczeństwa. Żadne z tych działań nie będzie w sposób negatywny wpływać na środowisko przyrodnicze i kulturowe. W wyniku realizacji tych zadań pośrednio wpływ na środowisko będzie tylko pozytywny.

Cel operacyjny 3.2. Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego poprzez wykorzystanie rozwiązań proekologicznych i OZE przyczyni się do zwiększenia estetyzacji gminy Czerniewice, budynku poddane termomodernizacji w tym

szkoła, przedszkole, GOK czy Urząd Gminy są wizytówką gminy i w znacznym stopniu wpływają na poprawę jej wizerunku. Dzięki działaniom termomodernizacyjnym, montażu kolektorów słonecznych, ogniw fotowoltaicznych oraz wymiany źródła ciepła i zamiany rodzaju paliw na ekologiczne zmniejszy się zjawisko niskiej emisji komunalnej co oznacza zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza. Wszystkie te działania będą realizowane w budynkach istniejących w związku z tym nie będzie zagrożenia dla terenów przyrodniczo cennych.

W trakcie prac termomodernizacyjnych trzeba pamiętać o możliwości gniazdowania tam ptaków chronionych lub występowania siedlisk nietoperzy mieszczące się pod dachami, w zagłębieniach krokwi i na poddaszach.

Przy pracach związanych z remontami należy również uwzględnić przepisy Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity w Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późniejszymi zmianami) oraz rozporządzenia wykonawcze do w/w Ustawy (w tym m.in. rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28.09.2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną).

Cel operacyjny 3.3. Poprawa infrastruktury technicznej i komunalnej gminy przyczyni się do poprawy komfortu życia i zamieszkania ludzi na terenie gminy Czerniewice.

Istotnym zadaniem jest rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na obszarze poszczególnych miejscowości gminy. Realizacja tego zadania wiązała się będzie z czasowymi utrudnieniami zarówno dla mieszkańców, jak i dla przyrody zlokalizowanej na terenach przydrożnych. Sieć kanalizacji sanitarnej zazwyczaj biegnie wzdłuż dróg gminnych. Po zakończeniu działań teren inwestycji zostanie uprzątnięty i doprowadzony do stanu sprzed inwestycji. W trakcie funkcjonowania sieci kanalizacyjnej oddziaływanie będzie zdecydowanie pozytywne w postaci zmniejszonego zrztu ścieków do rzek i potoków, oraz w wyniku likwidacji nieszczelnych zbiorników bezodpływowych.

W ramach tego celu gmina planuje udzielanie dofinansowania dla mieszkańców na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach gdzie nie jest planowany przebieg sieci kanalizacji sanitarnej. Skutkiem realizacji inwestycji będzie zlikwidowanie nieszczelnych zbiorników ścieków i zastąpienie ich przydomowymi biologicznymi oczyszczalniami ścieków.

W ramach tego celu zaplanowano także modernizację sieci wodociągowej oraz budowę sieci gazowej. W trakcie działań mogą wystąpić czasowe utrudnienia szczególnie dla mieszkańców w postaci zwiększonego ruchu samochodów ciężarowych, zwiększonego hałasu czy pylenia. Po zakończeniu realizacji działań utrudnienia zostaną zakończone, a teren uprzątnięty. W fazie funkcjonowania sieci gazowej i wodociągowej nie będą występować negatywne oddziaływania na środowisko.

Zwiększenie dostępu do szerokopasmowej sieci Internet także nie przyczyni się do negatywnych oddziaływań na środowiska – w sferze społecznej oddziaływania zatem będą zdecydowanie pozytywne.

W trakcie modernizacji istniejących dróg gminnych, budowy chodników i oświetlenia ulicznego także mogą wystąpić utrudnienia zarówno dla mieszkańców, jak i dla przyrody zlokalizowanej na terenach przydrożnych. Po zakończeniu działań teren inwestycji zostanie uprzątnięty i doprowadzony do stanu sprzed inwestycji.

Po zakończeniu modernizacji dróg gminnych istnieje prawdopodobieństwo iż pojazdy omijając niezmodyfikowane odcinki dróg będą w większym stopniu korzystać z tych już zmodernizowanych, w związku z tym przewiduje się zwiększenie ruchu pojazdów na drogach gminnych po przeprowadzeniu ich remontów i modernizacji. Nie jest to jednak na tyle negatywne zjawisko aby wpływało niekorzystnie na powietrze, wody, gleby i przyrodę. Ruch na tych drogach będzie płynniejszy, zmniejszy się ilość startów i hamowań, co wpływa na zmniejszenie ilości spalanych paliw. Z realizacją nowego oświetlenia wiąże się zmniejszony pobór energii elektrycznej w wyniku zastosowania i efektywniejszego oświetlenia lepszej jakości. Nie bez znaczenia jest poprawa bezpieczeństwa pieszych i kierujących pojazdami.

Reasumując w wyniku realizacji postanowień celu strategicznego nr 3 zdecydowanie poprawi się komfort życia i warunków zamieszkania ludzi na terenie gminy Czerniewice. Po zakończeniu planowanych działań oddziaływanie na środowisko przyrodnicze, wodne, glebowe oraz leśne będzie mniejsze z powodu:

- mniejszego zrztu surowych ścieków do potoków i rowów,
- dostarczenia do mieszkańców dobrej jakości wody do picia,
- możliwości zamiany paliwa na gazowe,
- większej dostępności do sieci Internet,
- mniejszej ilości spalanych paliw.

Tabela 6.4 Cel strategiczny nr 4: „Sprawny i efektywny system zarządzania publicznego oparty na partnerstwie i odpowiednim wykorzystaniu zasobów” - analiza planowanych działań

L.p.	Zadanie	Planowany termin realizacji	Opis planowanego zadania
<i>Cel operacyjny 4.1. Rozwój aktywności obywatelskiej oraz wzmacnianie kapitału społecznego</i>			
1	<i>Doskonalenie procedur konsultacji społecznych</i>	2015-2020	<i>Zadanie nieinwestycyjne W ramach zadania poprawione zostały procedury panujące w Urzędzie Gminy na bardziej przyjazne dla mieszkańca.</i>
2	<i>Upowszechnianie partnerstwa publiczno-społecznego oraz promocja dobrych praktyk</i>	2015-2020	<i>Zadanie nieinwestycyjne Planowanie działania obejmą przede wszystkim promocję dobrych praktyk w celu dostosowania współpracy z podmiotami publicznymi do wymagań gminy i aby była dogodna także dla mieszkańców.</i>
3	<i>Edukacja obywatelska mieszkańców gminy, w szczególności dzieci i młodzieży</i>	2015-2020	<i>Zadanie nieinwestycyjne zadania w tym zakresie obejmować będą przede wszystkim akcje edukacyjne dla dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach w celu wyrobienia w młodej części społeczeństwa postaw obywatelskich, pomocy słabszym, młodszym i wyrobienia wrażliwości na krzywdę innych.</i>
4	<i>Inicjowanie współpracy z nowymi partnerami (społecznymi i gospodarczymi) oraz intensyfikacja dotychczasowych procesów współdziałania</i>	2015-2020	<i>Zadanie nieinwestycyjne Zadanie będzie miało na celu rozszerzenie istniejącej współpracy z podmiotami społecznymi i gospodarczymi.</i>
5	<i>Zlecenie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym</i>	2015-2020	<i>Zadanie nieinwestycyjne W ramach zadania więcej zadań publicznych będzie zlecanym partnerom prywatnym w celu ograniczenia kosztów gminy i sprawniejszej realizacji pewnych rodzajów działań w których Urząd Gminy nie ma doświadczenia.</i>
<i>Cel operacyjny 4.2 Sprawny system zarządzania i skuteczna promocja</i>			
1	<i>Wysoka sprawność administracyjna, m.in. poprzez system szkoleń pracowników i wdrażanie nowoczesnych instrumentów zarządzania publicznego, a także rozwój usług elektronicznych Promowanie systemu wartości etycznych wśród pracowników samorządowych, przejrzystość pracy urzędu (w załatwianiu spraw i w dostępie do informacji publicznej)</i>	2015-2020	<i>Zadanie nieinwestycyjne W wyniku realizacji tego zadania poprawi się funkcjonowanie Urzędu Gminy oraz placówek oświatowych, Pracownicy będą nabywali umiejętności zarządzania publicznego a także elektronicznych usług. Dzięki temu poprawi się jakość usług oraz kontakt z petentem Gminy Czerniewice.</i>
2	<i>Partnerskie współdziałanie z mediami lokalnymi i regionalnymi</i>	2015-2020	<i>Zadanie nieinwestycyjne W ramach zadania planowane jest poszerzenie istniejącej współpracy z lokalnymi mediami i prasą w celu promocji gminy Czerniewice.</i>
3	<i>Budowa i promocja marki gminy, ze szczególnym uwzględnieniem promocji walorów turystycznych i produktów lokalnych</i>	2015-2020	<i>Zadanie nieinwestycyjne Zadanie polegało będzie na promowaniu walorów turystycznych i produktów lokalnych gminy Czerniewice na regionalnych spotkaniach, konkursach i festynach w celu przyciągnięcia na teren gminy większej ilości turystów.</i>
4	<i>Oparcie rozwoju gminy o zasady planowania i zarządzania strategicznego</i>	2015-2020	<i>Zadanie nieinwestycyjne Zasady planowania rozwoju gminy Czerniewice rozpoczęto od opracowania projektu Strategii...” Kolejnym etapem będzie Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy. Działania te przyczynią się do racjonalnego zrównoważonego rozwoju Gminy.</i>
5	<i>Rozwój usług elektronicznych e-administracja</i>	2015-2020	<i>Zadanie nieinwestycyjne Działania te będą realizowane głównie przez Urząd Gminy w celu umożliwienia mieszkańcom załatwiania spraw elektronicznie.</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych w projekcie „Strategii...” oraz danych Gminy Czerniewice

Realizacja celu strategicznego nr 4: „Sprawny i efektywny system zarządzania publicznego oparty na partnerstwie i odpowiednim wykorzystaniu zasobów” nie przyczyni się do negatywnego oddziaływania na środowisko. Działania realizowane w ramach tego celu będą miały charakter organizacyjny, w celu usprawnienia działania Urzędu Gminy i administracji publicznej a także sprawniejszej obsługi mieszkańców i petentów.

Analiza skutków realizacji projektu „Strategii...” wskazuje na możliwe oddziaływania pozytywne i negatywne na ekosystemy i komponenty środowiska o różnym stopniu nasilenia. Analizując projekt „Strategii...” z punktu widzenia wpływu jego realizacji na środowisko trzeba podkreślić, że określenie podstawowych celów i kierunków rozwoju gminy w „Strategii...” stanowi podstawę do szczegółowego zaplanowania inwestycji służących rozwojowi, jednak dopiero na etapie projektowania inwestycji możliwa będzie pełna i pogłębiona ocena wpływu ich realizacji na środowisko.

Inwestycjami, które mogą oddziaływać na środowisko są działania polegające na:

- budowa nowej infrastruktury turystycznej zlokalizowana będzie poza obszarem terenów przyrodniczych w związku z tym oddziaływania negatywne będzie występować tylko w trakcie budowy,
- budowa przedszkola zlokalizowana będzie poza obszarem terenów przyrodniczych w związku z tym oddziaływania negatywne będzie występować tylko w trakcie budowy,
- modernizacja i termomodernizacja budynków użyteczności i oświatowych – w trakcie realizacji może wystąpić negatywne oddziaływanie na miejsca lęgowe ptaków i siedliska nietoperzy,
- budowa sieci kanalizacji, wodociągów, gazowej zlokalizowana będzie poza obszarem terenów przyrodniczych w związku z tym oddziaływania negatywne będzie występować tylko w trakcie budowy,
- modernizacja dróg zlokalizowana będzie poza obszarem terenów przyrodniczych w związku z tym oddziaływania negatywne będzie występować tylko w trakcie budowy. .

Realizacja tych zadań przyczyni się do usystematyzowania działań ochronnych na powietrze, wodę, glebę i przyrodę, dla mieszkańców, oraz ułatwiających wypoczynek turystom. W wyniku realizacji powyższych działań nie przewiduje się nowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze. Natomiast oddziaływania istniejące zostaną zminimalizowane w wyniku rozbudowy i poprawy funkcjonalności istniejącej infrastruktury.

Tabela 6.5 Przewidywane znaczące oddziaływania zagadnienia i aspekty środowiska*

Zadania zapisane w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” wraz z terminem realizacji	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska													
	obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną	ludzi	zwierzęta	rośliny	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne	
CEL STRATEGICZNY NR 1: SILNA GOSPODARKA LOKALNA OPARTA NA KAPITALE INTELKTUALNYM I EFEKTYWNYM SYSTEMIE EDUKACJI ORAZ AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW														
Poszerzenie infrastruktury edukacyjnej na poziomie przedszkolnym poprzez modernizację istniejącego przedszkola oraz budowę nowego	2015-2020	0/+	+	+	+/0	+/0	+/-	+	+/-	+	+	+	+	+
Modernizacja sal dydaktycznych, placów zabaw i pozostałej infrastruktury edukacyjnej	2015-2020	0	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+
Doskonalenie kadry pedagogicznej	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Tworzenie programów nauczania/poszerzenie oferty/współpraca z uczelniami wyższymi	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rozwój zajęć pozalekcyjnych w placówkach edukacyjnych	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Promowanie zawodów technicznych w gimnazjach i szkołach podstawowych/rozwój kompetencji kluczowych	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Organizacja kursów i szkoleń pozwalających na zdobycie czy uzupełnienia kwalifikacji zawodowych	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Kształtowanie i promocja postaw związanych z uczeniem się przez całe życie	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Doposażenie bibliotek	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Zadania zapisane w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” wraz z terminem realizacji		Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
		obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną	ludzi	zwierzęta	rośliny	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Realizacja „miękkich” szkoleń dla mieszkańców – w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rozwój oferty oraz poprawa dostępności instrumentów wspierania mikro i małej przedsiębiorczości	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rozwój pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Współpraca z lokalnym biznesem w kreowaniu warunków do prowadzenia małej przedsiębiorczości	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Planowanie i tworzenie stref aktywności gospodarczej, w tym m.in. we współpracy z podmiotami komercyjnymi	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Współpraca w zakresie rozwoju inkubatorów przedsiębiorczości oraz innych form stowarzyszeniowych, w szczególności ukierunkowanych na przedsiębiorców lokalnych	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rozwój oferty inwestycyjnej oraz poprawa standardów obsługi inwestorów	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wspieranie lokalnych inicjatyw gospodarczych, m.in. poprzez wprowadzenie ulg i zachęt dla przedsiębiorców i osób planujących rozpocząć własną działalność gospodarczą	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wsparcie rozwoju nowoczesnych technologii	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
CEL STRATEGICZNY NR 2: POPRAWA STANU I DOSTĘPNOŚCI DO INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ														
Wzrost jakości bazy turystycznej poprzez rozwój szlaków pieszych, rowerowych	2015-2020	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+	+	+	+	+	+

Zadania zapisane w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” wraz z terminem realizacji	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
	obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną	ludzi	zwierzęta	rośliny	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
oraz kulturowych													
Rozwój szlaków turystycznych (m.in. pieszych, rowerowych, konnych czy kulturowych)													
Rozwój turystyki rekreacyjno – sportowej													
Rozwój, promocja oraz tworzenie nowych produktów turystycznych i kulturowych w oparciu o tradycje gminy i regionu Skuteczny system promocji walorów turystyczno-rekreacyjnych gminy oraz wsparcie promocyjne produktów turystycznych i wydarzeń kulturalnych i twórczych	2015-2020	+	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+	+	+	+
Organizacja imprez o charakterze ponadlokalnym, bazujących na tradycji i specyfice gminy	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rozwój bazy noclegowo – gastronomicznej	2015-2020	+	+	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+	+	+	+
Poprawa stanu i sposobu użytkowania zabytków dziedzictwa kulturowego, zachowanie, rewaloryzacja i przeciwdziałanie procesowi ich degradacji oraz udostępnianie (ze szczególnym uwzględnieniem dni weekendowych)	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Współpraca z sektorem biznesu w zakresie wykorzystania potencjału ekonomicznego dziedzictwa kulturowego gminy (włączanie wartości dziedzictwa w obieg gospodarczy, m.in. współpraca w zakresie organizacji różnorodnych imprez)	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Zadania zapisane w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” wraz z terminem realizacji	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wórnne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
	obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną	ludzi	zwierzęta	rośliny	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Odtworzenie wielokulturowego bogactwa oraz tożsamości lokalnej i regionalnej szczególnie poprzez kultywowanie i promocję tradycji lokalnych, wspieranie lokalnych twórców Inicjowanie i wspieranie działań, mających na celu rozbudzenie i podnoszenie społecznej świadomości i wrażliwości w zakresie dziedzictwa kulturowego, w tym m.in. badanie i dokumentowanie lokalnego i regionalnego dziedzictwa kulturowego	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wsparcie dla rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej i okoloturystycznej na terenie gminy	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wsparcie rozwoju branży usługowej, związanej z turystyką i działającą na rzecz turystów i mieszkańców gminy	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rozwój informacji turystycznej oraz materiałów i publikacji dotyczących walorów turystycznych gminy Czerniewice	2015-2020	+	+	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+	+	+	+
Stala współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi w zakresie promocji gminy. Inicjowanie i wspieranie działań, mających na celu rozbudzenie i podnoszenie świadomości społecznej	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
CEL STRATEGICZNY NR 3: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY OPARTA NA ROZWINIĘTYM SYSTEMIE USŁUG PUBLICZNYCH													
Wzrost jakości i dostępności usług ochrony zdrowia	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Organizowanie i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Zadania zapisane w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” wraz z terminem realizacji		Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
		obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną	ludzi	zwierzęta	rośliny	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
gminy														
Organizowanie i wspieranie akcji informacyjno-uświadamiających dot. bezpieczeństwa w zakresie zdrowotnym i społecznym Kształtowanie i promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego i aktywnego stylu życia	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Działania dostosowawcze w ramach polityki społecznej w kontekście starzenia się społeczeństwa (adaptacja działań do zmieniających się potrzeb społecznych, rozszerzenie oferty dla osób starszych)	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wsparcie i aktywizacja osób niepełnosprawnych, w tym wyrównywanie szans w dostępie do edukacji oraz rynku pracy, a także likwidacja barier architektonicznych	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym wśród dzieci i młodzieży	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Poszerzanie monitoringu w miejscach publicznych	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wspieranie OSP w zakresie modernizacji strażnic oraz doposażenia w sprzęt	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wspieranie policji w zakresie doposażenia sprzętowego	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Prewencja, edukacja i profilaktyka wśród dzieci i młodzieży – bezpieczeństwo na drodze, unikanie zagrożeń, pierwsza pomoc etc.	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Zadania zapisane w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” wraz z terminem realizacji		Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
		obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną	ludzi	zwierzęta	rośliny	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wsparcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (w tym m.in. fotowoltaika i kolektory słoneczne)	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Optymalizacja kosztów energii poprzez organizowanie grupowych (z innymi samorządami) zakupów energii	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i obiektów zamieszkania zbiorowego	2015-2020	+	+	+	+/-	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Program Gospodarki Niskoemisyjnej	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Edukacja ekologiczna i promocja postaw ekologicznych	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Sprawny i efektywny system gospodarki odpadami (w tym utylizacja i recykling)	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej	2015-2020	+	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+	+	+	+	+
Rozbudowa sieci wodociągowej	2015-2020	+	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+	+	+	+	+
Rozbudowa przydomowych oczyszczalni ścieków	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Budowa sieci gazociągowej	2015-2020	+	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+	+	+	+	+
Modernizacja kotłowni w zakresie wymiany źródeł grzewczych na nowoczesne i ekologiczne	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Zmniejszenie „obszarów wykluczonych cyfrowo” w gminie poprzez inicjowanie działań związanych z poprawą	2015-2020	+	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+	+	+	+	+

Zadania zapisane w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” wraz z terminem realizacji	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska													
	obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną	ludzi	zwierzęta	rośliny	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne	
dostępności do sieci szerokopasmowej i sieci teleinformatycznej														
Przebudowa infrastruktury drogowej na terenie gminy Budowa, modernizacja i przebudowa chodników oraz poboczy, w szczególności na obszarach wiejskich Przebudowa i rozwój systemu oświetlenia ulicznego Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym	2015-2020	+	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+	+	+	+	+
CEL STRATEGICZNY NR 4: SPRAWNY I EFEKTYWNY SYSTEM ZARZĄDZANIA PUBLICZNEGO OPARTY NA PARTNERSTWIE I ODPOWIEDNIEM WYKORZYSTANIU ZASOBÓW														
Doskonalenie procedur konsultacji społecznych	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Upowszechnianie partnerstwa publiczno-społecznego oraz promocja dobrych praktyk	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Edukacja obywatelska mieszkańców gminy, w szczególności dzieci i młodzieży	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Inicjowanie współpracy z nowymi partnerami (społecznymi i gospodarczymi) oraz intensyfikacja dotychczasowych procesów współdziałania	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Zlecenie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wysoka sprawność administracyjna, m.in. poprzez system szkoleń pracowników i wdrażanie nowoczesnych instrumentów zarządzania publicznego, a także rozwój usług elektronicznych Promowanie systemu wartości etycznych	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Zadania zapisane w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” wraz z terminem realizacji		Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
		obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną	ludzi	zwierzęta	rośliny	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
wśród pracowników samorządowych, przejrzystość pracy urzędu (w załatwianiu spraw i w dostępie do informacji publicznej)														
Partnerskie współdziałanie z mediami lokalnymi i regionalnymi	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Budowa i promocja marki gminy, ze szczególnym uwzględnieniem promocji walorów turystycznych i produktów lokalnych	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Oparcie rozwoju gminy o zasady planowania i zarządzania strategicznego	2015-2020	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rozwój usług elektronicznych e-administracja		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Źródło: opracowanie własne

Oznaczenia:

(+) - realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,

(-) - realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,

(0) - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie,

(+/-) - realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia, **zwłaszcza w trakcie realizacji inwestycji**

(N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań.

6.1. Podsumowanie przewidywanych oddziaływań na poszczególne aspekty

Reasumując powyższe rozważania należy stwierdzić, że generalnie realizacja zaproponowanych w projekcie „Strategii...” celów i zadań wpłynie korzystnie na stan poszczególnych segmentów środowiska przyrodniczego i w efekcie końcowym przyczyni się do poprawy ich jakości. Nie oznacza to jednak, że w trakcie realizacji dokumentu nie wystąpią czasowo negatywne oddziaływania na środowisko o różnym natężeniu. Należy jednak pamiętać, że mają one charakter przejściowy a ich ewentualne negatywne wpływy są rekompensowane wskutek osiągnięcia wymiernego efektu ekologicznego i społecznego.

Z najbardziej niekorzystnymi skutkami środowiskowymi związane będą przede wszystkim inwestycje z zakresu infrastruktury techniczno – inżynierskiej, których negatywne oddziaływanie będzie dotyczyć zarówno fazy budowy jak i eksploatacji. Dotyczy to przede wszystkim przedsięwzięć realizowanych w sektorze wód (m.in. budowa wodociągów i kanalizacji, budowa sieci gazowej, modernizacja sieci drogowej) oraz powietrza atmosferycznego i hałasu (rozbudowa i modernizacja dróg) oraz ochrony zwierząt (termomodernizacje).

Należy w tym miejscu podkreślić, że o ile ujemne skutki środowiskowe występujące w fazie realizacji inwestycji raczej nie będą miały trwałego charakteru, o tyle w fazie eksploatacji tych inwestycji należy spodziewać się trwałych zmian w środowisku dotyczących:

- ➔ wpływu na jakość powietrza i klimat akustyczny (rozbudowa infrastruktury drogowej, infrastruktura turystyczna),
- ➔ zmiany warunków hydrologicznych oraz hydrogeologicznych (przebudowa dróg, budowa kanalizacji, wodociągów),
- ➔ przerwania ciągłości struktur przyrodniczych oraz zmiany szlaków migracji zwierząt (budowa chodników, modernizacja dróg, sieci kanalizacji i wodociągów).

Odrębną kwestię stanowią inwestycje budzące konflikty społeczne. Nie ulega wątpliwości, że mogą one wystąpić w trakcie realizacji dokumentu, co z kolei może się wiązać z koniecznością podjęcia decyzji obejmującej:

- zmianę lokalizacji projektowanego przedsięwzięcia,
- wykonanie działań kompensacyjnych,
- całkowitą rezygnację z inwestycji.

Wybór jednego z rozwiązań będzie uzależniony od szeregu czynników spośród których największe znaczenie będzie miał aspekt środowiskowy i społeczny. Dodatkową kwestią dotyczącą jednak już wszystkich zadań inwestycyjnych będzie przeprowadzenie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, odpowiednich procedur i opracowanie stosownych dokumentów uwzględniających ewentualny wpływ inwestycji na środowisko.

Ostatecznie należy jednak podkreślić, że realizacja projektu „Strategii...” z całą pewnością będzie wpływać na zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko głównie poprzez:

- ➔ racjonalną gospodarkę wodną powodującą ograniczenie strat w zasobach wodnych
- ➔ poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w tym m.in. zwiększenie dostępności do sieci kanalizacji sanitarnej oraz zwiększenie ilości przydomowych oczyszczalni ścieków
- ➔ poprawę bezpieczeństwa pieszych i kierujących
- ➔ dostarczenie mieszkańcom gazu dzięki czemu będą mogli zrezygnować z paliw stałych
- ➔ poprawę jakości powietrza atmosferycznego wskutek ograniczania emisji gazowych i pyłowych pochodzących z sektora gospodarczego, ale również związanych z tzw. niską emisją
- ➔ zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (montaż solarów, ogniw fotowoltaicznych)
- ➔ wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców gminy Czerniewice

Tabela 6.1.1 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii...” na Obszary Natura 2000

- ➔ działania inwestycyjne polegające na budowie infrastruktury ochrony środowiska takiej jak sieć kanalizacji sanitarnej czy modernizacja dróg nie przyczyni się do długofalowych negatywnych oddziaływań na środowisko. Na etapie realizacji inwestycji wystąpią krótkotrwale oddziaływania, które należy w miarę możliwości minimalizować,
- ➔ pośrednie efekty celów rozwoju są w kontekście oddziaływania na obszary Natura 2000 trudne do zdefiniowania – prawdopodobnie ich wpływ będzie minimalny, ale jego charakter – pozytywny

Tabela 6.1.2 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii...” na różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny

- ➔ wszelkie działania inwestycyjne wiążące się z przekształceniami przestrzeni wpływają na analizowane zagadnienia – wiążą się ze zmianą charakteru użytkowania terenu, zmianą charakteru powierzchni biologicznie czynnej, z podziałami terenu i osłabianiem jego odporności na antropopresję, z tworzeniem barier przestrzennych, z wyparciem pewnych gatunków i/lub wprowadzaniem w ich miejsce nowych, z wprowadzaniem nowego charakteru roślinności w związku z urządzeniem terenów zielonych, zieleni ozdobnej, zieleni izolacyjnej, itp.
Zdecydowana większość opisanych zmian ma charakter łagodny negatywny, ale nie jest to regułą i każdorazowo indywidualna ocena poszczególnych przedsięwzięć, może być odmienna,
- ➔ projekt „Strategii...” przewiduje szereg działań o charakterze informacyjnym i edukacyjnym. Zadania o takim charakterze wiążą się zawsze także z poprawą świadomości ekologicznej ludności i podejmowaniu działań na rzecz ochrony środowiska.
W tym aspekcie ustalenia projektu „Strategii...” należy uznać za wpływające pośrednio i w długim okresie, w sposób pozytywny na bioróżnorodność, świat zwierząt i świat roślin.

Tabela 6.1.3 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii...” na ludzi

- ➔ poprawą warunków zamieszkania (w tym stan przestrzeni publicznych, jakość infrastruktury technicznej, dostępność infrastruktury społecznej),
- ➔ poprawą świadomości ekologicznej (w tym oszczędzanie wody i prądu, dbałość o ład i porządek),
- ➔ poprawę warunków codziennego życia (optymalizacja sieci drogowej, zwiększony dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej, wodociągów, Internet, opieka zdrowotna, opieka społeczna, zmniejszenie bezrobocia, poprawa warunków przedsiębiorczości i możliwości inwestowania),
- ➔ zwiększenie możliwości spędzania wolnego czasu, stworzenie nowych możliwości dla turystów (trasy rowerowe, ścieżki dydaktyczne, tereny rekreacyjne, oznakowane szlaki turystyczne, baza noclegowa).

Tabela 6.1.4 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii...” na powierzchnię ziemi i krajobraz

- ➔ w większości działania zawarte w projekcie „Strategii...” dotyczą przestrzeni obszarów już zagospodarowanych, pełniących określone funkcje, a realizacja zapisów zadań ma na celu ich uzupełnienie. W związku z tym oddziaływanie negatywne na powierzchnię ziemi i krajobraz jest w większym stopniu pozytywne niż negatywne,
- ➔ oddziaływanie na krajobraz może mieć miejsce w sytuacji budowy nowego przedszkola, czy przebudowie dróg, gdzie krajobraz zmianie ulegnie, niemniej jednak oddziaływanie pozytywne społeczne w tych przypadkach będzie większe niż negatywne

Tabela 6.1.5 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii...” na klimat

- ➔ rozwój ruchu komunikacyjnego na terenie Gminy Czerniewice w tym na terenach cennych przyrodniczo nie przyczyni się do zmniejszenia globalnej presji na zmiany klimatyczne, jednak udrożnienie ruchu samochodowego zmniejszy negatywne oddziaływanie,
- ➔ w wyniku rozwoju i nasilenia promocji gminy i napływu turystów związanych z rozwojem turystyki pieszej, rowerowej, konnej oraz bazy turystycznej, która ma mieć łagodny charakter uwzględniający walory przyrodnicze mogą wystąpić okresowe niekorzystne oddziaływania związane ze zwiększoną ilością zużywaną wody, zwiększoną ilością produkowanych odpadów, a także zwiększoną ilością samochodów na gminnych drogach oraz gwarem turystycznym. Niemniej jednak oddziaływania te będą okresowe sezonowo, i nie będą miały znaczącego wpływu na klimat.

Tabela 6.1.6 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii...” na zasoby naturalne

- ➔ projekt „Strategii...” zawiera szereg zapisów dotyczących budowy i modernizacji infrastruktury technicznej, w tym infrastruktury ochrony środowiska (kanalizacji, wodociągów, sieci gazowej, modernizacji sieci drogowej), co w znacznym stopniu ogranicza oddziaływanie negatywne poszczególnych celów na zasoby naturalne, jakimi są wody powierzchniowe i podziemne
- ➔ część zasobów naturalnych znajdujących się na terenie gminy jest chroniona w sposób naturalny oraz poprzez działający system prawny to oddziaływanie realizacji poszczególnych celów na zasoby naturalne jest stosunkowo niewielkie i zazwyczaj nie będzie miało istotnego wpływu na te zasoby.

Tabela 6.1.7 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją projektu „Strategii...” na zabytki.

- ➔ rozwój turystyki i działania informacyjne mogą przyczynić się do zwiększenia liczby turystów. Może to mieć negatywne skutki w postaci zwiększonego ruchu samochodowego, zwiększonej ilości odpadów pozostawionych przez turystów, a także większego hałasu spowodowanego zwiększeniem się ilości atrakcji
- ➔ oddziaływanie to ma także pozytywny efekt zwiększa się przedsiębiorczość mieszkańców, a tym samym zamożność. W wyniku tego z pewnością będą realizowane prace renowacyjne na kolejnych zabytkowych obiektach, w związku z tym będzie to trwałe i korzystne oddziaływanie mające wpływ na podniesienie atrakcyjności gminy.

Tabela 6.1.8 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii...” na dobra materialne

- ➔ projekt „Strategii...” nie zawiera ustaleń, które prowadziłyby do dających się przewidzieć istotnych strat w zakresie wartości i jakości dóbr materialnych,
- ➔ realizacja ustaleń projektu „Strategii...” będzie się wiązała z poprawą jakości i wartości przestrzeni publicznych (estetyzacja, modernizacja, remonty, termomodernizacje budynków, realizacja nowych lub poprawa stanu istniejących terenów),
- ➔ realizacja ustaleń projektu „Strategii...” będzie się wiązała z poprawą sytuacji materialnej mieszkańców, co będzie sprzyjać konsumpcji i poprawie standardu zamieszkania
- ➔ realizacja postanowień projektu „Strategii...” przyczyni się do ochrony dóbr materialnych

6.2. Podsumowanie przewidywanych oddziaływań poszczególnych celów

W tabeli przedstawiono syntetyczne – ogólne oceny możliwego oddziaływania realizacji poszczególnych celów długoterminowych rozwoju gminy Czerniewice na różne elementy środowiska. Dla 4 celów strategicznych i 11 celów operacyjnych przeanalizowano możliwy ich wpływ na 13 aspektów środowiska – wystawiono zgeneralizowane oceny.

Przeprowadzona wieloaspektowa analiza oddziaływań na różne elementy środowiska wskazuje, że realizacja uogólnionych celów rozwoju gminy Czerniewice powodować będzie różnorakie oddziaływania, i to zarówno w aspekcie pozytywnym, jak i negatywnym.

Co ważne, na powyższą ocenę, tylko w niewielkim stopniu wpływa brak wiedzy na temat szczegółów planowanych rozwiązań i podejmowanych działań (w tym przypadku rodzaje i charakter oddziaływań będzie można ocenić dopiero na etapie podejmowania decyzji co do konkretnych przedsięwzięć) – w kilku przypadkach ocenianych przedsięwzięć nie wystawiono oceny, uzależniając ją od szczegółów dotyczących ich realizacji.

W pozostałych przypadkach – stwierdzenie, iż dany cel nie będzie w sposób zauważalny oddziaływał na środowisko, poprzedzone było analizą planowanych priorytetowych działań (jeśli one już są) oraz spodziewanych efektów ich realizacji.

W zdecydowanej większości zadań planowanych do realizacji przez gminę Czerniewice oceniono, iż realizacja zamierzonych celów nie wpłynie w sposób zauważalny na środowisko. Tak duża liczba ocen pozytywnych wynika w dużej mierze ze specyfiki planowanych zamierzeń rozwojowych – spośród 4 celów głównych, tylko realizacja jednego celu może w trakcie wykonywania zaplanowanych działań wpływać na środowisko. Chodzi tu przede wszystkim o budowę sieci kanalizacji, modernizację dróg, sieci wodociągowej oraz termomodernizację. Działania te przyczyniać się będą do oddziaływania negatywnego głównie w trakcie realizacji inwestycji.

W trakcie funkcjonowania zauważalny wpływ na środowisko może mieć zwiększony ruch turystyczny, i to co z tym związane większa ilość odpadów, większy ruch samochodowy, ale także większa zamożność lokalnych przedsiębiorców i agroturystyki. Lokalizacja każdej z inwestycji ma niebagatelne znaczenie, gdyż nieprawidłowa lokalizacja nowego budynku, drogi, czy infrastruktury turystycznej będzie negatywnie oddziaływać także po zakończeniu realizacji inwestycji.

Tylko właściwa lokalizacja inwestycji będzie minimalizować ryzyko negatywnych oddziaływań.

Na etapie opracowania niniejszej prognozy nie wszystkie planowane działania mają sprecyzowane lokalizacje i przebieg. W związku z tym, aby maksymalnie ograniczyć ryzyko negatywnego oddziaływania należy prawidłowo dobrać lokalizację tych działań w zgodzie z regionalnymi i lokalnymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego i warunkami korzystania z wód. Istotna jest także zgodność inwestycji z aktami prawnymi, opiniami i wytycznymi organów nadzorujących inwestycje ekologiczne.

Realizacja celów zapisanych w projekcie „Strategii...” nie będzie miała istotnego wpływu na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych, połączeń między obszarami Natura 2000 oraz lokalnych ostoj przyrody.

Dwa cele spośród czterech analizowanych celów mają natomiast typowy charakter projektów miękkich – związanych z zaspokojeniem potrzeb socjalnych mieszkańców, stymulowaniem rozwoju gospodarczego, oraz poprawą jakości administracji samorządowej, a więc nie mają bezpośredniego (a nawet istotnego pośredniego) wpływu na przestrzeń i środowisko.

W sytuacjach kiedy oddziaływanie może być negatywne (w sytuacji niewłaściwej lokalizacji) lub czasowo odwracalnie negatywne (w czasie realizacji inwestycji), a po zrealizowaniu inwestycji ułokowanej prawidłowo oddziaływanie będzie zdecydowanie pozytywne podstawiono oceną +/- czyli określono że inwestycja może przynieść skutki negatywne w czasie realizacji inwestycji oraz pozytywne po jej zakończeniu.

Pozostałe cele będą miały zdecydowany charakter pro środowiskowy, wynika, to z istoty i założeń analizowanego projektu „Strategii...”.

Tabela 6.2.1 Przewidywane znaczące oddziaływania celów strategicznych (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące aspekty środowiska

Oznaczenie celów	przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
	obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną	ludzi	zwierzęta	rośliny	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Cel strategiczny nr 1: „Silna gospodarka lokalna oparta na kapitale intelektualnym i efektywnym systemie edukacji oraz aktywności zawodowej mieszkańców													
<i>Cel operacyjny 1.1 Dostosowana infrastruktura edukacyjna do potrzeb mieszkańców</i>	+	+	+	+/-	+/-	+	+	+/-	+	+	+	+	+
<i>Cel operacyjny 1.2. Efektywny system edukacji, wspierający rozwój kapitału intelektualnego i zatrudnienia</i>	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Cel operacyjny 1.3. Minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia poprzez rozwój infrastruktury gospodarczej</i>	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel strategiczny nr 2: „Silna tożsamość lokalna oraz wykorzystanie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy opartej na dziedzictwie przyrodniczym													
<i>Cel operacyjny 2.1. Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno – sportowej</i>	+	+	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+	+	+	+	+
<i>Cel operacyjny 2.2. Wzmocnienie promocji walorów gminy celem zwiększenia ruchu turystycznego</i>	+	+	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+	+	+	+	+
<i>Cel operacyjny 2.3. Wsparcie dla rozwoju turystyki</i>	+	+	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+	+	+	+	+

Oznaczenie celów	przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
	obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną	ludzi	zwierzęta	rośliny	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Cel strategiczny nr 3: „Wysoka jakość życia mieszkańców gminy oparta na rozwiniętym systemie usług publicznych”													
<i>Cel operacyjny 3.1. Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy w wymiarze zdrowotnym, publicznym i społecznym</i>	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Cel operacyjny 3.2. Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego poprzez wykorzystanie rozwiązań proekologicznych i OZE</i>	+	+	+	+/-	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Cel operacyjny 3.3. Poprawa infrastruktury technicznej i komunalnej gminy</i>	+	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+	+	+	+
Cel strategiczny nr 4: „Sprawny i efektywny system zarządzania publicznego oparty na partnerstwie i odpowiednim wykorzystaniu zasobów													
<i>Cel operacyjny 4.1. Rozwój aktywności obywatelskiej oraz wzmocnienie kapitału społecznego</i>	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Cel operacyjny 4.2 Sprawny system zarządzania i skuteczna promocja</i>	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Źródło: Opracowanie własne

Oznaczenia:

(+) - realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

(-) - realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

(0) - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie

(+/-) - realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia – szczególnie w trakcie realizacji inwestycji

(N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań.

7. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ WYNIKIEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu „Strategii...” które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej: wodociągi, kanalizacja, sieć drogowa, termomodernizacje, a także w fazie realizacji i eksploatacji drogi, i niewłaściwie ulokowana infrastruktura turystyczna.

Negatywne oddziaływanie na środowisko, zwłaszcza w obszarach o atrakcyjnych walorach przyrodniczych mogą mieć działania związane z rozwojem infrastruktury turystycznej. Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć do:

- prawidłowego doboru lokalizacji działań w zakresie rozwoju turystyki (w fazie opracowywania niniejszej prognozy planowane zadania zostały ulokowane w pobliżu istniejącej już infrastruktury, w sposób niezagrażający środowisku, pozostałe zadania bez planów lokalizacyjnych muszą zostać ulokowane w sposób niezagrażający walorom środowiskowym i przyrodniczym),
- ustawiania tablic informacyjnych dotyczących przebiegu ścieżek pieszych, rowerowych i konnych bez możliwości niekontrolowanej penetracji terenów leśnych.

Istotnym elementem jest racjonalny wybór lokalizacji każdego przedsięwzięcia, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależy będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska, zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Realizując inwestycje drogowe należy ograniczać presję na tereny wrażliwe, unikać tworzenia barier dla funkcjonowania przyrody. Istotne jest zachowanie drożności korytarzy ekologicznych oraz utrzymanie głównych szlaków migracji zwierząt. Zapewnienie przepustów lub kładek dla zwierząt w poprzek drogi, pozwoli utrzymać te szlaki migracyjne. Aby ograniczyć oddziaływanie drogi, jako źródła emisji hałasu i spalin należy w projekcie uwzględnić możliwość budowy zielonych ekranów z drzew i krzewów oraz takie rozwiązania, które poprawią płynność ruchu np. wydzielenie pasa awaryjnego, wydzielenie pasów do skrętu w rejonie skrzyżowań, budowa zatok w rejonie przystanków komunikacji, budowa przestrzeni parkingowych, odpowiednia geometria łuków. Ponadto nasadzenia wzdłuż drogi mogą ograniczyć rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń.

Przy realizacji zadań w zakresie termomodernizacji należy planować prace poza okresami lęgowymi ptaków chronionych aby w możliwie najwyższym stopniu zapewnić ochronę gleb, siedlisk, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilenie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

Mając na uwadze powyższe zaleca się dokładne rozważanie lokalizacji inwestycji, a także zastosowanie przyjaznych dla środowiska oraz wysokiej klasy rozwiązań technicznych.

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU, W TYM TAKŻE WSKAZANIE NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKU TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓLCZESNEJ WIEDZY

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach projektu „Strategii...” ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie w tym zakresie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Ponadto brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Innym zagadnieniem jest proponowanie rozwiązań alternatywnych dla działań związanych rozwojem infrastruktury turystycznej, w takich przypadkach możliwe są wskazania alternatywne rozwiązań lokalizacyjnych. Działania te należy zaprojektować zgodnie z warunkami ochrony siedlisk i gatunków występujących na terenach chronionych. Należy inwestycje zaplanować w sposób niekolidujący z obszarami o walorach przyrodniczych.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy remontach i przebudowie dróg, działaniach termomodernizacyjnych, montażu urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko.

Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać:

- warianty lokalizacji,
- warianty konstrukcyjne i technologiczne,
- warianty organizacyjne
- wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”.

Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe. Niemniej jednak w sytuacjach braku możliwości realizacji pewnych rodzajów zadań biorąc wszystkie „za” i „przeciw” możliwa jest rezygnacja z niektórych działań zapisanych w projekcie „Strategii...”.

W przypadku pozostałych zaproponowanych działań, wpływających korzystnie na środowisko, zaproponowanie rozwiązań alternatywnych jest nieuzasadnione.

W trakcie opracowywania niniejszej „Prognozy...” nie natrafiono na trudności wynikające z niedostatku techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

9. INFORMACJE O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Aby w przyszłości istniała możliwość obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów oraz zadań proponowanych w ramach projektu „Strategii...” konieczne jest prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań.

Monitoring ten, ze względu na częstotliwość gromadzenia, a w szczególności udostępniania danych powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z jego realizacji, łącznie ze sprawozdaniami z postępów wykonania, powinny być udostępniane, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.), co najmniej w cyklu dwuletnim.

Monitoring ten obejmuje dwa podstawowe rodzaje kontrolowania zmian, które najogólniej można określić jako:

- monitoring ilościowy;
- monitoring jakościowy.

Ujęcie ilościowe obrazuje prognozę zmian konkretnych wielkości (wskaźników). Nie do wszystkich elementów środowiska da się przypisać wskaźniki, jak również dostępne dane są zbyt ubogie, aby dokonać prognozy ilościowej w niektórych elementach środowiska. Do prognozowania zmian wskaźników w przyszłości wykorzystano informacje o dynamice zmian tych wskaźników w przeszłości, nakładów w okresach poprzednich i planowanych do poniesienia oraz wymogi UE.

Prognoza optymistyczna powstała przy założeniu, że wszystkie wymogi UE w zakresie ochrony przyrody i środowiska zostaną spełnione oraz zostanie wydatkowanych 100% nakładów zaplanowanych na realizację postanowień projektu „Strategii...”.

Prognoza realistyczna to taka, w której uwzględniono dotychczasowe tempo zmian wskaźników oraz środków jakie poniesiono na realizację postanowień dotychczasowej wersji „Strategii...”.

Prognoza pesymistyczna powstała przy założeniu, że nie uda się wydatkować 100% zaplanowanych nakładów na realizację postanowień projektu „Strategii...”, a dotychczasowe tempo zmian wskaźników zostanie osłabione.

Ujęcie jakościowe dla elementów projektu „Strategii...”, dla których nie można prognozować określonych wskaźników lub jest to utrudnione, wykorzystano ocenę jakościową, która stanowi jednocześnie uzupełnienie do oceny ilościowej.

Listę tą można ewentualnie w przyszłości uzupełnić o pojedyncze nowe wskaźniki dotyczące wykonania postanowień projektu „Strategii...”.

Tabela 9.1 Przykładowy zestaw wskaźników do monitorowanie realizacji „Strategii...”

Zadanie monitorowane	Wskaźnik	Zmiana
Modernizacja przedszkola w Czerniewicach	tak/nie	wzrost/spadek w stosunku do poprzedniego okresu monitorowanego
Budowa nowego budynku przedszkola w Czerniewicach	tak/nie	
Modernizacja sal dydaktycznych, placów zabaw i innej infrastruktury edukacyjnej	ilość zmodernizowanych sal dydaktycznych	
Wzrost jakości bazy turystycznej poprzez rozwój szlaków pieszych, rowerowych i kulturowych	długość nowych ścieżek pieszych [km] długość nowych ścieżek rowerowych [km]	
Rozwój turystyki rekreacyjno - sportowej	ilość nowych obiektów/punktów	
Organizacja imprez o charakterze ponadlokalnym bazujących na tradycji i specyfice gminy	ilość zorganizowanych imprez ilość uczestników imprez w roku	
Organizowanie i wspieranie programów profilaktyki zdrowia	ilość przeprowadzonych programów na mieszkańcach gminy Czerniewice	
Prowadzenie profilaktyki uzależnień wśród młodzieży	ilość spotkań z młodzieżą, ilość uczestników spotkań	
Wspieranie i doposażenie policji i OSP	ilość zakupionego sprzętu, kwota doposażenia	
Rozwój zajęć pozalekcyjnych	ilość dostępnych zajęć pozalekcyjnych	
Doposażenie bibliotek	ilość nowych pozycji książkowych w bibliotece	

<i>Remont zabytków w tym przydrożnych kapliczek</i>	<i>ilość wyremontowanych kapliczek</i>	<i>wzrost/spadek w stosunku do poprzedniego okresu monitorowanego</i>
<i>Wsparcie wykorzystania OZE</i>	<i>ilość zamontowanych zestawów solarnych, i ogniw fotowoltaicznych</i>	
<i>Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej</i>	<i>ilość budynków poddanych termomodernizacji, ilość spalanej paliwa rocznie</i>	
<i>Rozbudowa sieci kanalizacyjnej</i>	<i>ilość km nowej sieci</i>	
<i>Modernizacja sieci wodociągowej</i>	<i>ilość km zmodernizowanej sieci</i>	
<i>Budowa sieci gazowej</i>	<i>ilość km nowej sieci</i>	
<i>Budowa, modernizacja i przebudowa dróg i chodników oraz poboczy</i>	<i>ilość zmodernizowanych dróg, chodników i poboczy [km]</i>	
<i>Przebudowa i rozwój oświetlenia ulicznego</i>	<i>ilość nowych/wymienionych opraw oświetleniowych</i>	

Źródło: opracowanie własne

10. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko zadań i przedsięwzięć planowanych w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 roku.

W konwencji jako oddziaływanie transgraniczne określono jakiekolwiek oddziaływanie, niemające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej strony. W załączniku 1 i załączniku 3 ww. konwencji określono działalności i dodatkowe kryteria, które wskazują na możliwość wystąpienia transgranicznego oddziaływania. Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Zaproponowane w ramach projektu „Strategii ...” działania w zakresie celów w zakresie różnych dziedzin środowiskowych i społecznych nie rodzą żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach projektu „Strategii ...” ma charakter gminny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny.

Na etapie opracowywania niniejszej prognozy według stanu wiedzy na chwilę obecną stwierdzono, że realizacja projektu „Strategii...” nie wskazuje na możliwość negatywnego stałego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

11. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Podstawą wykonania niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko projektu „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” (zwanej w dalszej części opracowania „Prognozą...”) są przepisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353).

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” została przygotowana na podstawie umowy zawartej z Gminą Czerniewice przez firmę PHIN Inwestycje Sp. z o.o. z Łodzi.

Treść niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko została także podporządkowana uzgodnieniu Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi nr PWIS.NSOZNS.9022.1.382.2015.SK z dnia 17 grudnia 2015 roku oraz zakresowi i stopniowi szczegółowości prognozy uzgodnionemu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi dokumentem nr WOOŚ-II.411.285.2015.AJ.2 z dnia 12 października 2015 roku.

W celu przeprowadzenia szczegółowej analizy wpływu projektowanego dokumentu na środowisko wykorzystano materiały udostępnione przez Urząd Gminy Czerniewice, Starostwo Powiatowe w Tomaszowie Mazowieckim, Urząd Marszałkowski Łódzkiego oraz dane pozyskane od instytucji i przedsiębiorstw obsługujących Gminę Czerniewice, dane statystyczne umieszczone na stronach internetowych Głównego Urzędu Statystycznego, dane literaturowe oraz opracowania własne. Dokumenty te uzupełniono dokumentacją wcześniej wykorzystaną w trakcie opracowywania projektu „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020”.

Na podstawie przeprowadzonych konsultacji wyspecyfikowano wizję gminy Czerniewice. Określa ona stan docelowy, do którego dążyć będzie cała wspólnota gminy, tj. władze samorządowe oraz ich partnerzy (lokalni oraz ponadlokalni), wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans pojawiających się w otoczeniu. Wizja ukierunkowana jest prognostycznie, określa cel, do jakiego zmierza gmina Czerniewice. Wskazuje ona zasadniczy kierunek podejmowanych działań.

Na podstawie wizji i misji gminy Czerniewice wyznaczono Plan operacyjny w ramach którego określono obszary strategiczne. Dla każdego ze strategicznych obszarów rozwoju sformułowany został cel strategiczny (w perspektywie 2020 roku), z którego wynikają cele operacyjne, a także zadania do realizacji w ramach programów operacyjnych. Należy je traktować jako pewną propozycję, otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, określającą ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej całej wspólnoty gminy Czerniewice w perspektywie długofalowej.¹⁸

Analizując cele sformułowane w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” oprócz analizy ich wpływu na środowisko, należy dokonać odniesienia tych celów do kierunków działań określonych w dokumentach nadrzędnych oraz określonych na szczeblu regionu. Od komplementarności i zharmonizowania tych celów w znacznym stopniu zależy możliwość osiągnięcia sukcesu polityki ekologicznej Gminy.

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” został opracowany zgodnie wieloma dokumentami opracowanymi we wcześniejszym czasie na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

Cele i zadania przedstawione w projekcie „Strategii...” wpisują się w cele strategiczne zawarte w poniższych dokumentach:

- Strategia Europa 2020,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2020,
- Strategia wojewódzka w zakresie polityki społecznej na lata 2007-2020,
- Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim,
- Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego – „LORIS 2030”,
- „Zintegrowane inwestycje terytorialne”,
- Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Tomaszowskiego na lata 2007 – 2015” z poszerzoną prognozą do roku 2020.

¹⁸ na podstawie projektu „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020” wrzesień 2015, PHIN Inwestycje Sp. z o.o.

W „Prognozie...” dokonano oceny stanu środowiska na terenie gminy. Duży nacisk położono w szczególności na problemy i zagrożenia środowiska przyrodniczego, kulturowego i zdrowia ludzi. Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane dane zamieszczone w projekcie „Strategii...”, przekazane przez Gminę Czerniewice oraz zgromadzone samodzielnie przez Wykonawcę, w tym również przygotowane w ostatnich latach opracowania, raporty i analizy.

Gmina Czerniewice położona jest w powiecie tomaszowskim, w północno-wschodniej części województwa łódzkiego. Gmina ma korzystne położenie komunikacyjne. Przez obszar gminy z północnego-wschodu na południowy-zachód przebiega droga krajowa szybkiego ruchu S8 relacji Warszawa-Wrocław. Przez teren gminy przebiega także droga wojewódzka Nr 726 relacji Rawa Mazowiecka-Opoczno. Pozostałą część układu sieci drogowej na terenie gminy Czerniewice tworzą drogi powiatowe o łącznej długości 33,36km i drogi gminne o łącznej długości 57 km. Powierzchnia gminy Czerniewice wynosi 127,73 km² (12.773 ha), co stanowi 0,7% powierzchni województwa łódzkiego (18219km²), na koniec roku 2014 gmina Czerniewice liczyła 5166 mieszkańców, na 1 km przypada 40 osób. Obszar gminy Czerniewice zaliczany jest do regionu klimatycznego łódzko – wieluńskiego. Średnia roczna temperatura powietrza na tym obszarze wynosi 7,7 °C.

Pod względem hydrograficznym obszar gminy położony jest w dorzeczu Wisły, w obrębie zlewni II rzędu rzek Bzury i Pilicy, dwóch lewobrzeżnych dopływów Wisły. Przeważająca część gminy położona jest w zlewni rzeki Krzemionki - największego dopływu rzeki Rawki, która jest prawobrzeżnym dopływem rzeki Bzury.

Południowa część gminy położona jest w zlewni rzeki Luboczy i rzeki Ga - dopływów rzeki Pilicy.

Teren gminy Czerniewice znajduje się na obszarze wyżyny lodowcowej. W morfologii terenu wyraźnie zaznaczają się liczne wzgórza morenowe, które tworzą wyraźny ciąg na zachodzie – wzgórza Żelechlińskie moren czołowych. Większa część obszaru gminy to płaskie i duże pola piaszczyste. W dolinach rzek występują utwory organiczne: torfy i namuły. Tarasy rzeczne zbudowane są z piasków i żwirów rzecznych.

Środowisko przyrodnicze na analizowanym obszarze nie zostało znacząco przekształcone, ponieważ brak tu przemysłu i uciążliwych usług. Gmina posiada typowo rolniczy charakter, w krajobrazie dominują pola uprawne, którym towarzyszą zbiorowiska chwastów. Najbardziej naturalnymi skupiskami flory w Gminie są: zwarty kompleks leśny w południowej części gminy oraz siedlisko łąkowe w dolinie rzeki Krzemionki.

Lasy w południowej części gminy w całości leżą w otulinie Spalskiego Parku Krajobrazowego. Został on utworzony w celu ochrony szczególnych wartości przyrodniczych, krajobrazowych i historyczno - kulturowych środkowego odcinka Pilicy na podstawie Rozporządzenia Nr 4/95 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 05.10.1995 roku (Dz. Urz. Woj. Piotrkowskiego Nr 15 z dnia 13.10.1995 roku). Obszar parku zajmuje powierzchnię 12 875,5 ha, zaś otulina 23 192,5 ha.

Teren gminy Czerniewice wchodzący w skład otuliny Spalskiego Parku Krajobrazowego stanowi obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym (biocentra i strefy buforowe).

Ze względu na przekroczenie 24 godzinnej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM10 konieczne jest przeprowadzenie działań naprawczych w obszarach przekroczeń rozmieszczonych w 31 miastach

w obu strefach oceny w województwie łódzkim wraz z obszarami ościennymi gmin wiejskich i wiejskich części gmin miejsko - wiejskich.

Ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM10 konieczne jest przeprowadzenie działań naprawczych na dużym obszarze województwa łódzkiego. Często obszary przekroczeń obejmowały oprócz miast także liczne gminy wiejskie oraz wiejskie obszary gmin miejsko- wiejskich (znajdujących się pod wpływem napływu zapyłonych mas powietrza z dużą zawartością benzo(a)pirenu z obszarów zurbanizowanych) z wyłączeniem gminy Czerniewice. W porównaniu z rokiem poprzednim powierzchnia obszarów przekroczeń zmniejszyła się.

W roku 2014 na terenie województwa Łódzkiego przebadano i oceniono łącznie 85 jednolitych części wód powierzchniowych. Monitoring wód powierzchniowych prowadzono w 85 reprezentatywnych i dodatkowo w 3 celowych punktach pomiarowo-kontrolnych. 85 ppk zlokalizowanych było na rzekach i 3 na zbiornikach zaporowych. Analizę oparto na danych pochodzących z punktów pomiarowych zlokalizowanych na rzece Rawka najbliższej gminy Czerniewice. Badania wykazały zły stan w/w wód.

Według stanu na koniec 2014 r. (dane z UG w Czerniewice) długość czynnej sieci rozdzielczej w gminie wyniosła 130,3 km. Ilość wody dostarczonej gospodarstwom domowym była równa 148,2 tys. dam³. W 2013 roku

3 892 osób korzystało z sieci wodociągowej, a przeciętne zużycie w gospodarstwach domowych wyniosło 28,9 m³ na 1 mieszkańca. Sieć wodociągowa wykonana jest w większości z rur PVC.

Na koniec 2014 r. długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Czerniewice wyniosła 27,3 km. Dzięki niej odprowadzono 35,2 tys. m³ ścieków. W 2014 roku do sieci kanalizacyjnej podłączonych było 458 nieruchomości. Na terenach nieskanalizowanych ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych – szambach.

Na terenie gminy Czerniewice w latach 2011-2014 nie przeprowadzana badań hałasu. Z przeprowadzonych pomiarów w latach 2008-2014 wynika, iż nie zanotowano przekroczeń dopuszczalnych norm promieniowania elektromagnetycznego na terenie województwa łódzkiego.

Tabela 11.1 Ocena stanu środowiska gminy wskazuje następujące problemy występujące w poszczególnych sektorach środowiska

Powietrze atmosferyczne	Inne problemy	Wody powierzchniowe i podziemne
<p>na stan powietrza atmosferycznego na obszarze gminy Czerniewice niewątpliwie ma wpływ lokalna emisja pyłów i gazów z indywidualnych kotłowni lokalnych działalności gospodarczych,</p> <p>mieszkańcy z powodu braku środków finansowych nie modernizują budynków i kotłowni,</p> <p>w okresie letnim występuje emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych,</p> <p>gmina Czerniewice nie posiada lokalnego Programu Ograniczenia Niskiej Emisji obszarowej,</p> <p>oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków,</p> <p>niskie parametry techniczne niektórych dróg zwiększają emisje zanieczyszczeń,</p> <p>niewystarczająca ilość ciągów pieszo – rowerowych,</p> <p>niski udział energii odnawialnej w ogólnym bilansie energetycznym.</p>	<p>źródłem emisji hałasu są także środki transportu, emisja taka koncentruje się w sąsiedztwie trasy szybkiego ruchu A1,</p> <p>zaniedbane tereny zielone typu parki, skwery,</p> <p>niewystarczające oświetlenie uliczne – co powoduje zwiększające się niebezpieczeństwa na drogach,</p> <p>słaba jakość gleb.</p>	<p>sąsiedztwo autostrady A1 jest także źródłem zanieczyszczenia wód i gleb,</p> <p>degradację wód powierzchniowych i gruntowych powodują niekontrolowane zrzuty ścieków i nieszczelne szamba (co spowodowane jest brakami w kanalizacji na terenie gminy),</p> <p>niski stopień oczyszczania ścieków,</p> <p>niekontrolowanych zrzutów ścieków bytowych do rowów i cieków,</p> <p>brak uporządkowanej gospodarki wodami opadowymi,</p> <p>zagrożenia powodziowe.</p>

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto oceny tej dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Pozytywne oddziaływania realizacji zadań wskazanych w projekcie „Strategii...” na środowisko zdecydowanie przeważają nad negatywnymi.

pozytywne dla środowiska i mieszkańców	negatywne dla środowiska i mieszkańców
<p>Zwiększenie aktywności przedsiębiorców,</p> <p>Zwiększenie ilości działań zdrowotnych - profilaktycznych,</p> <p>Lepsze warunki kształcenia dzieci – dzięki remontom sal dydaktycznych, oraz budowie przedszkola,</p> <p>Poprawa jakości powietrza dzięki termomodernizacjom, remontom dróg,</p> <p>Wytyczenie i oznakowanie szlaków turystycznych w tym pieszych, rowerowych i konnych,</p> <p>Zwiększenie dostępu do infrastruktury turystycznej dzięki szeroko zakrojonej promocji gminy,</p> <p>Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców, poprawa komfortu życia mieszkańców i turystów,</p> <p>Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych dzięki dostępowi do sieci kanalizacji większej ilości mieszkańców,</p> <p>Dostęp do dobrej jakości wody – dzięki modernizacji sieci wodociągowej,</p>	<p>Zagrożenia zagrożenie dla ptaków i nietoperzy w trakcie realizacji działań termomodernizacyjnych,</p> <p>Zagrożenia w trakcie budowy sieci kanalizacji, wodociągów, modernizacji dróg – hałas, pylenie, niszczenie roślin, płoszenie zwierząt</p> <p>Napływ turystów, zwiększenie hałasu odpadów i ścieków - większa presja na walory środowiskowe.</p>

<p>Zwiększenie atrakcyjności dla turystów dzięki rozbudowie infrastruktury w postaci parkingu, czy ścieżek dla rowerów, Zwiększenie bezpieczeństwa pieszych dzięki budowie chodników, Poprawa jakości usług administracyjnych dla mieszkańców i w przyszłości inwestorów, Ochrona i zachowanie dziedzictwa dzięki renowacji obiektów zabytkowych w tym przydrożnych kapliczek, Zmniejszenie zagrożenia spowodowanego intensyfikacją wykorzystania walorów przyrodniczych polegającego na penetracji terenów cennych przyrodniczo.</p>	
---	--

Źródło: opracowanie własne

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania inwestycyjne, jak i nieinwestycyjne ujęte do realizacji w ramach poszczególnych celów strategicznych operacyjnych w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Czerniewice na lata 2015-2020”.

Realizacja niektórych przedsięwzięć inwestycyjnych może powodować oddziaływanie obszary cenne przyrodniczo, na środowisko, a w szczególności na: ludzi, różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat i zasoby naturalne, a także zabytki i dobra materialne.

Stopień i zakres oddziaływania zależą przede wszystkim od lokalizacji danego przedsięwzięcia, czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, obszarach użytkowanych rolniczo lub cennych przyrodniczo, gdzie negatywny zakres oddziaływania może być największy.

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w projekcie „Strategii...” przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne.

Biorąc pod uwagę, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach projektu „Strategii...” wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.) w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych.

W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny i pozytywny wpływ na dany element środowiska.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe będzie określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto ocenę tę dokona się przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Jak wynika z przeprowadzonej w rozdziale 5 niniejszej prognozy analizy i oceny potencjalnych zmian w przypadku braku realizacji postanowień projektu „Strategii...”, a także z analizy wariantowej zawartej w rozdziale 7 (wariant podstawowy oraz wariant 0), odstąpienie od realizacji zawartych w dokumencie rozwiązań w efekcie końcowym byłoby znacznie gorsze, szczególnie pod względem społecznymi i gospodarczym, niż wystąpienie ewentualnych znaczących oddziaływań środowiskowych.

Mając powyższe na uwadze, w odniesieniu do zadań (sformułowanych w zakresie poszczególnych celów strategicznych) wymienionych w projekcie „Strategii...”, scharakteryzowano typowe oddziaływania i ich ewentualne skutki dla środowiska związane z realizacją zadań mogących mieć wpływ na środowisko zadań.

Poniżej przeprowadzono analizę pod kątem przyrodniczym wszystkich zadań zapisanych w projekcie „Strategii...” wraz z podaniem ich prawdopodobnej lokalizacji.

Należy w tym miejscu podkreślić, że o ile ujemne skutki środowiskowe występujące w fazie realizacji inwestycji raczej nie będą miały trwałego charakteru, o tyle w fazie eksploatacji tych inwestycji należy spodziewać się trwałych zmian w środowisku dotyczących:

- ➔ wpływu na jakość powietrza i klimat akustyczny (rozbudowa infrastruktury drogowej, infrastruktura turystyczna),
- ➔ zmiany warunków hydrologicznych oraz hydrogeologicznych (przebudowa dróg, budowa kanalizacji, wodociągów),
- ➔ przerywania ciągłości struktur przyrodniczych oraz zmiany szlaków migracji zwierząt (budowa chodników, modernizacja dróg, sieci kanalizacji i wodociągów).

Realizacja projektu „Strategii... z całą pewnością będzie wpływać na zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko głównie poprzez:

- ➔ racjonalną gospodarkę wodną powodującą ograniczenie strat w zasobach wodnych

- ➔ poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w tym m.in. zwiększenie dostępności do sieci kanalizacji sanitarnej oraz zwiększenie ilości przydomowych oczyszczalni ścieków

- ➔ poprawę bezpieczeństwa pieszych i kierujących

- ➔ dostarczenie mieszkańcom gazu dzięki czemu będą mogli zrezygnować z paliw stałych

- ➔ poprawę jakości powietrza atmosferycznego wskutek ograniczania emisji gazowych i pyłowych pochodzących z sektora gospodarczego, ale również związanych z tzw. niską emisją

- ➔ zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (montaż solarów, ogniw fotowoltaicznych)

- ➔ wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców gminy Czerniewice

Realizacja żadnego z proponowanych zadań nie pociągnie za sobą stałego negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Realizacja większości celów zapisanych w projekcie „Strategii...” nie będzie miała wpływu na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych, obszarów przyrodniczych ani na lokalne ostoje przyrody.

W zdecydowanej większości zadań planowanych do realizacji przez gminę Czerniewice oceniono, iż realizacja zamierzonych celów nie wpłynie w sposób zauważalny na środowisko. Tak duża liczba ocen pozytywnych wynika w dużej mierze ze specyfiki planowanych zamierzeń rozwojowych – spośród 4 celów głównych, tylko realizacja jednego celu może w trakcie wykonywania zaplanowanych działań wpływać na środowisko. Chodzi tu przede wszystkim o budowę sieci kanalizacji, modernizację dróg, sieci wodociągowej oraz termomodernizację. Działania te przyczyniać się będą do oddziaływania negatywnego głównie w trakcie realizacji inwestycji.

W trakcie funkcjonowania zauważalny wpływ na środowisko może mieć zwiększony ruch turystyczny, i to co z tym związane większa ilość odpadów, większy ruch samochodowy, ale także większa zamożność lokalnych przedsiębiorców i agroturystyki. Lokalizacja każdej z inwestycji ma niebagatelne znaczenie, gdyż nieprawidłowa lokalizacja nowego budynku, drogi, czy infrastruktury turystycznej będzie negatywnie oddziaływać także po zakończeniu realizacji inwestycji.

Tylko właściwa lokalizacja inwestycji będzie minimalizować ryzyko negatywnych oddziaływań.

Na etapie opracowania niniejszej prognozy nie wszystkie planowane działania mają sprecyzowane lokalizacje i przebieg. W związku z tym, aby maksymalnie ograniczyć ryzyko negatywnego oddziaływania należy prawidłowo dobrać lokalizację tych działań w zgodzie z regionalnymi i lokalnymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego i warunkami korzystania z wód. Istotna jest także zgodność inwestycji z aktami prawnymi, opiniami i wytycznymi organów nadzorujących inwestycje ekologiczne.

Realizacja celów zapisanych w projekcie „Strategii...” nie będzie miała istotnego wpływu na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych, połączeń między obszarami Natura 2000 oraz lokalnych ostoj przyrody.

Dwa cele spośród czterech analizowanych celów mają natomiast typowy charakter projektów miękkich – związanych z zaspokojeniem potrzeb socjalnych mieszkańców, stymulowaniem rozwoju gospodarczego, oraz poprawą jakości administracji samorządowej, a więc nie mają bezpośredniego (a nawet istotnego pośredniego) wpływu na przestrzeń i środowisko.

W sytuacjach kiedy oddziaływanie może być negatywne (w sytuacji niewłaściwej lokalizacji) lub czasowo odwracalnie negatywne (w czasie realizacji inwestycji), a po zrealizowaniu inwestycji ułożonej prawidłowo oddziaływanie będzie zdecydowanie pozytywne podstawiono oceną +/- czyli określono że inwestycja może przynieść skutki negatywne w czasie realizacji inwestycji oraz pozytywne po jej zakończeniu.

Pozostałe cele będą miały zdecydowany charakter pro środowiskowy, wynika, to z istoty i z założeń analizowanego projektu „Strategii...”.